

Ε.Μ.Π. - ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

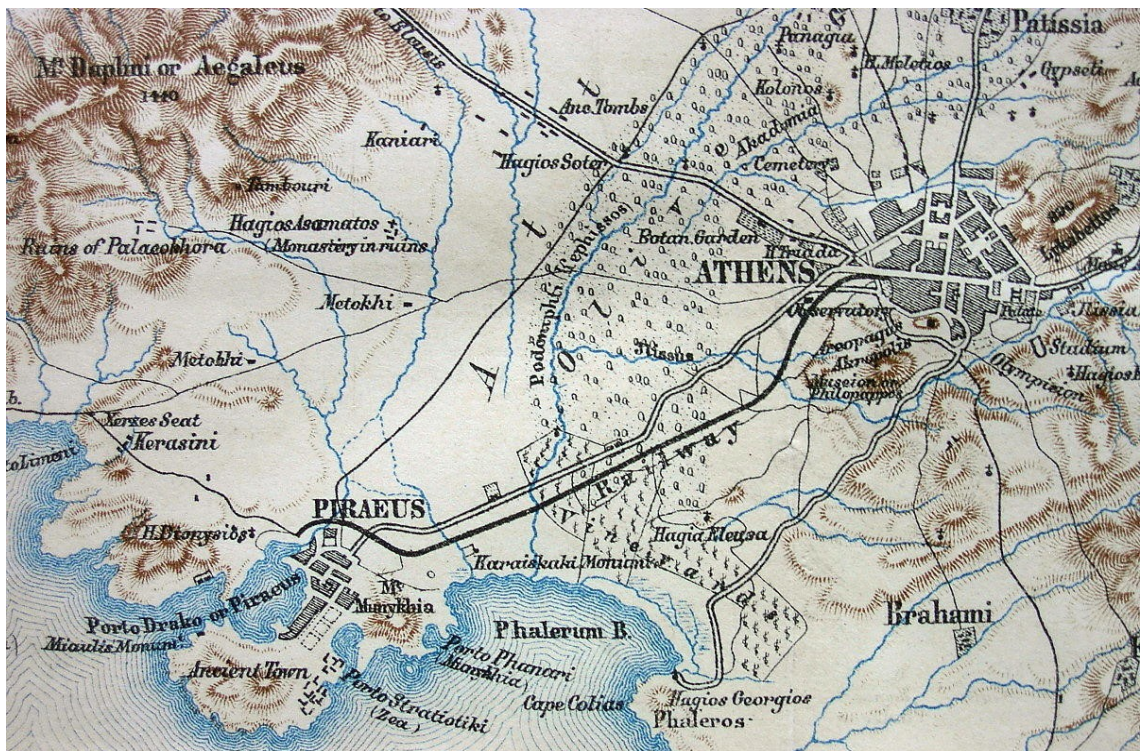
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΣΟΑΠ) ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ: ΜΗΝΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ, Καθηγητής ΕΜΠ

ΑΘΗΝΑ 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής μου εργασίας, Καθηγητή κ.Μηνά Αγγελίδη, για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγησή του κατά την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας και ιδιαίτερα για την κατανόησή του τις τελευταίες βδομάδες της προσπάθειάς μου.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής της διπλωματικής εργασίας μου, την κα Μαρία Μάρκου και την κα. Γιώτα Θεοδωρά, οι οποίες με τις γνώσεις τους και το ήθος τους συνέβαλαν ουσιαστικά στην ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου Σταύρο και Ελένη, για την ολόψυχη αγάπη και υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια.

Αφιερώνω αυτή την εργασία στα παιδιά μου Έλενα και Δημήτρη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
2.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
2.1	Δομή εργασίας.....	7
2.2	Αρχικές διαπιστώσεις.....	7
3.	ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ.....	10
3.1	Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	11
3.1.1	Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN.....	12
3.1.2	Κοινοτική Πρωτοβουλία URBACT.....	13
3.1.3	Εδαφική Ατζέντα 2007 & Χάρτα της Λειψίας.....	15
3.1.4	Στρατηγική «Ευρώπη 2020».....	16
3.1.5	Η Πολιτική Συνοχής της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.....	18
3.2	Οι εθνικοί στόχοι της Ελλάδας σε σχέση με τη Στρατηγική "Ευρώπη 2020".....	20
3.2.1	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020.....	21
3.2.2	Επιχειρησιακά Προγράμματα.....	23
3.2.3	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττική 2014-2020.....	23
3.3	Συσχέτιση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων με τα ΣΟΑΠ.....	26
3.4	Αποτύπωση της σημερινής κατάστασης - Το φαινόμενο της μείζονος κρίσης.....	27
4.	ΣΧΕΔΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ (ΣΟΑΠ).....	31
4.1	Ορισμός των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ).....	31
4.1.1	Στόχοι – περιεχόμενο και πρόγραμμα δράσεων των ΣΟΑΠ.....	31
4.1.2	Προδιαγραφές για τη σύνταξη των ΣΟΑΠ.....	32
4.1.3	Διαδικασία κατάρτισης και εμπλεκόμενα μέρη.....	34
4.1.4	Διαδικασία έγκρισης των ΣΟΑΠ.....	35
4.1.5	Διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των ΣΟΑΠ.....	35
4.1.6	Εναρμόνιση των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων με τα ΣΟΑΠ.....	36
4.2	Εναρμόνιση των ΣΟΑΠ Αθήνας & Πειραιά με τις κατευθύνσεις του νέου ΡΣΑ.....	37
4.3	Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) Αθήνας.....	43
4.3.1	Χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ Αθήνας.....	43
4.3.2	Περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ Αθήνας.....	43
4.3.3	Στόχοι και κατευθύνσεις στρατηγικής παρέμβασης.....	45
4.3.4	Ειδικόί στόχοι ΣΟΑΠ Αθήνας.....	45
4.3.5	Άξονες του ΣΟΑΠ Αθήνας.....	47

4.3.6	Παρακολούθηση και εφαρμογή του ΣΟΑΠ Αθήνας	49
4.3.7	Ενέργειες και Πρόγραμμα Δράσης του ΣΟΑΠ Αθήνας	52
4.3.8	Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου Αθηναίων	58
4.3.9	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) Δήμου Αθηναίων	59
4.3.10	"Έργο Αθήνα 2020"	63
4.4	Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) Πειραιά	72
4.4.1	Περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ Πειραιά.....	72
4.4.2	Χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ Πειραιά.....	76
4.4.3	Στόχος και κατευθύνσεις στρατηγικής παρέμβασης	76
4.4.4	Στρατηγικοί στόχοι του ΣΟΑΠ Πειραιά	76
4.4.5	Άξονες του ΣΟΑΠ Πειραιά	76
4.4.6	Παρακολούθηση και εφαρμογή του ΣΟΑΠ Πειραιά	80
4.4.7	Ενέργειες και Πρόγραμμα Δράσης του ΣΟΑΠ Πειραιά	80
4.4.8	Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου Πειραιά - ΟΧΕ Πειραιά	84
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	89
6.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92
7.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	95
7.1	Παράρτημα 1	95
7.2	Παράρτημα 2	96
7.3	Παράρτημα 3	97
7.4	Παράρτημα 4	100
7.5	Παράρτημα 5	106

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο ελληνικός χώρος, τη τελευταία δεκαετία, έχει υποστεί σημαντικές και σε βάθος μεταλλαγές και αναδιαρθρώσεις, οι οποίες επηρέασαν την κατανομή στο χώρο του πληθυσμού και των δραστηριοτήτων, καθιστώντας τη χρησιμότητα του χωρικού σχεδιασμού πρόδηλη.

Οι πόλεις, ιδιαίτερα τα μητροπολιτικά κέντρα, εξαιτίας των έντονων κοινωνικών, οικονομικών και χωρικών μετασχηματισμών που βιώνουν, λόγω της συγκυρίας της κρίσης, χρειάζονται μία **ολοκληρωμένη προσέγγιση**, που θα αντιμετωπίσει τα προβλήματα και θα εξασφαλίζει τις απαραίτητες συνέργειες και συντονισμό μεταξύ των φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτές.

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (**ΣΟΑΠ**) που προβλέπονται στο άρθρο 12 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α) για το «Χωροταξικό σχεδιασμό και αειφόρο ανάπτυξη», λόγω του **ολοκληρωμένου, πολυθεματικού και πολυτομεακού τους χαρακτήρα** τους, συνιστούν το διαθέσιμο πολεοδομικό εργαλείο του χωρικού σχεδιασμού της χώρας μας για την αντιμετώπιση του φαινομένου της υποβάθμισης που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες πόλεις.

Στην Ευρώπη, ήδη από το 1990, συγκροτούνται σύγχρονες χωροταξικές **κατευθύνσεις και δράσεις** που αποσκοπούν στη στήριξη **ολοκληρωμένων παρεμβάσεων** αστικής ανάπτυξης πόλεων που βρίσκονται σε κρίση, συμβάλλοντας παράλληλα και στην υλοποίηση της **στρατηγικής Ευρώπη 2020 για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη**.

Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία θα διερευνήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων για το κέντρο της Αθήνας και του Πειραιά, σε σχέση με τις προτεραιότητες της στρατηγικής για αειφόρο, χωρική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη και τις κατευθύνσεις του Εθνικού και Περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού και του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου για την Αθήνα - Αττική.

Καταλήγοντας, ελπίζουμε αυτό το νέο πολεοδομικό εργαλείο να μην αποτελέσει άλλη μια θεωρητική μελέτη, αλλά μια μελέτη που θα εφαρμοστεί επιτυχώς για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των πολιτών και θα συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική αναζωογόνησή τους.

Λέξεις - Κλειδιά: ΣΟΑΠ, ολοκληρωμένος χωροταξικός σχεδιασμός, βιώσιμη ανάπτυξη, αστικές παρεμβάσεις, οικονομική κρίση, κοινωνική συνοχή, ευρωπαϊκές χωρικές πολιτικές

ABSTRACT

Greek cities has undergone major and in-depth changes and restructures in the last decade, which have affected the distribution in space of the population and their activities, making the utility of urban and spatial planning obvious.

Cities, particularly metropolitan centers, due to the intense social, economic and spatial transformations which they experience, due to the crisis, need an **integrated approach** that will manage the problems and will ensure the necessary synergies and coordination between the institutions that activate in them.

The Integrated Urban Intervention Plans (IUIP) are stipulated in article 12 of Law 2742/1999 (Government Gazette 207A) regarding "Spatial Planning and Sustainable Development", due to their **integrated, multithematic and multisectional nature**, constitute an available urban planning tool of our country's spatial planning to manage the degradation phenomenon that characterizes modern cities.

In Europe, since 1990, contemporary spatial **plans and actions** have been set up to support **integrated urban development interventions** for cities in crisis, while contributing to the realization of the **Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive growth**.

In this ambit, the essay will explore the particular features of the Integrated Urban Intervention Plans for the Athens and Piraeus Center in relation to the priorities of the strategy for sustainable, spatial, economic and social development, taking into account the directions of the National and Regional Spatial Planning and the new Regulatory Plan for Attica - Athens.

In conclusion, we hope that this new urban planning tool will not be just another theoretical study, but a study that will be successfully implemented to improve the environment and the quality of life of citizens and will contribute to their economic and social revitalization.

Keywords: Integrated Urban Intervention Plans (IUIP), integrated spatial planning, sustainable development, urban interventions, economic crisis, social cohesion, european spatial policies

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 Δομή εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία αρχικά, διερευνά τις **πολιτικές του ευρωπαϊκού χωρικού και εθνικού σχεδιασμού** οι οποίες στοχεύουν στην καλλιέργεια ολοκληρωμένων αστικών πολιτικών που ενισχύουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη με σκοπό να αναχαιτιστεί η υποβάθμιση των οικιστικών περιοχών, να ενισχυθεί η προσαρμοστικότητα των πόλεων και να διασφαλιστούν συνέργειες στις επενδύσεις που στηρίζονται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία.

Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στην **πολυδιάστατη κρίση** που βιώνουν τα μεγάλα αστικά κέντρα στην Ελλάδα, καθώς έχουν παραδοθεί στην παρακμή και στην απαξίωση, αλλά και στις δύσκολες κοινωνικές καταστάσεις που έχουν διαμορφωθεί, λόγω της οικονομικής συγκυρίας.

Ακολουθεί, παρουσίαση των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (**ΣΟΑΠ**) και εξετάζονται το θεσμοθετημένο ΣΟΑΠ της Αθήνας και αυτό του Πειραιά όπου αναμένεται η τελική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Μητροπολιτικού Σχεδιασμού. Τα ΣΟΑΠ είναι **σύνθετα πολεοδομικά σχέδια** που περιλαμβάνουν όμως και άλλους τομείς όπως την κοινωνική, οικονομική, αναπτυξιακή και περιβαλλοντική διάσταση των θεμάτων που συνδέονται στην περιοχή παρέμβασης.

Γι' αυτό, η εργασία αναζητά και τον αντίστοιχο **επιχειρησιακό σχεδιασμό** των δήμων μέχρι το 2020, καθώς και οι δράσεις που επιλέχθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Αττικής για να υλοποιηθούν, μέσω των **Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**, αξιοποιώντας πόρους του ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 που προέρχονται από το ΕΣΠΑ, όπως το πρόγραμμα "Έργο Αθηνά".

Συμπερασματικά, έχοντας διαπιστώσει την περιπλοκότητα των προβλημάτων και την αδυναμία αντιμετώπισής τους από πολεοδομικά εργαλεία παραδοσιακού σχεδιασμού, κρίνεται αναγκαία η διατύπωση στρατηγικού σχεδίου δράσης με ολοκληρωμένο χαρακτήρα και με ιεραρχημένους στόχους, όπως τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ). Απαραίτητη η **συμμετοχή** όλων των εμπλεκόμενων φορέων (διοίκηση, τοπική αυτοδιοίκηση, οργανώσεις, κινήσεις πολιτών κ.α.), ώστε οι ενέργειες που θα αποφασιστούν να έχουν αποδοτικό, επιτυχές και διαρκές αποτέλεσμα.

2.2 Αρχικές διαπιστώσεις

Έχουν ήδη συμπληρωθεί δεκαοκτώ χρόνια (18) χρόνια από την ψήφιση του Νόμου 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α/7-10-1999) για το Χωροταξικό σχεδιασμό και την Αειφόρο ανάπτυξη της Ελλάδας, που προέβλεπε για πρώτη φορά τη χρήση **Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)** ως μηχανισμών εφαρμογής, ελέγχου και υποστήριξης του ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού.

Όμως, μόλις το 2012, με τη με αριθμ. 18150/9-4-2012 Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) του τ.ΥΠΕΚΑ (ΦΕΚ 1341 Β/24-4-2012) καθορίστηκαν οι **προδιαγραφές σύνταξης** των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ). Με τα σχέδια αυτά επιδιώκεται η διατύπωση συνεκτικών στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς

και σε ευρύτερες αστικές περιοχές, οι οποίες παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά και κυρίως **σοβαρά προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.**

Ενώ, η **απαίτηση για πρόβλεψη** από το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας -Αττικής των περιοχών ΣΟΑΠ ικανοποιήθηκε το 2014 (Ν.4277/2014, άρθρο 12, παρ.4γ)¹.

Δεδομένων των έντονων κοινωνικών, οικονομικών και χωρικών μετασχηματισμών που βιώνουν τη τελευταία δεκαετία τα αστικά κέντρα, λόγω της οικονομικής ύφεσης, επιβάλλεται να ληφθούν μέτρα για την αναβάθμιση και αναζωογόνησή τους. Έτσι, ο **Δήμος Αθηναίων** και ο **Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας** αξιοποιούν και εφαρμόζουν το πολεοδομικό εργαλείο των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) για το κέντρο της Αθήνας, για **πρώτη φορά** στην Ελλάδα.

Το 2015, με τη με αρ.1397 ΚΥΑ (ΦΕΚ 64 Β'16-1-2015) **εγκρίνεται** το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) για το κέντρο της Αθήνας. Εκείνη την περίοδο, ξεκίνησαν οι διαδικασίες εκπόνησης Σχεδίων Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) για τη **Δυτική Αθήνα** και τον **Πειραιά**, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν και άλλοι δήμοι όπως: Λαρισαίων, Θηβαίων Ηράκλειου Κρήτης, Αχαρνών, Δελφών κ.α.

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) προσφέρουν μια **ολοκληρωμένη προσέγγιση** στα σύνθετα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πόλεις μέσω μιας βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες συνέργειες και συντονισμό μεταξύ των φορέων που δραστηριοποιούνται στην πόλη. Συγχρόνως, επιτρέπουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης των δράσεων που προβλέπει ο στρατηγικός σχεδιασμός μέσω ευρωπαϊκών και κοινοτικών προγραμμάτων.

Στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των σύγχρονων διεθνών και ευρωπαϊκών εξελίξεων στο χωρικό σχεδιασμό και προκειμένου να απαντήσει στο αίτημα για μια ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη του ελληνικού χώρου, ψηφίζεται ο **Ν.2742/1999**, ο οποίος εισήγαγε τη φιλοσοφία του στρατηγικού Χωροταξικού Σχεδιασμού στην Ελλάδα που αποβλέπει:

- Στην προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης
- Στην κατοχύρωση της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής
- Στη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και
- Στην ενίσχυση της θέσης της χώρας στο διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Επιπλέον, δημιουργούνται **μηχανισμοί εφαρμογής, ελέγχου και υποστήριξης του χωροταξικού σχεδιασμού**. Με τις διατάξεις των άρθρων αυτών καθορίζεται ειδικότερα ο τρόπος χαρακτηρισμού και οριοθέτησης των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων, των Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων, καθώς και οι στόχοι, το περιεχόμενο και η διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης και αξιολόγησης των **Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)**.²

¹ Ν.4277/2014, άρθρο 12, παρ.4γ "Για την επίτευξη των στόχων και κατευθύνσεων και την ενιαία και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των φαινομένων κρίσης στις περιοχές των κέντρων καταρτίζονται Σχέδια Ολοκληρωμένης Οικιστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2742/1999."

² Μηνάς Αγγελίδης. «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη» εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα 2000

Δεδομένης της παρούσας οικονομικής συγκυρίας, πολύ σημαντικό στοιχείο είναι η ευνοϊκή **εξασφάλιση χρηματοδότησης** για την υλοποίηση/εφαρμογή των εγκεκριμένων ΣΟΑΠ, μέσω του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 που προβλέπει νέα εργαλεία όπως οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης** που σκοπό έχουν να τονώσουν την τοπική ανάπτυξη και να υποστηρίξουν υποβαθμισμένες περιοχές με τρόπο ολοκληρωμένο και πολυθεματικό προκειμένου να επιτευχθούν οι εθνικοί στόχοι έναντι της **Στρατηγικής "Ευρώπη 2020"**.

3. ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Η συνειδητοποίηση των ζητημάτων περί βιώσιμης ανάπτυξης βρίσκεται στο επίκεντρο του **παγκόσμιου και ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος** ήδη από το 1987, όταν η **Επιτροπή Brundtland**³ και τα Ηνωμένα Έθνη επιχείρησαν να διατυπώσουν τον πρώτο ορισμό της έννοιας της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης και έχει ως εξής:

«Αειφόρος βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ανταποκρίνεται στις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις δικές τους»

Το 1992, στη Σύνοδο του ΟΗΕ στο Rio de Janeiro της Βραζιλίας, συντάσσεται η γνωστή ως **Agenda 21** έκθεση για την **Ανάπτυξη** και το **Περιβάλλον** που αποσκοπεί στη διάσωση του πλανήτη ο οποίος κινδυνεύει από την υπερεκμετάλλευση και παραμέληση του περιβάλλοντος και μαστίζεται από τη φτώχεια και την υπανάπτυξη.

Το 2002, η Σύνοδος του ΟΗΕ στο Johannesburg της Ν. Αφρικής έχει πλέον ως κεντρικό άξονα τη **Βιώσιμη Ανάπτυξη** και καθιερώνονται οι ετήσιες διασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή.

Σήμερα, η «**Ατζέντα 2030**» του ΟΗΕ, ακολουθούμενη από **17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης** (Sustainable Development Goals / SDGs), που υιοθετήθηκε από τα 193 κράτη-μέλη του ΟΗΕ, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, δημιούργησε ένα σχέδιο για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους, σχεδιάζοντας μια διαδρομή για τα επόμενα 13 χρόνια προς την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας, την καταπολέμηση της ανισότητας και της αδικίας και την προστασία του Πλανήτη μας.

Πίνακας 1 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ

³ Το 1983, συγκροτείται Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (WCED), με πρόεδρο τη Νορβηγίδα πρωθυπουργό Gro Harlem Brundtland. Η Επιτροπή εκδίδει το 1987 την περίφημη Έκθεση με τίτλο “Το κοινό μας Μέλλον” (Our Common Future), ευρύτατα γνωστή ως “Brundtland Report” όπου διατυπώνεται για πρώτη φορά ο ορισμός για τη βιώσιμη (sustainable) ανάπτυξη.

3.1 Ο Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει συγκροτήσει μια χωροταξική πολιτική με την ακριβή έννοια του όρου, δηλαδή ένα πλέγμα στόχων που συναρτώνται με χρηματοδοτήσεις και έργα. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι ο Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ευρώπη, σύμφωνα με την αρχή της **«επικουρικότητας»** (subsidiarity) ανήκει στην αρμοδιότητα των Εθνικών, Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών.⁴

Όμως, η Ε.Ε. έχει συνειδητοποιήσει ότι απαιτούνται **ενιαίες προσεγγίσεις**, ώστε να αξιοποιηθούν αποδοτικότερα οι παρεμβάσεις που χρηματοδοτεί για τη βιώσιμη ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου.

Αρχικά, η Ε.Ε. διατύπωσε ορισμένες **κατευθύνσεις χωροταξικής πολιτικής**, οι οποίες παρουσιάστηκαν στις παρακάτω εκθέσεις, αλλά και σε ακόλουθες μελέτες:

«Ευρώπη 2000» (1991) για τις **προοπτικές ανάπτυξης του κοινοτικού εδάφους** με γνώμονα ότι "ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιείται το έδαφος της Ευρώπης είναι αξιόλογος καθοριστικός παράγοντας για τη μακροπρόθεσμη οικονομική ευημερία της" και

«Ευρώπη 2000+» (1995) περί **συνεργασίας για τη χωροταξία** στην Ευρώπη, δεδομένου ότι η ανάγκη χωροταξικής πολιτικής σε πανευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται ολοένα και περισσότερο αποδεκτή. Η έκθεση αυτή υιοθέτησε ως **γενικές επιλογές**:

- Μια Ευρώπη πιο ανταγωνιστική
- Τη δημιουργία ενός χώρου που να καθιστά βιώσιμη την προοπτική της αειφόρου ανάπτυξης και
- Τη δημιουργία ενός χώρου πιο αλληλέγγυου, οργανωμένου με πιο δίκαιο τρόπο, με σεβασμό της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Περιλάμβανε επίσης, ως **διακρατικές επιλογές**:

- Τη διασυνοριακή συνεργασία
- Τον απεγκλωβισμό των περιφερειακών περιοχών
- Την ισόρροπη ανάπτυξη του αστικού συστήματος και
- Τη διατήρηση του πλούτου της υπαίθρου.

Επίσης, στο επίκεντρο του χωροταξικού σχεδιασμού και της σύνδεσής του με την οικονομική στρατηγική της Ε.Ε. είναι η **επιδίωξη της πολιτικής συνοχής**.⁵

Οι τρεις βασικές **αρχές της Πολιτικής Συνοχής** είναι:

- Σύγκλιση. Οικονομική μεγέθυνση και δημιουργία απασχόλησης σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες
- Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση. Έγκαιρη πρόβλεψη και ενίσχυση αλλαγών και
- Χωρική συνεργασία. Αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου

⁴ Αγγελίδης Μ., (2000): Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη

⁵ Ελληνική απόδοση του αγγλικού όρου "cohesion"

Αξίζει να σημειώσουμε ότι στόχος της Ε.Ε. είναι, μεταξύ άλλων, να δοθεί μεγαλύτερη **δύναμη στους πολίτες**, να «ανοίξει» η διαδικασία χάραξης πολιτικής στην κοινωνία των πολιτών και να παγιωθεί η κάθετη και οριζόντια συνεργασία μεταξύ κρατικών αρχών, ιδιωτικού τομέα και πολιτών.

Επίσης, στόχο αποτελεί και η προσπάθεια διαμόρφωσης ενός Ευρωπαϊκού Χωροταξικού Σχεδίου, στην κατεύθυνση της **βιώσιμης** (ή αειφόρου⁶) **ανάπτυξης**. Όλες αυτές οι πολιτικές για την ανασυγκρότηση των ευρωπαϊκών πόλεων συνιστούν μια **«χωροταξική θεώρηση»**, μια κατεύθυνση για ενιαία θεώρηση των χωροταξικών θεμάτων από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης.

Στο πλαίσιο αυτής της «χωροταξικής θεώρησης» περιλαμβάνονται και δράσεις υποστήριξης της **δικτύωσης και συνεργασίας** μεταξύ των ευρωπαϊκών πόλεων και περιφερειών.

Οι ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες συγκεντρώνονται σε ομάδες / δίκτυα, προκειμένου να αλληλοσυμπληρώνουν τη δράση τους και να εξυπηρετούν κοινά συμφέροντα, επωφελούμενες από την υποστήριξη της Ε.Ε., μέσω κατάλληλων χρηματοδοτήσεων, κυρίως του ΕΤΠΑ⁷. Στα πρώτα παραδείγματα περιλαμβάνονται: το δίκτυο P.O.L.I.S., το «Quartiers en crise», το PACTE, RECITE, ECOS-OUVERTURE, MED-URBS. (δεκαετία '80), τις κοινοτικές πρωτοβουλίες LIFE, ENVIREG, INTERREG, URBAN κ.α. που πρόσφατα αντικαταστάθηκαν από τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας INTERACT, ESPON, URBACT κλπ.

3.1.1 Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN

Ήδη από το 1994, έχει καταρτιστεί η **Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN I** (1994-1999) & **URBAN II** (2000-2006). Στόχος της πρωτοβουλίας URBAN ήταν να συμβάλει στην αναζήτηση **ολοκληρωμένων και βιώσιμων λύσεων** για τα πολύ σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που προκαλεί η κρίση πολυάριθμων αστικών συνοικιών, υποστηρίζοντας ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας **URBAN** για αστικές περιοχές, είχαν εγκριθεί οκτώ (8) επιχειρησιακά υποπρογράμματα που αφορούσαν σε ισάριθμες αστικές ενότητες της χώρας (Δραπετσώνα - Κερασίни, Περιστέρι Αττικής, Νέα Ιωνία Βόλου, Ν.Δ. τμήμα της Πάτρας, Δυτική Θεσσαλονίκη, Ερμούπολη Σύρου, Ξάνθη και Κομοτηνή).

Στη χρηματοδότηση των προγραμμάτων URBAN συμμετείχαν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το κράτος, οι περιφέρειες, αλλά και ο ιδιωτικός τομέας. Οι προβλεπόμενες ενέργειες ήταν επιπλέον επιλέξιμες για χορήγηση δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ).

⁶ Ελληνική απόδοση του αγγλικού όρου "sustainable"

⁷ Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) δημιουργήθηκε το 1975, με σκοπό να συμβάλει στον περιορισμό των περιφερειακών ανισοτήτων. Το ΕΤΠΑ συνέβαλε στη χρηματοδότηση μιας σειράς έργων, κυρίως υποδομής, στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της Ε.Ε.

3.1.2 Κοινοτική Πρωτοβουλία URBACT

Το 2002, ξεκινάει το **πρόγραμμα URBACT**⁸ που αποτελεί συνέχεια του URBAN και είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα ανταλλαγής γνώσεων και εκμάθησης με **στόχο την ενδυνάμωση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης** στις πόλεις της Ευρώπης. Η **ολοκληρωμένη προσέγγιση** για την αστική ανάπτυξη, η οποία περιλαμβάνει τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις των προκλήσεων των πόλεων, βρίσκεται στο κέντρο του URBACT.

Χωρίζεται στις εξής τρεις (3) περιόδους:

URBACT I (2002-2006), URBACT II (2007-2013) και URBACT III (2014-2020)

Συγκεκριμένα, το URBACT παρέχει τη δυνατότητα **συνεργασίας μεταξύ των πόλεων** για την εξεύρεση λύσεων σε μείζονα αστικά θέματα, επιβεβαιώνοντας τον πρωταρχικό ρόλο που κατέχουν οι πόλεις στην αντιμετώπιση ολόενα και πιο σύνθετων κοινωνικών αλλαγών. Το URBACT βοηθά τις πόλεις στη διαμόρφωση ρεαλιστικών, πρωτοποριακών και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες ενσωματώνουν την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση της αστικής ανάπτυξης.

Μέσω του URBACT, οι πόλεις ανταλλάσσουν καλές πρακτικές και εμπειρίες που έχουν συσσωρευτεί από όλους τους εμπλεκόμενους σε θέματα αστικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το URBACT χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ καθώς και από τα Κράτη- Μέλη.⁹

3.1.2.1 Πρόσφατες συμμετοχές ελληνικών πόλεων στο πρόγραμμα URBACT

Τον Ιούνιο 2017, ο Πειραιάς έλαβε τον τίτλο «**Πόλη Καλής Πρακτικής URBACT**» μετά την διάκρισή του στο διαγωνισμό καινοτομίας «**BlueGrowth Initiative**» στο πλαίσιο του προγράμματος URBACT III (2014 – 2020). Στόχος του Bluegrowth είναι η βιώσιμη ανάπτυξη του τοπικού οικοσυστήματος το οποίο βασίζεται στην λεγόμενη «**γαλάζια οικονομία**» με την υποστήριξη σχετικών σχεδίων αλλά και Startups οι οποίες συνεισφέρουν στην οικονομία αλλά και στη μείωση της ανεργίας.

⁸ Μηνάς Αγγελίδης. «Αειφόρος ανάπτυξη των πόλεων στην Ευρώπη και στην Ελλάδα», Αθήνα 2004

⁹ www.urbact.eu

TEMPORARY USE • DYNAMICS FOR LIFE

Πρόγραμμα Refill

Ένα έργο για να "ξαναγεμίσουμε" την Αθήνα "Γεμίζουμε την Αθήνα με δραστηριότητες" θα μπορούσε να είναι ο τίτλος του προγράμματος «Refill - Reuse of vacant spaces as driving force for innovation on local level' /URBACT III»

Το πρόγραμμα αποβλέπει στην **επανάχρηση των κενών κτιρίων στα κέντρα των πόλεων**, φαινόμενο που αντιμετωπίζουν πολλές μεγαλουπόλεις και συχνά δημιουργεί δυσκολίες στην αστική αναζωογόνηση, προκαλώντας αρνητική ατμόσφαιρα στον αστικό πληθυσμό.

Η Αθήνα συμμετέχει στο δίκτυο του Refill, με επικεφαλής εταίρο την πόλη της Γάνδης και τις πόλεις: Βρέμη (Γερμανία), Αμερσφόρτ (Ολλανδία), Ρίγα (Λετονία), Πόζναν (Πολωνία), Νάντη (Γαλλία), Οστράβα (Τσεχία), Ελσίνκι (Φιλανδία) και Κλουζ-Ναπόκα (Ρουμανία).

Managing global flows at local level

Ο Δήμος **Θεσσαλονίκης** συμμετέχει στο δίκτυο πόλεων **Arrival Cities**, με επικεφαλής εταίρο την πόλη Αμαδόρα της Πορτογαλίας και εταίρους από την Ιταλία, την Ισπανία, την Φινλανδία και τη Λετονία.

Σκοπός του δικτύου πόλεων Arrival Cities είναι να σχεδιάσει βιώσιμες αστικές πολιτικές στο πεδίο της **διαχείρισης των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών**.

Οι πολιτικές αυτές μπορεί να αφορούν στην κάλυψη των βασικών συνθηκών διαβίωσης (στέγαση, σίτιση κλπ) και στην κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών και των προσφύγων αλλά και στην προώθηση μιας ανοικτής κοινωνίας υποδοχής.

Ο **Δήμος Ιωαννίνων**, στο πλαίσιο του προγράμματος URBACT III, συμμετέχει σε ένα πολύ σημαντικό Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πόλεων με τίτλο "**Resilient Europe - Ανθεκτική Πόλη**", με επικεφαλής εταίρο την πόλη Ρότερνταμ (Ολλανδία) και τις πόλεις: Γλασκόβη (Ηνωμένο Βασίλειο), Μπρίστολ (Ηνωμένο Βασίλειο), Κατοβίτσε (Πολωνία), Βέιλε (Δανία), Μπουργκάς (Βουλγαρία), Θεσσαλονίκη (Ελλάδα), Μάλμε (Σουηδία), Αμβέρσα (Βέλγιο), Ρώμη (Ιταλία) και Ποτέντζα (Ιταλία).

Οι πόλεις που συμμετέχουν στο έργο θα συνεργαστούν για να μάθουν και να μοιραστούν εμπειρίες με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας. Το να γίνει μια πόλη πιο ανθεκτική σημαίνει ότι θα προσπαθεί να ενισχύσει την ικανότητά της να αντεπεξέρχεται στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει και να γίνει ακόμη ισχυρότερη και καλύτερη παρά τις χρόνιες πιέσεις και τις σοβαρές κρίσεις.

3.1.3 Εδαφική Ατζέντα 2007 & Χάρτα της Λειψίας

Το Μάιο του 2007, στην Άτυπη Σύνοδο των Υπουργών Χωροταξίας στη **Λειψία**, εγκρίθηκε η «**Εδαφική Ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης**»¹⁰ που καθορίσε τις **προτεραιότητες** για την προώθηση της εδαφικής συνοχής της Ε.Ε. ως εξής:

- Ενίσχυση της **Πολυκεντρικής Ανάπτυξης** και προώθηση της **Καινοτομίας** μέσω της δημιουργίας δικτύων περιφερειών και πόλεων.
- Προώθηση **Νέων Μορφών Συνεργασίας** και Χωρικής Διακυβέρνησης μεταξύ των Αγροτικών και των Αστικών Περιοχών.
- Προαγωγή **Περιφερειακών Κόμβων** ανταγωνισμού και καινοτομίας
- Προώθηση της Βελτίωσης και της Επέκτασης των **Διευρωπαϊκών Δικτύων** Μεταφορών.
- Προώθηση της Διευρωπαϊκής **Διαχείρισης των Φυσικών Καταστροφών** συμπεριλαμβανομένων των Επιπτώσεων της **Κλιματικής Αλλαγής**.
- Ενίσχυση των **Οικολογικών / Περιβαλλοντικών Δομών** και των **Πολιτιστικών** Πόρων ως προστιθέμενης αξίας για την ανάπτυξη.

Παρατηρείται ότι, η Εδαφική Ατζέντα ασχολείται με **όλα τα διαφορετικά είδη περιφερειών** και εστιάζει στη διασύνδεση μεταξύ τους και στον ρόλο ορισμένων ειδών περιφερειών (π.χ. παράκτιες ζώνες, ορεινές περιοχές, κ.λπ.). Καταπιάνεται επίσης με την πρόκληση του συντονισμού των πολιτικών της ΕΕ και των κρατών μελών ως προς τις χωροταξικές τους επιπτώσεις¹¹.

¹⁰ www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/territorialag-leipzigchart_ex_summary_/TerritorialAg-LeipzigChart_Ex_summary_el.pdf

¹¹ http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/territorialag-leipzigchart_ex_summary_/TerritorialAg-LeipzigChart_Ex_summary_el.pdf

Στην ίδια σύνοδο, εγκρίθηκε η **"Χάρτα της Λειψίας"** για τις βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις¹² που στοχεύει στην προστασία, την ενίσχυση και την περαιτέρω ανάπτυξη των πόλεων, τονίζοντας τη σημασία των πόλεων στη διαμόρφωση των μελλοντικών πολιτικών της ΕΕ. Προτείνει δε αυξημένη χρήση της **"ολοκληρωμένης πολιτικής αστικής ανάπτυξης"** από τις πόλεις, με ιδιαίτερη έμφαση στα εξής:

- δημιουργία και διασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας
- εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης·
- πολιτικές καινοτομίας και εκπαίδευσης·
- υποστήριξη στις παραμελημένες και φτωχές γειτονιές.
- εφαρμογή στρατηγικών για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος
- ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας
- πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους

Επίσης, στην Χάρτα της Λειψίας τονίζεται η ανάγκη που έχουν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τα **Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία** για σημαντικά **προγράμματα ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης**, προκειμένου οι πόλεις να αντεπεξέρχονται στα τοπικά καθήκοντα κατά τρόπο υπεύθυνο και επάνω σε υγιή χρηματοοικονομική βάση η οποία παρέχει μία μακροπρόθεσμη σταθερότητα

Τέλος, παρατηρείται ότι η Χάρτα της Λειψίας, σε αντίθεση με την Εδαφική Ατζέντα, ασχολείται μόνο με **ένα είδος εδαφικής μονάδας** –τις πόλεις– και εστιάζει σε συναφή ζητήματα, καθώς είναι διαπιστωμένο το γεγονός ότι οι εδαφικές πολιτικές είναι ιδιαίτερα ορατές στις αστικές περιοχές.

3.1.4 Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Το 2010 ολοκληρώθηκε ο κύκλος της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, που καθοδήγησε τις στρατηγικές μεταρρυθμίσεις σε επίπεδο ΕΕ, σε μία δεκαετία κρίσιμη για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και διεύρυνση. Την ίδια χρονιά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη νέα **«Στρατηγική Ευρώπη 2020 - για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»**¹³ και τον Ιούνιο του ίδιου έτους το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τη νέα Στρατηγική, εκτιμώντας ότι θα συμβάλει στην προώθηση των απαραίτητων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στην αποδέσμευση του αναπτυξιακού δυναμικού της ΕΕ, στην επίτευξη της δημοσιονομικής εξυγίανσης και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, καθώς και στην ενίσχυση των οικονομικών πολιτικών.

Η **στρατηγική «Ευρώπη 2020»** εστιάζεται σε **τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προτεραιότητες** θεματικού χαρακτήρα:

- **«Έξυπνη ανάπτυξη»** της οικονομίας που βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία.
- **«Βιώσιμη ανάπτυξη»**, προώθηση μιας αποδοτικότερης και πιο ανταγωνιστικής πράσινης οικονομίας, που θα συμβάλει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.
- **«Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς»**, με απόκτηση νέων δεξιοτήτων, καλλιέργεια της δημιουργικότητας και προσφορά θέσεων απασχόλησης, για την εδραίωση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

¹² http://courses.arch.ntua.gr/el/oi_eyrvpaikes_poleis/ekpaideytiko_yliko/eyrvpaikh_politikh_gia_tis_poleis/xarths_leicias_gia_tis_bivsimes_eyrvpaikes_poleis.html

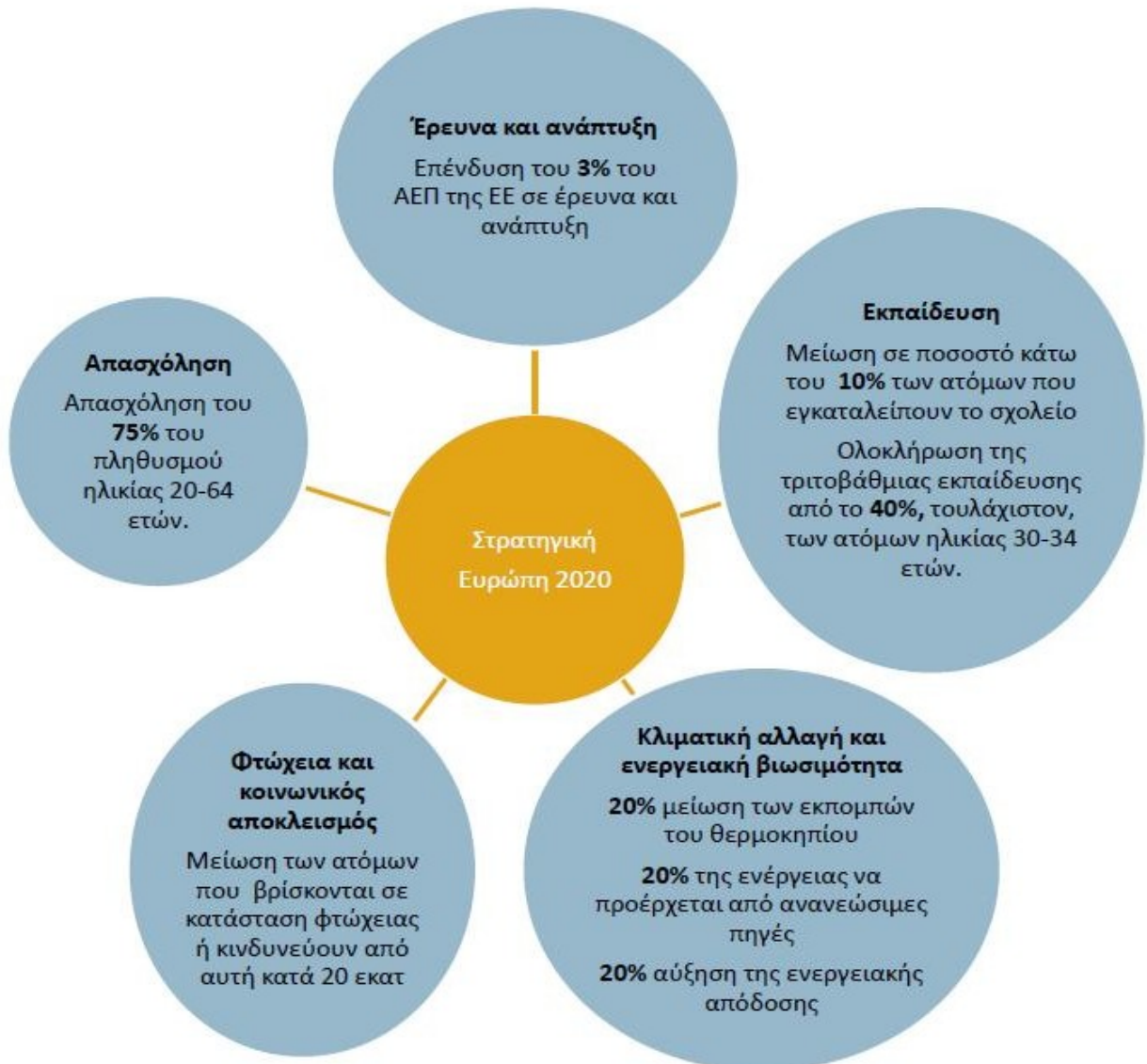
¹³ www.espa.gr/elibrary/EE_2020.pdf

Συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές και μετρήσιμοι στόχοι (για την απασχόληση, την ενέργεια, το κλίμα, την εκπαίδευση, τη φτώχεια) σηματοδοτούν τις επιδιώξεις της Ευρώπης μέχρι το 2020 και καθιστούν εφικτή την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των συγκεκριμένων επιλογών και δράσεων. Συγκεκριμένα, η στρατηγική «**Ευρώπη 2020**» επικεντρώνεται στους εξής πέντε **στόχους**¹⁴.

1. **Απασχόληση:** απασχόληση του 75% της ηλικιακής κατηγορίας 20-64 ετών.
2. **Έρευνα και Ανάπτυξη:** Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται στην Έρευνα και στην Ανάπτυξη.
3. **Κλιματική αλλαγή και ενεργειακή βιωσιμότητα:** α) μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% (ή και 30%, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν) σε σχέση με το 1990, β) εξασφάλιση του 20% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και γ) αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης.
4. **Εκπαίδευση:** α) μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από 10% και β) ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών τουλάχιστον για το 40% της ηλικιακής κατηγορίας 30-34 ετών.
5. **Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού:** μείωση τουλάχιστον κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

¹⁴ https://www.espa.gr/elibrary/EE_2020.pdf

Πίνακας 2 Στόχοι της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020"

3.1.5 Η Πολιτική Συνοχής της ΕΕ για την προγραμματική περίοδο 2014-2020

Στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» αλλά και στη μείωση των ανισοτήτων ανάπτυξης στις περιφέρειες της ΕΕ συμβάλλουν σημαντικά τα 5 μεγάλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (**ΕΔΕΤ**): το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (**ΕΤΠΑ**), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (**ΕΚΤ**), το Ταμείο Συνοχής (**ΤΣ**), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (**ΕΓΤΑΑ**) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (**ΕΤΘΑ**).

Τα ΕΔΕΤ λειτουργούν σε **κοινό πλαίσιο** και **διαθέτουν πόρους στη χώρα μας μέσω του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του**. Με σκοπό να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των ΕΔΕΤ, καθορίζονται **κοινοί Θεματικοί Στόχοι** για τη δημιουργία έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε ολόκληρη την ήπειρο, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1303/2013)¹⁵ :

¹⁵ www.espa.gr/elibrary/EC1303_common_20122013_L347.pdf

1. Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών των Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και του γεωργικού τομέα (ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑ)
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Οι εθνικές και περιφερειακές αρχές διευκρινίζουν στα **Επιχειρησιακά τους Προγράμματα** πώς σκοπεύουν να κατανείμουν τα διαθέσιμα κονδύλια στους Θεματικούς Στόχους. Οι εθνικές στρατηγικές καθορίζονται στα λεγόμενα Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ). Για την Ελλάδα αυτό αποτελεί το **Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020**.

3.2 Οι εθνικοί στόχοι της Ελλάδας σε σχέση με τη Στρατηγική "Ευρώπη 2020"

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι ευρωπαϊκές προτεραιότητες για το 2020 συνοψίζονται στο τρίπτυχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», με την παρακάτω διατύπωση¹⁶:

“Στόχος της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" είναι μια ανάπτυξη: **έξυπνη**, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, **βιώσιμη**, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σε μια πιο ανταγωνιστική βιομηχανία και **χωρίς αποκλεισμούς**, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.”

Στρατηγική «Ευρώπη 2020»	Στόχοι «Ευρώπη 2020»	Στόχοι της Ελλάδας για το 2020
Ποσοστό απασχόλησης (ηλικίες 20-64)	75%	70%
Επενδύσεις σε Ε&Α (% του ΑΕΠ)	3%	1,2% *
Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ποσοστιαία ως προς το 1990	-20%, (ή -30% εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν)	Εκπομπές για τομείς εκτός ΣΕΔΕ - 4% (σε σχέση με τις τιμές του 2005, Απόφαση 406/2009/ΕΚ)
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ως % επί της μικτής τελικής κατανάλωσης ενέργειας)	20%	20% με βάση το Ν. 851/2010
Ενεργειακή απόδοση – μείωση κατανάλωσης ενέργειας σε Mtoe	Αύξηση ενεργειακής απόδοσης κατά 20%, που αντιστοιχεί στη μείωση της πρωτογενούς ενεργειακής κατανάλωσης κατά 368 Mtoe	Μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 2,85 Mtoe το 2020
Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (%)	κάτω από 10%	9,7%
Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (%)	Τουλάχιστον 40% των νέων ηλικίας 30-34 ετών	32%
Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή αποκλεισμού	20 εκατομμύρια	Μείωση κατά 450.000

Πίνακας 3 Στόχοι της Ελλάδας σε σχέση με τη Στρατηγική Ευρώπη 2020

Οι **ευρωπαϊκοί στόχοι έχουν εξειδικευτεί σε αντίστοιχους εθνικούς**, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες εθνικές συνθήκες και τις διαφορετικές θέσεις εκκίνησης κάθε χώρας. Ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου των ευρωπαϊκών Ταμείων 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το έγγραφο «**Θέση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη συμφωνίας εταιρικής σχέσης και προγραμμάτων στην Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020**»¹⁷ (Νοέμβριος 2012), στόχος του οποίου είναι να ορίσει το **πλαίσιο του διαλόγου** μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και της Ελλάδας για

¹⁶ www.espa.gr/elibrary/EE_2020.pdf

¹⁷ http://www.pepkrinis.gr/uploaded/espa/20142020_Greek.pdf

την **προετοιμασία της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων** για την περίοδο 2014-2020. Για την Ελλάδα οι συμφωνηθέντες **εθνικοί στόχοι** είναι οι εξής:

- Το 70% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών θα πρέπει να απασχολείται.
- Το 1,2% του ΑΕΠ θα πρέπει να επενδύεται σε έρευνα και ανάπτυξη.
- Συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας κατά 18% στην τελική κατανάλωση ενέργειας και κατά 40% στην ηλεκτροπαραγωγή, αύξηση της συμμετοχής των βιοκαυσίμων στο 10% και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 4% σε σχέση με το 2005.
- Το ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπει πρόωρα το σχολείο θα πρέπει να είναι κάτω από 10% και τουλάχιστον 32% των ατόμων μεταξύ 30 και 34 ετών θα πρέπει να έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Μείωση του αριθμού των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας κατά 450.000 άτομα.

3.2.1 Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020

Το **ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020**¹⁸ αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)** της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Στο ΕΣΠΑ 2014-2020 ορίζονται ρυθμίσεις που εξασφαλίζουν την ευθυγράμμιση με τη **στρατηγική «Ευρώπη 2020»** για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Το ΕΣΠΑ επιδιώκει να συμβάλει *«στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφεί, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης»*.

Για την επίτευξη του παραπάνω αναπτυξιακού οράματος, υιοθετούνται **πέντε (5) κύριες χρηματοδοτικές προτεραιότητες** με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες.

¹⁸ Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2014-2020) Αθήνα, Μάιος 2014 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας (πηγή: www.espa.gr/elibrary/PA_ESPA_2014_2020.pdf)

Χρηματοδοτικές Προτεραιότητες	Ειδικότεροι άξονες παρέμβασης
1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα , με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας,	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
	Ψηφιακή Σύγκλιση
	Γεωργία και Αλιεία
	Τουρισμός
	Πολιτισμός
	Μεταποίηση - Εμπόριο
2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση,	Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση
	Προώθηση της απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων
	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, κοινωνική πρόνοια και καταπολέμηση της φτώχειας
	Υγειονομική περίθαλψη
	Εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων
3. Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον	Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος και των Πόρων
	Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής
	Προώθηση προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, περιορισμός επιπτώσεων αυτής- Πρόληψη και διαχείριση Κινδύνων
	Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη	Δίκτυα μεταφορών
	Ενεργειακές υποδομές
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης	Βελτίωση του συντονισμού του κράτους, με στόχο την καλλίτερη εξυπηρέτηση των <u>πολιτών και των επιχειρήσεων.....</u>
	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα

Ένα ακόμα καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτελεί η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3)**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της καλούνται να **εντοπίσουν τις δραστηριότητες** εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν **ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα** και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων.

3.2.2 Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ 2014-2020, μέσω της οποίας θα υλοποιηθεί η αναπτυξιακή στρατηγική προβλέπει **επτά (7) Τομεακά Προγράμματα** και **δεκατρία (13 Περιφερειακά Προγράμματα**, προκειμένου να διευκολύνονται οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαφόρων αναπτυξιακών τομέων. Συγκεκριμένα το νέο ΕΣΠΑ περιλαμβάνει τα εξής **Επιχειρησιακά Προγράμματα**:

A. Επτά (7) Τομεακά Προγράμματα που αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα:

1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα»
5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»
6. Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη»
7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

B. Δεκατρία (13) πολυτομεακά και πολυταμειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις και έργα περιφερειακής εμβέλειας, στα οποία περιλαμβάνεται και το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής.

3.2.3 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττική 2014-2020

Η Αναπτυξιακή Στρατηγική της Αττικής για την περίοδο 2014-2020¹⁹ επιδιώκει την παραγωγική ανασυγκρότηση και τη χωρική και κοινωνική συνοχή της περιφέρειας ακόμα και μετά το 2020.

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020", η στρατηγική ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, βασίζεται στην:

- αξιοποίηση και βελτίωση της ερευνητικής υποδομής και ανθρώπινου δυναμικού,
- ανάπτυξη επιχειρηματικότητας, τμήμα της οποίας θα αποτελέσει και η κοινωνική και συνεταιριστική οικονομία
- ολοκλήρωση των βασικών υποδομών (ειδικότερα των υποδομών προστασίας του περιβάλλοντος) και την πρόληψη από τους κινδύνους,
- μείωση των χωρικών ανισοτήτων εντός της Περιφέρειας
- αντιμετώπιση της φτώχειας και της περιθωριοποίησης των πληθυσμιακών ομάδων.

¹⁹ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής (πηγή: www.espa.gr/elibrary/Attiki_2014GR16M2OP012_1_4_el.pdf)

Οι προαναφερόμενες στοχεύσεις εξυπηρετούνται ανά **Θεματικό Στόχο**, ενώ παραπλευρώς εμφανίζεται και η αντίστοιχη κατανομή των πόρων του ΠΕΠ:

- Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης & της καινοτομίας (2,62%)
- Θ.Σ.2: Ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ (εργαλεία Τεχνολογίας, Πληροφορίας, Επικοινωνίας) και της χρήσης και της ποιότητάς τους (3,51%)
- Θ.Σ.3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων/ΜΜΕ (11,58%)
- Θ.Σ.4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους Τομείς (6,90%)
- Θ.Σ.5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων (8,38%)
- Θ.Σ.6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων (**13,64%**)
- Θ.Σ.7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές (**14,70%**)
- Θ.Σ.8: Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων (1,91%)
- Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων (**29,08%**)
- Θ.Σ.10: Επένδυση στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Επαγγελματική Κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη Διά Βίου Μάθηση (5,84%)
- Θ.Σ.11: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης (χρηματοδότηση αποκλειστικά μέσω των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων)

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο **σημαντικότερος** από πλευράς χρηματοδοτικής βαρύτητας είναι ο ΘΣ 9 που στοχεύει στην αντιμετώπιση των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού διαχωρισμού με πρωτοβουλίες, μηχανισμούς και δομές στήριξης και ατομικής ενδυνάμωσης.

3.2.3.1 Στόχοι του ΠΕΠ Αττικής

Στην Αττική, πρωταρχική και οριζόντια ανάγκη αναδεικνύεται η **άμβλυση**, αλλά και η **ενεργητική και δημιουργική αντιμετώπιση** των επιπτώσεων της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, με έμφαση στην αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας με την ενίσχυση των εξωστρεφών οικονομικών κλάδων, την αντιμετώπιση της ανεργίας και την κοινωνική ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Κατόπιν τούτου, προκύπτουν οι ακόλουθοι **βασικοί αναπτυξιακοί στόχοι**:

- A. Η αναστροφή της συρρίκνωσης της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας και η βαθμιαία αναδιάρθρωση της με τη μετατόπιση σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλής περιβαλλοντικής όχλησης με στόχο τη **δημιουργία θέσεων εργασίας**, την ενίσχυση της **εξωστρέφειας**, την **καινοτόμο επιχειρηματικότητα** και τη φιλική και έξυπνη αξιοποίηση των ΤΠΕ. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται από τη συνδυασμένη εφαρμογή των παρεμβάσεων των ΘΣ 1,2,3 και των ΘΣ 4,7 & 8.

Β. Η βελτίωση της **ελκυστικότητας** της Αττικής σαν τόπου κατοικίας και προσέλκυσης επενδύσεων, μέσω της προστασίας και αειφορικής διαχείρισης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται από συνδυασμένη εφαρμογή των παρεμβάσεων των ΘΣ 4,5,6 & 7.

Γ. Η διασφάλιση της **κοινωνικής συνοχής**. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται από συνδυασμένη εφαρμογή των παρεμβάσεων των ΘΣ 8,9 & 10.

3.2.3.2 Η διάρθρωση του ΠΕΠ Αττικής σε Άξονες Προτεραιότητας

Σύμφωνα με την ανωτέρω αναπτυξιακή στρατηγική, η διάρθρωση του ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 σε **Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ)** ²⁰ ακολουθεί την «**μονοταμειακή**» λογική και την **ευθεία συσχέτιση** κάθε άξονα προτεραιότητας (Α.Π.) με ένα θεματικό στόχο (Θ.Σ). Συνακόλουθα, η μορφή του νέου ΠΕΠ Αττικής είναι η ακόλουθη:

Α.Π.1: Ενίσχυση των Μηχανισμών & των Επενδύσεων των ΜΜΕ της Περιφέρειας Αττικής στην Έρευνα & την Καινοτομία (ΕΤΠΑ).

Α.Π.2: Διάδοση & Ανάπτυξη Καινοτόμων Προϊόντων & Υπηρεσιών των ΜΜΕ με τη χρήση ΤΠΕ (ΕΤΠΑ).

Α.Π.3: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας & της εξωστρέφειας των ΜΜΕ – Βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας Αττικής για προσέλκυση Επενδύσεων & προαγωγή της Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ).

Α.Π.4: Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης της χρήσης ΑΠΕ και της Συμπαραγωγής & Προώθηση Χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στις Αστικές Περιοχές (ΕΤΠΑ).

Α.Π.5: Προώθηση της Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, καθώς και της Πρόληψης & Διαχείρισης Κινδύνων (ΕΤΠΑ).

Α.Π.6: Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στο Αστικό Περιβάλλον (ΕΤΠΑ).

Α.Π.7: Ενίσχυση της Περιφερειακής Κινητικότητας & των Πολυτροπικών Μεταφορικών Συνδέσεων της Περιφέρειας Αττικής (ΕΤΠΑ).

Α.Π.8: Προώθηση της Ανάπτυξης των Δεξιοτήτων & της Προσαρμοστικότητας του Ανθρώπινου Δυναμικού στους Τομείς της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΚΤ).

Α.Π.9: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης & Καταπολέμηση της Φτώχειας & Διακρίσεων – Διασφάλιση της Κοινωνικής Συνοχής (ΕΚΤ).

Α.Π.10: Ανάπτυξη – Αναβάθμιση Στοχευμένων Κοινωνικών Υποδομών & Υποδομών Υγείας (ΕΤΠΑ).

Α.Π.11: Ανάπτυξη – Αναβάθμιση Στοχευμένων Υποδομών Εκπαίδευσης (ΕΤΠΑ)

Α.Π.12: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής (με χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ)

Α.Π.13: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής (με χρηματοδότηση του ΕΚΤ)

Στους παραπάνω άξονες προτεραιότητας κατανέμονται **1,14 δις ευρώ**, στα οποία αντιστοιχούν 912 εκ. ευρώ πόροι ΕΤΠΑ και 228 εκ. ευρώ πόροι ΕΚΤ.

²⁰ www.pepattikis.gr/wp-content/uploads/2016/02/APOFASH-EGKRISHS-PEP_2014GR16M2OP012-DEC.pdf

3.3 Συσχέτιση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων με τα ΣΟΑΠ

Πηγή «έμπνευσης» για τη διαμόρφωση και θεσμοθέτηση των **Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)** ως εργαλείου σχεδιασμού, αποτέλεσαν τα ευρωπαϊκά προγράμματα τύπου **URBAN**, τα οποία στον ευρωπαϊκό χώρο είχαν σημαντική επιτυχία.

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΟΑΠ) αποτελούν μηχανισμό εφαρμογής, έλεγχου και υποστήριξης του χωροταξικού σχεδιασμού, κατά τις διατάξεις του αρθ. 12 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207Α') «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη» και σκοπεύουν στην προώθηση **ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού** σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

Με τα παραπάνω σχέδια **επιδιώκεται** ειδικότερα, εντός του πλαισίου των κατευθύνσεων του ευρωπαϊκού, εθνικού και περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού και των εγκεκριμένων ρυθμιστικών σχεδίων, η βελτίωση των υποδομών και των βασικών κοινωνικών εξυπηρετήσεων, η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία επαρκών ευκαιριών απασχόλησης, η ενσωμάτωση των λειτουργιών και των κοινωνικών ομάδων στον αστικό ιστό και η καταπολέμηση του κοινωνικού διαχωρισμού, η αρμονική διάρθρωση των χρήσεων γης, η συνετή διαχείριση του αστικού οικοσυστήματος, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η ανάπτυξη μέσων πρόσβασης και διακίνησης ανθρώπων και αγαθών φιλικών προς το περιβάλλον, η διατήρηση και ανάδειξη της αστικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και η γενικότερη **κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική αναζωογόνηση** των πόλεων και των ευρύτερων αστικών περιοχών με μειονεκτικά χαρακτηριστικά.

Τα σχέδια αυτά συνοδεύονται από **πρόγραμμα δράσης**, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

Επίσης, με τα ΣΟΑΠ επιδιώκεται η διευκόλυνση της συμμετοχής των πόλεων και αστικών περιοχών που παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά σε **προγράμματα και δίκτυα διαπεριφερειακής και διευρωπαϊκής συνεργασίας** με τα οποία προωθείται η αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, η ανταλλαγή της σχετικής εμπειρίας και η ανάπτυξη κοινών μεθόδων και μέσων για την αστική αναγέννηση και την αειφόρο αστική ανάπτυξη.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, παρόμοια είναι και η επιδίωξη της κοινοτικής πρωτοβουλίας **URBACT**, αφού στόχος της είναι να αντιμετωπίσει τα ευρύτερα προβλήματα χωροταξικού διαχωρισμού που δημιουργούνται σε πόλεις ή αστικές περιοχές με μειονεκτικά χαρακτηριστικά. Ενδεικτικά, το URBACT III επιτρέπει την ανταλλαγή και μάθηση μεταξύ εκλεγμένων υπαλλήλων, οργάνων και άλλων αστικών παραγόντων, που συμβάλλουν στο βελτιωμένο σχεδιασμό και την **εφαρμογή ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στις Ευρωπαϊκές πόλεις**.

Η στρατηγική των ΣΟΑΠ αποτελεί κατ' εξοχήν περίπτωση ολοκληρωμένης και καινοτομικής εδαφικής προσέγγισης, λόγω του προσδιορισμού συγκεκριμένης περιοχής εφαρμογής και των πολλαπλών τομέων και πεδίων που περιλαμβάνει. Το τελευταίο, μεταξύ άλλων, σημαίνει ότι περιλαμβάνει άξονες, δράσεις και ενέργειες συναφείς με, και επιλέξιμες από, περισσότερο του ενός Επιχειρησιακά Προγράμματα (και Ταμεία).

Η χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ της Αθήνας και του Πειραιά όπως και του URBACT III εκτείνεται στην ίδια χρονική περίοδο **2014 έως 2020**.

Τέλος, με βάση τα προέχοντα χαρακτηριστικά τους, τα ΣΟΑΠ ανταποκρίνονται περισσότερο στην έννοια των προγραμμάτων αστικής αναβάθμισης, όπως αυτά που χρηματοδοτήθηκαν κατά το παρελθόν από την Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN & URBACT και λιγότερο στην έννοια πολεοδομικών σχεδίων με κανονιστικό περιεχόμενο, αφού **τα ΣΟΑΠ συνιστούν κατ' ουσίαν δράσεις προγραμματικού χαρακτήρα κατά το πρότυπο αντίστοιχων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.**

3.4 Αποτύπωση της σημερινής κατάστασης - Το φαινόμενο της μείζονος κρίσης

Η οικονομική και κοινωνική κρίση στην Ελλάδα διανύει ήδη το 7ο έτος αντανάκλασης στην τοπική οικονομία και κοινωνία, συσσωρεύοντας μακροχρόνια προβλήματα ελλειμμάτων πολιτικής και προβληματικής ασυνεχούς αστικής διαχείρισης. Είναι πολυδιάστατη με τα προβλήματα να "αλληλοενισχύονται", δημιουργώντας αλληλένδετες και σύνθετες εξαρτήσεις. Οι επιπτώσεις των οποίων δεν περιορίζονται μόνο στην ίδια την περιοχή του κέντρου της Αθήνας ή του Πειραιά, αλλά λόγω μητροπολιτικότητας και στη συνολική χωρική οργάνωση της χώρας.

Η Αθήνα, και ειδικότερα το ευρύτερο κέντρο της, βιώνει σήμερα μια πολυδιάστατη κρίση. Η σημερινή κατάσταση του Κέντρου της Αθήνας χαρακτηρίζεται από έντονα φαινόμενα υποβάθμισης τα οποία μεταξύ των άλλων οφείλονται και στην προγενέστερη της σημερινής οικονομικής κρίσης σταδιακή εγκατάλειψη του Κέντρου από τους κατοίκους του και στην μεταφορά δημόσιων υπηρεσιών σε εκτός Κέντρου περιοχές. Σε αυτά μπορούν να προστεθούν και το μεταναστευτικό και η ανεργία που επιδείνωσε τις ήδη προβληματικές καταστάσεις που είχαν διαμορφωθεί.

Τα σημαντικότερα προβλήματα είναι δυνατόν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:

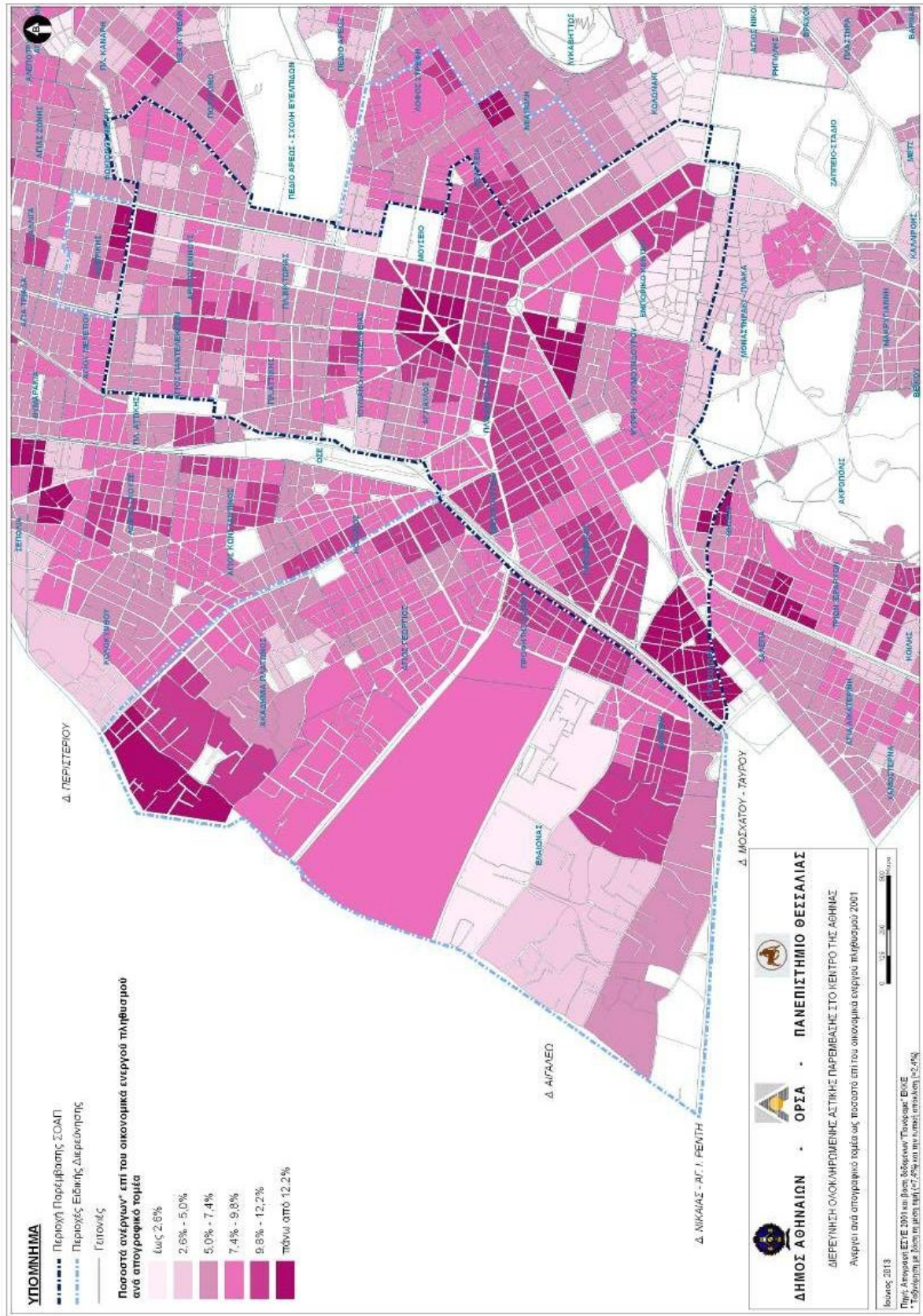
- Ύφεση, λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης - μαζική απώλεια θέσεων εργασίας
- Υψηλά επίπεδα κινδύνου φτώχειας
- Έλλειψη προσαρμογής των δεξιοτήτων / ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες
- Δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για τις γυναίκες και τους νέους, με συνέπεια πολύ χαμηλά ποσοστά απασχόλησης για αυτούς
- Μακροχρόνια ανεργία και δυσκολία πρόσβασης στην εργασία για ειδικές ομάδες πληθυσμού
- χαμηλή επαγγελματική κινητικότητα του ανθρωπίνου δυναμικού
- Αδήλωτη εργασία - παραεμπόριο
- Μεγάλος αριθμός μεταναστών που διαβιούν υπό άθλιες συνθήκες

Σε ότι αφορά στη χωρική διάσταση της κρίσης, αυτή αποτυπώνεται μέσω του αυξημένου αριθμού εγκαταλελειμμένων κτηρίων, της έλλειψης πολιτιστικών υποδομών, του αυξημένου αριθμού κλειστών ξενοδοχείων, της έλλειψης κοινοχρήστων χώρων και χώρου πρασίνου, της έλλειψης εγκαταστάσεων για κοινωνική πρόνοια, εκπαίδευση και αθλητισμό κ.α.

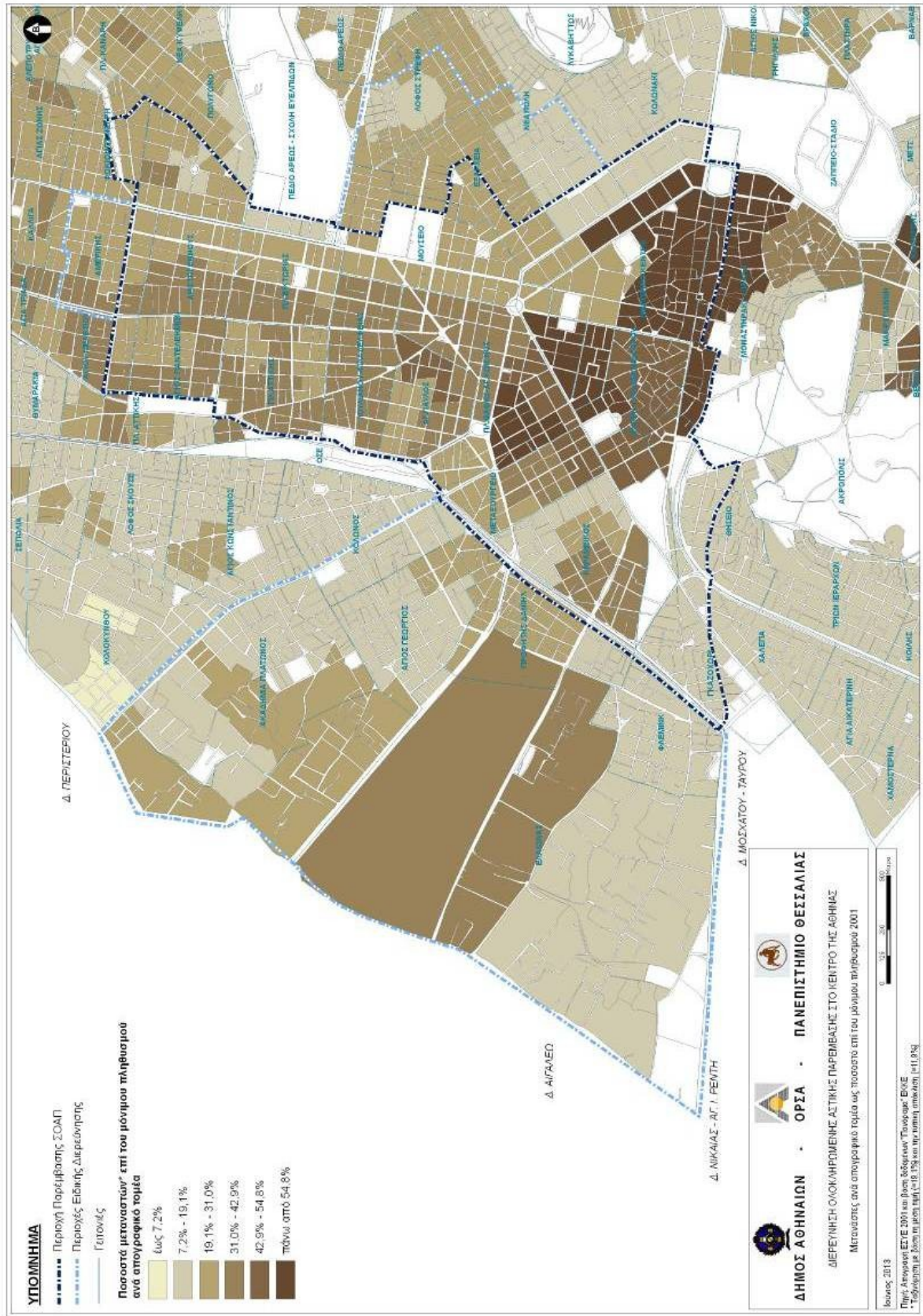
Ενώ, σε ότι αφορά στην οικονομική και κοινωνική διάσταση της κρίσης, καταγράφονται χαμηλότερα εισοδήματα σε σχέση με προηγούμενες χρονιές, παρατηρούνται φαινόμενα συγκέντρωσης αστέγων, εξαρτημένων, λαθρομεταναστών, ενώ ταυτόχρονα ο δείκτης ανεργίας συνεχώς αυξάνεται.

Επίσης, η οικονομική και κοινωνική κρίση έχει αποκτήσει **οξύτητα** και συνολικά συνεχίζει να επιδεινώνεται, παρά τα υπαρκτά φαινόμενα αντίδρασης και ενίοτε μερικής ανάταξης σε συγκεκριμένα πεδία (κυρίως στην πολιτιστική δημιουργία και στην αύξηση του τουρισμού).

Συνοψίζοντας, τα κύρια χαρακτηριστικά αυτής της κατάστασης είναι η εντεινόμενη οικονομική και κοινωνική υποβάθμιση κεντρικών περιοχών γενικής κατοικίας, η αυξανόμενη απομάκρυνση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων, η συσσώρευση μεγάλου όγκου κενού κτηριακού αποθέματος, σε συνδυασμό με τα μεγάλα ποσοστά γήρανσης μέρους του κτηριακού αποθέματος.

Πίνακας 4 Άνεργοι ανά απογραφικό τομέα ως ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 2001 (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

Πίνακας 5 Μετανάστες ανά απογραφικό τομέα ως ποσοστό επί του μόνιμου πληθυσμού 2001 (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

4. ΣΧΕΔΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ (ΣΟΑΠ)

4.1 Ορισμός των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) αποτελούν **μηχανισμό εφαρμογής, έλεγχου και υποστήριξης του χωροταξικού σχεδιασμού**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207Α΄) για τον «Χωροταξικό σχεδιασμό και αειφόρο ανάπτυξη».

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) σκοπεύουν στην **προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού** σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς και σε ευρύτερες **αστικές περιοχές** που παρουσιάζουν **κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα** αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

4.1.1 Στόχοι – περιεχόμενο και πρόγραμμα δράσεων των ΣΟΑΠ

Με τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) **επιδιώκεται** ειδικότερα, **εντός** του πλαισίου των **κατευθύνσεων του εθνικού και περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού** και των εγκεκριμένων **ρυθμιστικών σχεδίων**:

- η **βελτίωση των υποδομών** και των βασικών κοινωνικών εξυπηρετήσεων,
- η **αντιμετώπιση της ανεργίας** και η δημιουργία επαρκών ευκαιριών απασχόλησης,
- η **ενσωμάτωση των λειτουργιών και των κοινωνικών ομάδων** στον αστικό ιστό και η καταπολέμηση του κοινωνικού διαχωρισμού,
- η **αρμονική διάρθρωση** των χρήσεων γης,
- η **συνετή διαχείριση** του αστικού οικοσυστήματος,
- η αξιοποίηση των **νέων τεχνολογιών**,
- η ανάπτυξη μέσω πρόσβασης και διακίνησης ανθρώπων και αγαθών **φιλικών προς το περιβάλλον**,
- η διατήρηση και ανάδειξη της αστικής **πολιτιστικής κληρονομιάς**, καθώς και
- η γενικότερη κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτισμική **αναζωογόνηση των πόλεων** και των ευρύτερων αστικών περιοχών με μειονεκτικά χαρακτηριστικά.

Με τα ίδια σχέδια επιδιώκεται επίσης η διευκόλυνση της **συμμετοχής των πόλεων** και αστικών περιοχών που παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά **σε προγράμματα και δίκτυα διαπεριφερειακής και διευρωπαϊκής συνεργασίας**, με τα οποία προωθείται η αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, η ανταλλαγή της σχετικής εμπειρίας και η ανάπτυξη κοινών μεθόδων και μέσων για την αστική αναγέννηση και την αειφόρο αστική ανάπτυξη.

Τα σχέδια αυτά συνοδεύονται από **πρόγραμμα δράσης**, στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες για την εφαρμογή τους κανονιστικές, χρηματοδοτικές και διαχειριστικές ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, κατά φάσεις και φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης, καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις πληροφόρησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης του πληθυσμού των περιοχών αυτών.

4.1.2 Προδιαγραφές για τη σύνταξη των ΣΟΑΠ

Με τη με αριθμ. 18150/9-4-2012 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 1341 Β') **καθορίζονται** οι προδιαγραφές για τη σύνταξη των ΣΟΑΠ.

4.1.2.1 Δομή και περιεχόμενο προγράμματος ΣΟΑΠ

Για την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης, τον καθορισμό της στρατηγικής παρεμβάσεων και το πρόγραμμα δράσης ανά φορέα υλοποίησης ακολουθούντα τα παρακάτω στάδια:

Στάδιο 1: Προσδιορισμός περιοχής παρέμβασης, η οποία θα πρέπει να παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ομοιογένειας** ως προς τα χαρακτηριστικά της. Η Περιοχή Παρέμβασης μπορεί όπου κρίνεται αναγκαίο, να χωρίζεται σε μικρότερες γεωγραφικές ενότητες όπου εντοπίζονται επί μέρους χαρακτηριστικά.

Για την αποτύπωση των χαρακτηριστικών (οικονομικών, κοινωνικών, πολεοδομικών, πληθυσμιακών κλπ) της περιοχής μπορεί να διεξάγεται πρωτογενής (έρευνα πεδίου) ή/και δευτερογενής (έρευνα πηγών). Σε κάθε περίπτωση, η μεθοδολογία συλλογής των στοιχείων που θα ακολουθηθεί καθορίζεται και εξειδικεύεται σε συνεργασία με την Υπηρεσία.

Τα χαρακτηριστικά (οικονομικά, κοινωνικά, πολεοδομικά) της περιοχής και τα στοιχεία που συλλέγονται περιγράφονται στα Παραρτήματα 1 & 2.

Στάδιο 2: Επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων και χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης. Η ανάλυση των στοιχείων που συλλέχτηκαν κατά το προηγούμενο στάδιο θα πρέπει να καταλήγει σε μία πλήρη εικόνα της περιοχής παρέμβασης.

Από τον συνδυασμό ή το πλέγμα αυτών των στοιχείων σκιαγραφείται η υποβάθμιση της περιοχής και θα πρέπει να τεκμηριώνει την ανάγκη παρέμβασης και να κατευθύνει ως προς τους στόχους και τη στρατηγική αντιμετώπισης.

Για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιούνται Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών ώστε να είναι δυνατή η χωρική απεικόνιση και η επικαιροποίηση των χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης. Το σύστημα αυτό αποτελεί βασικό εργαλείο αξιολόγησης του ΣΟΑΠ.

Η ανάλυση των στοιχείων θα πρέπει να καταλήγει σε πρόταση διαμόρφωσης δεικτών ή και παραμέτρων που να μπορούν να αποτυπώσουν τη δυναμική εξέλιξης της Περιοχής Παρέμβασης.

Στάδιο 3: Έκθεση Πορισμάτων. Η Έκθεση Πορισμάτων συντάσσεται με βάση την ανάλυση των συλλεχθέντων στοιχείων και περιλαμβάνει την αξιολόγηση ανά θεματική ενότητα, καθώς και τη συνολική διατύπωση των συμπερασμάτων.

Στην Έκθεση Πορισμάτων ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην περιγραφή των ισχυρών και αδύναμων σημείων της περιοχής, στους περιοριστικούς όρους ανάπτυξης, στα πολεοδομικά χαρακτηριστικά της περιοχής, στη λειτουργική, οικονομική κλπ διασύνδεση της περιοχής παρέμβασης με την ευρύτερη χωρική ενότητα, στις πιθανές απειλές και στα πιθανά πλεονεκτήματα.

Στάδιο 4: Πρόταση Στρατηγικής παρεμβάσεων. Με βάση την Έκθεση Πορισμάτων διατυπώνονται οι στόχοι και η στρατηγική παρεμβάσεων στην περιοχή. Διατυπώνεται η προκαταρκτική πρόταση και οι φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση της πρότασης.

Οι στόχοι πρέπει να είναι **εστιασμένοι στα προβλήματα της περιοχής**, να εξειδικεύονται σε επιμέρους στόχους που υποδεικνύουν και τη στρατηγική παρεμβάσεων που θα πρέπει να ακολουθηθεί μέσω συγκεκριμένων δράσεων.

Οι δράσεις αποτελούν την επιχειρησιακή έκφραση της στρατηγικής και μπορούν να είναι μεμονωμένα έργα ή ενέργειες καθώς και σύνολα ομοειδών έργων ή ενεργειών.

Σημαντικό στοιχείο στη στρατηγική παρεμβάσεων είναι η μη γραμμική ανάπτυξη του συνόλου του Προγράμματος στο χρόνο, αλλά η **ταυτόχρονη και παράλληλη υλοποίηση** των ενεργειών ώστε τα αποτελέσματα να είναι άμεσα ορατά τόσο στον χώρο, όσο και στην κοινωνία.

Διατυπώνονται επίσης προτάσεις για τη δυνατότητα ή σκοπιμότητα ένταξης της περιοχής σε τρέχουσες πολιτικές ή προγράμματα εθνικά ή ευρωπαϊκά που το αντικείμενο τους είναι ανάλογο με τον χαρακτήρα της περιοχής.

Αναφέρονται οι εμπλεκόμενοι φορείς και το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο και περιγράφεται η διαδικασία προγραμματισμού συμπεριλαμβανομένων και των ρυθμίσεων για τις σχετικές διαβουλεύσεις. Η διαμόρφωση του Προγράμματος γίνεται σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς.

Στάδιο 5: Πρόγραμμα Δράσης, το οποίο έχει τη μορφή καινοτόμου ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος πολυτομεακού χαρακτήρα της περιοχής παρέμβασης τόσο για το σύνολο της περιοχής όσο και για κάθε μικρότερη γεωγραφική ενότητα εφόσον υπάρχει.

Οι **δράσεις** που προτείνονται στη στρατηγική παρεμβάσεων εξειδικεύονται σε ενέργειες, οι οποίες συνοδεύονται από ανάλυση του προσδοκώμενου αποτελέσματος και δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της πορείας επίτευξης των στόχων. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην κάθετη συνέργια των ενεργειών καθώς και στην οριζόντια αλληλοϋποστήριξη τους.

Οι **ενέργειες** συνδέονται με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο ή και διατυπώνεται η συμπλήρωση – αναθεώρησή του, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Επισημαίνονται οι ενέργειες που αντίκεινται ή δεν εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του Προγράμματος. Προσδιορίζεται το πλέγμα των φορέων, προτείνεται το αναγκαίο πλαίσιο συνεργασίας για την επίτευξη των ενεργειών – εξειδικευμένων στόχων και υποδεικνύονται οι πόροι χρηματοδότης. Επίσης, προσδιορίζονται οι μέθοδοι αξιολόγησης και παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων του Προγράμματος.

Στάδιο 6: Το Πρόγραμμα Δράσης τίθεται σε ανοιχτή διαβούλευση όπως προβλέπει ο νόμος. Γίνεται συστηματική καταγραφή, κωδικοποίηση και αξιολόγηση των απόψεων των πολιτών, των οργανώσεων και των φορέων που εμπλέκονται.

Στάδιο 7: Οριστικοποίηση του Προγράμματος δράσης με τη σύνταξη Σχεδίου Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) των αρμόδιων Υπουργών. Το Σχέδιο ΚΥΑ συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση που επεξηγεί και τεκμηριώνει συνοπτικά τις προτάσεις.

4.1.2.2 Παραδοτέα

Το σύνολο των παραδοτέων αποτελεί ιδιοκτησία της Υπηρεσίας. Παραδοτέα είναι:

- Τα πρωτογενή και δευτερογενή στοιχεία έρευνας, τα γεωχωρικά δεδομένα, καθώς και η ανάλυσή τους παραδίδονται σε ηλεκτρονική επεξεργάσιμη μορφή.
- Η έκθεση πορισμάτων, η πρόταση στρατηγικής παρεμβάσεων, η κωδικοποίηση της διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, καθώς και οι χάρτες που τεκμηριώνουν τα χαρακτηριστικά της περιοχής παραδίδονται και σε έντυπη μορφή.
- Χάρτης εντός του κειμένου όπου εμφανίζεται η περιοχή ΣΟΑΠ και οι μικρότερες γεωγραφικές ενότητες
- Το πρόγραμμα δράσης και το σχέδιο ΚΥΑ παραδίδονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή με δυνατότητα επεξεργασίας.

4.1.3 Διαδικασία κατάρτισης και εμπλεκόμενα μέρη

Η διαδικασία κατάρτισης των ΣΟΑΠ κινείται από το ΥΠΕΝ (τ.ΥΠΕΧΩΔΕ) μετά από σχετική ενημέρωση της οικείας Περιφέρειας. Η διαδικασία μπορεί επίσης να κινηθεί με πρωτοβουλία της Περιφέρειας μετά από προηγούμενη ενημέρωση του ΥΠΕΝ (τ.ΥΠΕΧΩΔΕ).

Όταν η διαδικασία κινείται **από το Υπουργείο ΠΕΝ** (τ.ΥΠΕΧΩΔΕ), η σχετική πρόταση αποστέλλεται για γνωμοδότηση στο οικείο περιφερειακό συμβούλιο, καθώς και στους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας. Επίσης μπορεί να αποστέλλεται και σε οργανισμούς κοινής ωφέλειας και άλλους ενδιαφερόμενους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα των οποίων η δραστηριότητα εκτείνεται στην περιοχή παρέμβασης. Ειδικά για τη σύνταξη ΣΟΑΠ στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας απαιτείται, επιπλέον των προαναφερόμενων γνωμοδοτήσεων, η γνώμη της εκτελεστικής επιτροπής των Οργανισμών Αθήνας και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Για τη σύνταξη ΣΟΑΠ στις λοιπές περιφέρειες γνωμοδοτούν, για τις περιοχές αρμοδιότητάς τους και οι οργανισμοί του άρθρου 3 του Ν.2508/1997, που έχουν συσταθεί και λειτουργούν.

Οι απόψεις όλων των ανωτέρω συμβουλίων και οργανισμών πρέπει να περιέρχονται στο ΥΠΕΝ (τ.ΥΠΕΧΩΔΕ) μέσα σε τρεις (3) μήνες από τότε που έλαβαν τη σχετική μελέτη. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, δεν εμποδίζεται η πρόοδος της διαδικασίας.

Όταν η διαδικασία κινείται **με πρωτοβουλία της Περιφέρειας**, η σχετική πρόταση αποστέλλεται στους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΝ (τ.ΥΠΕΧΩΔΕ). Οι απόψεις όλων των ανωτέρω φορέων πρέπει να περιέρχονται στην οικεία Περιφέρεια μέσα σε τρεις (3) μήνες από τότε που έλαβαν τη σχετική μελέτη. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, δεν εμποδίζεται η πρόοδος της διαδικασίας.

Η διαδικασία κατάρτισης των ΣΟΑΠ μπορεί επίσης να κινηθεί **με πρωτοβουλία του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης** πρώτης ή δεύτερης βαθμίδας αντίστοιχα, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων.

Ο οικείος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας, σε κάθε περίπτωση, μεριμνά για την **ευρύτερη δυνατή δημοσιοποίηση της πρότασης προς τους πολίτες και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις της περιοχής**, με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως με ανοικτές

συγκεντρώσεις ή ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Μεριμνά επίσης για τη συστηματική καταγραφή των απόψεων με κατάλληλες απογραφές και με έγγραφα αναγνωρισμένων αντιπροσωπευτικών συλλογικών οργανώσεων της περιοχής ή και με άλλα πρόσφορα μέσα και μεθόδους. Σε κάθε περίπτωση, στην απόφαση του συμβουλίου του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας γίνεται μνεία των διαδικασιών δημοσιοποίησης της πρότασης που διενεργήθηκαν με πρωτοβουλία του καθώς και συστηματική καταγραφή και αξιολόγηση των απόψεων των πολιτών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων που διατυπώθηκαν στο στάδιο των συμμετοχικών διαδικασιών.

4.1.4 Διαδικασία έγκρισης των ΣΟΑΠ

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων **εγκρίνονται** με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος - Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην περίπτωση που τα σχέδια αυτά επηρεάζουν τη λειτουργία νομικών προσώπων του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με το Ν.2190/1994, οι εγκριτικές αποφάσεις συνυπογράφονται και από τους Υπουργούς που εποπτεύουν τα νομικά αυτά πρόσωπα.

4.1.5 Διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής των ΣΟΑΠ

Η **παρακολούθηση και η αξιολόγηση** της εφαρμογής των σχεδίων του ΣΟΑΠ γίνεται από τον οικείο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας. Στις περιπτώσεις που η περιοχή παρέμβασης εμπίπτει στα όρια δύο ή περισσότερων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας, η παρακολούθηση και αξιολόγηση γίνεται από την οικεία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Για το σκοπό αυτό, οι παραπάνω οργανισμοί συντάσσουν ανά διετία έκθεση με την οποία **αποτιμάται η πορεία εφαρμογής των σχετικών σχεδίων και του προγράμματος δράσης τους** και υποδεικνύονται τα κατάλληλα κατά περίπτωση μέτρα και ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων και δυσλειτουργιών που διαπιστώθηκαν κατά την εφαρμογή. Τα πορίσματα της έκθεσης αυτής κοινοποιούνται στα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος - Ενέργειας και σε άλλα υπουργεία και οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα των οποίων η δραστηριότητα εκτείνεται στην περιοχή παρέμβασης, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη κατά την επεξεργασία και εφαρμογή μέτρων, δράσεων, ενεργειών και ρυθμίσεων αρμοδιότητάς τους που προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών σχεδίων και του προγράμματος δράσης τους. Σε περίπτωση που η παρακολούθηση και αξιολόγηση γίνεται από τον οικείο πρωτοβάθμιο **οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης**, τα πορίσματα της έκθεσης κοινοποιούνται επιπλέον και στην οικεία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Αντίστοιχα, σε περίπτωση που η παρακολούθηση και αξιολόγηση γίνεται από την οικεία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, τα πορίσματα της έκθεσης κοινοποιούνται και στους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

Επίσης, για το **συντονισμό της εφαρμογής** των ΣΟΑΠ της Αττικής, στο νέο ΡΣΑ (Ν.4277/2014, άρθρο 14 παρ. 3α) ορίζεται **Επιτροπή Συντονισμού**, ως ένας ευέλικτος μηχανισμός που επιτρέπει την οριζόντια κατανομή και εξειδίκευση ρόλων στην κεντρική διοίκηση με σκοπό τη διευκόλυνση της διαδικασίας παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων των ΣΟΑΠ.

Πρόσφατα, με τη με αρ. πρωτ. 17903/1-4-2016 Απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕΝ, έγινε η σύσταση και λειτουργία της προαναφερόμενης **Επιτροπής Συντονισμού της εφαρμογής των ΣΟΑΠ της Αττικής** με μέλη της εκπροσώπους από τα συναρμόδια Υπουργεία. Έργο της Επιτροπής Συντονισμού είναι η εξασφάλιση της συνεργασίας των επιμέρους δράσεων, η αντιμετώπιση και υπέρβαση τυχόν διοικητικών και νομικών εμπλοκών και δυσχερειών και η υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων στους αρμόδιους φορείς για την επίλυση των προβλημάτων κατά τη σύνταξη και εφαρμογή των ΣΟΑΠ της Αττικής.

4.1.6 Εναρμόνιση των Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων με τα ΣΟΑΠ

Εγκεκριμένα γενικά πολεοδομικά σχέδια, σχέδια χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, ή άλλα σχέδια χρήσεων γης πολεοδομικού χαρακτήρα πρέπει να τροποποιηθούν ή αναθεωρηθούν με τη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις που τα διέπουν μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ετών από την έγκριση των σχεδίων του άρθρου αυτού, προκειμένου να **εναρμονισθούν προς τις κατευθύνσεις και λοιπές ρυθμίσεις των ΣΟΑΠ**, σύμφωνα με το αρθ. 12, παρ. 10 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α').

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι τα ΣΟΑΠ - στο πλαίσιο μιας πολιτικής πρώτης ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στο χωρικό επίπεδο - αποτελούν ένα καινοτόμο σύνθετο εργαλείο πολεοδομικού σχεδιασμού που στοχεύει στην επίλυση προβλημάτων που εκδηλώνονται έντονα στα μεγάλα αστικά κέντρα λόγω της οικονομικής συγκυρίας.

Τα ΣΟΑΠ έχουν:

- Στρατηγικό χαρακτήρα και προωθούν κατευθύνσεις και στόχους που έχουν ορίσει υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού (περιφερειακός σχεδιασμός, ρυθμιστικό κλπ).
- Πολυτομεακό χαρακτήρα, δεδομένης της ολοκληρωμένης θεώρησης του σχεδιασμού, λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του πολεοδομικού σχεδιασμού.
- Συγκροτημένο χαρακτήρα και όχι αποσπασματικό στην αντιμετώπιση των προκλήσεων και γι' αυτό συμβάλουν στην ουσιαστική επιτάχυνση της ανάπτυξης των υποβαθμισμένων περιοχών.

Βασικό στοιχείο των ΣΟΑΠ είναι το Πρόγραμμα Δράσης που περιλαμβάνει ενέργειες σε πολλούς τομείς παρέμβασης, όπως η κοινωνική συνοχή, η επιχειρηματικότητα, το περιβάλλον, ο πολιτισμός, τα ακίνητα κλπ.

Τα ΣΟΑΠ προυποθέτουν το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων σε όλα τα επίπεδα (Κεντρική Διοίκηση, Περιφερειακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση), με παράλληλη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας μέσα από την ενημέρωση φορέων και ομάδων και τη συμμετοχή τους στη δημόσια διαβούλευση.

Τα ΣΟΑΠ, ανταποκρινόμενα στις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη, συντελούν άμεσα στην εξασφάλιση χρηματοδότησης των προγραμματισμένων δράσεων που περιλαμβάνουν, μέσω κοινοτικών κονδυλίων.

4.2 Εναρμόνιση των ΣΟΑΠ Αθήνας & Πειραιά με τις κατευθύνσεις του νέου ΡΣΑ

Το Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας - Αττικής (Ν.4277/2014) είναι: "το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων πολιτικής, των προτεραιοτήτων, των μέτρων και των προγραμμάτων που προβλέπονται από το νόμο αυτό ως αναγκαίων για τη χωροταξική, πολεοδομική και οικιστική οργάνωση της Αττικής και την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης".

Δεδομένου ότι το νέο ΡΣΑ «επέχει ταυτόχρονα και θέση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής, σύμφωνα με την παρ. 8α του άρθρου 6 του 4269/2014 (Α' 142)»,²¹ στο αντικείμενό του είναι και η **χορήγηση κατευθύνσεων για τα ΣΟΑΠ**. Άρα, οι στόχοι των ΣΟΑΠ ακολουθούν τις στρατηγικές κατευθύνσεις του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, καθώς και των εγκεκριμένων ρυθμιστικών σχεδίων της περιοχής παρέμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του αρθ. 12 του Ν.2742/1999.

Οι διατάξεις και κατευθύνσεις του νέου ΡΣΑ που αφορούν λιγότερο ή περισσότερο άμεσα την περιοχή του ΣΟΑΠ της Αθήνας και του Πειραιά είναι οι εξής:

Μεταξύ των **στρατηγικών στόχων** (άρθρο 3) του νέου ΡΣΑ επιδιώκεται η ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και ενίσχυση του **διεθνούς ρόλου της Αθήνας – Αττικής**, βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Συγκεκριμένα, με βασικό άξονα τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, αυτό επιδιώκεται με τους εξής τρόπους:

α) διατήρηση του ρόλου των κέντρων Αθήνας και Πειραιά, ως **κέντρων επιτελικών και διοικητικών υπηρεσιών** (αρθ. 4) και

β) αύξηση της **ελκυστικότητας** της Αθήνας – Αττικής **ως τουριστικού προορισμού** (αρθ. 4) με διεθνή ακτινοβολία, με ενίσχυση της τουριστικής υποδομής, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, επέκταση της τουριστικής περιόδου και δικτύωση των πολιτιστικών πόλων και του φυσικού περιβάλλοντος.

γ) **ενίσχυση της ταυτότητας** της Αθήνας – Αττικής και ανάδειξη της διαχρονικότητας του πολιτισμού της (αρθ. 5),

δ) με την ανάδειξη της **πολυλειτουργικής φυσιογνωμίας** των Κέντρων Αθήνας – Πειραιά ως **πολιτισμικού αγαθού** που χαρακτηρίζει την ιστορική πορεία τους, (άρθ. 6)

Στο πλαίσιο της **Χωρικής Οργάνωσης** καθορίζονται **Χωρικές Ενότητες** (αρθ.8), με διάκριση σε επιμέρους **χωρικές υποενότητες**. Η **Χωρική Ενότητα Αθήνας – Πειραιά**, αποτελείται από τις Χωρικές Υποενότητες **Κεντρικής Αθήνας**, Βόρειας Αθήνας, Νότιας Αθήνας, Δυτικής Αθήνας και **Πειραιά**. Ειδικότερα:

- Η **Χωρική Υποενότητα Κεντρικής Αθήνας** περιλαμβάνει τους Δήμους Αθηναίων, Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνος, Γαλασίου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνα, Ηλιούπολης και Δάφνης – Υμηττού και

²¹ σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Ν.4277/2014 "Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας - Αττικής και άλλες διατάξεις"

- η **Χωρική Υποενοότητα του Πειραιά** που περιλαμβάνει τους Δήμους Πειραιώς, Κορυδαλλού, Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη, Κερατσινίου – Δραπετσώνας και Περάματος.

Για την Ενότητα Αθήνας - Πειραιάς δίνονται **κατευθύνσεις** (άρθρο 9) από τις οποίες αποδελτιώνουμε εδώ τις εξής ως **έχουσες άμεση σχέση με την εκπόνηση του ΣΟΑΠ**.

Για τη **Χωρική Ενότητα Αθήνας – Πειραιά** αποτελεί την κύρια περιοχή συγκέντρωσης πληθυσμού, οικονομικών δραστηριοτήτων και μητροπολιτικών λειτουργιών μέσα σε ένα συνεχή οικιστικό ιστό. Βασικές προτεραιότητες είναι η **αστική αναζωογόνηση** και η **άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και καταπολέμηση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού που έχουν χωρική διάσταση**. Ειδικότερα

- **για τη Χωρική Υποενοότητα Κεντρικής Αθήνας**, επιδιώκεται:
 - η γενικότερη **ενίσχυση του ρόλου του** Μητροπολιτικού κέντρου Αθήνας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
 - η **αναβάθμιση των πολιτιστικών της πόρων**
 - η συμπλήρωση και η αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών Μητροπολιτικού επιπέδου στην κατεύθυνση προώθησης του **αστικού τουρισμού**
 - η **βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος** και της εικόνας της πόλης και η αναβάθμιση του κοινωνικού εξοπλισμού.
- **για τη Χωρική Υποενοότητα Πειραιά**, επιδιώκεται:
 - η ενίσχυση του ρόλου της Μητροπολιτικής περιοχής Πειραιά ως **διαμετακομιστικού κέντρου** στη μεσογειακή λεκάνη με την παράλληλη αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων σε κόμβο συνδυασμένων μεταφορών και τη βελτίωση του περιβάλλοντος αστικού ιστού.
 - η ανασυγκρότηση του **παραγωγικού ιστού** της πόλης, η διάσωση της παραδοσιακής αγοράς και του λιανικού εμπορίου, της βιοτεχνίας και της μεταποίησης.
 - επανεργοποίηση της δυναμικής που εντοπίζεται **στην παράκτια ζώνη** και στις χωροθετημένες δραστηριότητες του ναυπηγοεπισκευαστικού τομέα, παράλληλα με την εφαρμογή βέλτιστων περιβαλλοντικών πρακτικών.
 - η ενεργοποίηση της περιοχής που περικλείεται από τις οδούς Πειραιώς – Θηβών – Αλιπέδου και Κηφισού στα Καμίνια – Αγ. Ιωάννη Ρέντη, όπως, επίσης, και της περιοχής της Κεντρικής Αγοράς Αθηνών, με την **επανάχρηση του ανενεργού κτηριακού αποθέματος** και τη χωροθέτηση δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα.

Το πλαίσιο διαμόρφωσης του **Οικιστικού Δικτύου** (άρθρο 10), με βάση τις αρχές ισόρροπης ανάπτυξης και συμπληρωματικότητας, οργανώνεται **σε τρία ιεραρχικά επίπεδα**: Μητροπολιτικά Κέντρα, Διαδημοτικά Κέντρα Ευρείας Ακτινοβολίας και Δημοτικά Κέντρα. Ειδικότερα:

- Για το **Μητροπολιτικό Κέντρο Αθήνας**, επιδιώκεται:
 - η ανάδειξη σε κέντρο διεθνούς ακτινοβολίας, πολιτισμού, δημιουργικότητας και καινοτομίας.
 - η παροχή εξυπηρετήσεων και η ευρύτητα επιλογών υψηλού επιπέδου και ποιότητας.

- η αξιοποίηση των ιστορικών, πολιτιστικών και λοιπών διακριτών στοιχείων της ταυτότητάς του.
 - η βελτίωση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος.
 - ο καθορισμός του ως αυτοτελούς τουριστικού προορισμού.
- Για το **Μητροπολιτικό Κέντρο Πειραιά**, επιδιώκεται:
 - η αναβάθμισή του ως κεντρικού Λιμένα και κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, με αποτελεσματική διασύνδεση μεσογειακού, διευρωπαϊκού και διεθνούς επιπέδου.
 - η περιβαλλοντική αναβάθμιση του Λιμένα του Πειραιά με τη δημιουργία σύγχρονων υποδομών βάσει των προτύπων της ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων των πλοίων, πέρα και πέρα της θεσμοθετημένης λιμενικής ζώνης.
 - η ισχυροποίησή του ως κέντρου πολυλειτουργικού χαρακτήρα, με ταυτόχρονη διατήρηση της κατοικίας και ανάδειξη της πολιτιστικής του κληρονομιάς.
 - η ενίσχυση και ανασυγκρότηση της παραγωγικής και οικονομικής βάσης, σε κατεύθυνση σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
 - η λειτουργική διασύνδεση των λιμενικών δραστηριοτήτων με τον αστικό ιστό.
 - η βελτίωση του αστικού ιστού και των υποδομών με ταυτόχρονη διαφύλαξη του κοινόχρηστου χαρακτήρα του Θαλάσσιου Μετώπου.

Σε ότι αφορά στην **οργάνωση αξόνων και πόλων ανάπτυξης** (άρθρο 11 παρ.2) το πλέγμα των αναπτυξιακών αξόνων διαρθρώνεται ως εξής, σε ότι αφορά στους **Αναπτυξιακούς Άξονες διεθνούς και εθνικής εμβέλειας**:

Κεντρικός Άξονας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος αρχίζει από την περιοχή του **Επιβατικού Λιμένα και την κεντρική περιοχή του Πειραιά**, διέρχεται από την περιοχή του Γηπέδου Καραϊσκάκη, τις περιοχές περί τον Φαληρικό Όρμο με το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και τις λοιπές Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, την περιοχή του πρώην Ιπποδρόμου, και στη συνέχεια αναπτύσσεται με βορειοανατολική κατεύθυνση, ακολουθώντας τον **άξονα της Λ. Συγγρού**, διασχίζει το βασικό πόλο του **κέντρου της Αθήνας**, συνεχίζει κατά μήκος του άξονα τριτογενών δραστηριοτήτων της Λ. Κηφισίας και καταλήγει στον αναπτυξιακό πόλο του **Αμαρουσίου**, όπου συναντάται με τον αναπτυξιακό άξονα Ανατολής - Δύσης. Κατά μήκος αυτού του άξονα αναπτύσσονται πλέγματα λειτουργιών μητροπολιτικής και διεθνούς εμβέλειας, με κύριο χαρακτήρα τις τριτογενείς επιχειρηματικές δραστηριότητες, και ιδιαίτερα τους γραφειακούς χώρους και τις έδρες επιχειρήσεων, τις τουριστικές υπηρεσίες, τις πολιτιστικές λειτουργίες, τις υπηρεσίες υγείας και τον αθλητισμό.

Ο **Αναπτυξιακός άξονας Βορρά - Νότου** ξεκινά με δύο κλάδους από τα μεγάλα εμπορικά λιμάνια της Περιφέρειας, την Ελευσίνα και τον **Εμπορικό Λιμένα Πειραιά/ Ικονίου** και ακολουθεί την κατεύθυνση του οδικού άξονα ΠΑΘΕ,, διασχίζει τις δυτικές περιοχές του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, Λ. Αθηνών, Πέτρου Ράλλη, Θηβών, Ελαιώνα, Κηφισού. Στη συνέχεια διασχίζει τις βόρειες και βορειοδυτικές περιοχές του Λεκανοπεδίου, Νέα Φιλαδέλφεια, Μεταμόρφωση, Κηφισιά και τη Χωρική Ενότητα Βόρειας Αττικής, Αγ. Στέφανο, Αφίδνες, και καταλήγει στη Βόρεια Πύλη της Περιφέρειας Αττικής, στην περιοχή του **Αυλώνα**, απ' όπου και συνδέει την Περιφέρεια με την άμεσα συναρτώμενη βιομηχανική συγκέντρωση των Οينوφύτων και συνεχίζει ως βασικός αναπτυξιακός άξονας του εθνικού χώρου. Ο άξονας

αυτός αποτελεί τον κύριο κορμό του παραγωγικού ιστού, κυρίως της δευτερογενούς παραγωγής, της Περιφέρειας και κατά μήκος του αναπτύσσονται περιοχές επαγγελματικών εγκαταστάσεων μικτού χαρακτήρα, όπως βιομηχανικών και βιοτεχνικών, χονδρεμπορίου και εμπορευματικών μεταφορών, αντιπροσωπειών και εμπορικών εκθέσεων, αλλά και εδρών επιχειρήσεων, τεχνοπόλεων και τεχνολογικών πάρκων.

Η Αθήνα και ο Πειραιάς αποτελούν **πόλους διεθνούς και εθνικής εμβέλειας** (άρθρο 11 παρ. 3). Ο **πόλος Αθήνας – Πειραιά**, περιλαμβάνει:

- Το Μητροπολιτικό Κέντρο Αθήνας – Μητροπολιτικό Κέντρο Πειραιά
- Την Περιοχή Επιβατικού Λιμένα Πειραιά και
- Τον Ελαιώνα

Άξιες αναφοράς είναι οι **κατευθύνσεις πολεοδομικής οργάνωσης** για το Μητροπολιτικό Κέντρο (άρθρο 12 παρ. 4) γιατί αφορούν σε σημαντικό βαθμό και **άξονες του ΣΟΑΠ**.

Το **Μητροπολιτικό Κέντρο της Πρωτεύουσας** συγκροτείται από τα κέντρα **Αθήνας** και **Πειραιά**, που αποτελούν τη σημαντικότερη συνιστώσα του διεθνούς και εθνικής εμβέλειας αναπτυξιακού πόλου της Αττικής. Βασικός στόχος για τα κέντρα **Αθήνας** και **Πειραιά**, είναι η **ολοκληρωμένη ανασυγκρότηση, οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα**, με παράλληλες συντονισμένες δράσεις κοινωνικής πολιτικής, πολιτικής απασχόλησης και πολεοδομικών παρεμβάσεων ποικίλης εμβέλειας, που αξιοποιούν το ιστορικό βάθος και την πολυμορφία.

Στην κατεύθυνση **ανασυγκρότησης** των κέντρων **Αθήνας** και **Πειραιά**, κύριοι άξονες πολιτικής είναι οι εξής:

- **Διατήρηση του ρόλου τους, ως τόπων συμπύκνωσης των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών**, με την τόνωσή τους ως κέντρων επιτελικής διοίκησης και συγκεντρώσεων γραφείων και την οργάνωση και επέκτασή τους.
- Επαναπροσδιορισμός και πολύπλευρη **ανάδειξη του αστικού χαρακτήρα και της ταυτότητάς τους**, με στόχο να διατηρήσουν και να ενδυναμώσουν την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική τους λειτουργία.
- Ενίσχυση δραστηριοτήτων και θέσεων απασχόλησης, διαφορετικών βαθμίδων και εξειδικεύσεων.
- Προώθηση πολιτικών για τη **διατήρηση και ενίσχυση της υφιστάμενης κατοικίας** και ανάπτυξη νέας.
- Ενεργοποίηση του κενού κτηριακού αποθέματος.
- Καθιέρωση πολιτικών εξισορρόπησης, με **διατήρηση της ιδιαίτερης ταυτότητας και κοινωνικής πολυσυλλεκτικότητας**, ιδίως στις επιμέρους περιοχές με φαινόμενα κοινωνικής πόλωσης και στοχοποίησης.
- **Ενίσχυση των προσβάσεων** στα κέντρα με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και ιδιαίτερα με Μέσα Σταθερής Τροχιάς (ΜΣΤ), καθώς επίσης και ανάδειξη της προτεραιότητας του πεζού και του ποδηλάτη.
- Βελτίωση της εικόνας και της αστικής δομής των κεντρικών περιοχών, η ποιοτική αναβάθμιση του δημόσιου χώρου.
- Κάλυψη των αναγκών κοινωνικής και τεχνικής υποδομής.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και κατευθύνσεων για το **κέντρο της Αθήνας** προβλέπονται τα εξής:

- Προωθείται η ανάδειξη του πολυδιάστατου χαρακτήρα του, με έμφαση στην ανάσχεση της απομάκρυνσης κατοίκων, την προσέλκυση νέων, την προσέλκυση επιχειρήσεων, την ανάδειξή του σε τουριστικό προορισμό διεθνούς εμβέλειας και την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου. Προτεραιότητα για **την αναζωογόνηση του κέντρου** της Αθήνας, αποτελεί το εμπορικό τρίγωνο και το θεσμικά καθορισμένο υπερτοπικό κέντρο.
- Για τη **διατήρηση της πολυδιάστατης λειτουργικότητας**, προωθούνται συνδυασμένες ενέργειες που θα ενισχύσουν τις επαγγελματικές ή παραγωγικές δραστηριότητες που φθίνουν και θα προσελκύσουν νέες, οι οποίες θα πυκνώσουν την οικονομία, το εμπόριο, τον τουρισμό και την αναψυχή, την καλλιτεχνική και τη μεταποιητική παραγωγή και ταυτόχρονα θα ενισχύσουν την κατοικία και τις συναφείς εξυπηρετήσεις, στη λογική της κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό το πλαίσιο έχει η υποστήριξη των αναδυόμενων πολιτιστικών χώρων, ιδιαίτερα στις δυτικές περιοχές του κέντρου, όπου δραστηριοποιούνται νέοι δημιουργοί και συλλογικότητες με ιδιαίτερες κουλτούρες, καθώς και νέες δημιουργικές επιχειρήσεις.

Ενώ, για το **κέντρο του Πειραιά** προβλέπονται:

- Τόνωση των διασυνδέσεων και θετικών επιδράσεων της **λιμενικής δραστηριότητας** με τις άλλες οικονομικές λειτουργίες της πόλης. Βελτίωση της λειτουργίας του λιμένα με παράλληλη μέριμνα για ορθολογική διαχείριση των οδικών μετακινήσεων αιχμής, με σύνδεση των λιμενικών επιβατικών σταθμών με το δίκτυο μέσων σταθερής τροχιάς και περιορισμό της όχλησης προς τον παρακείμενο αστικό ιστό.
- Ενίσχυση των κεντρικών χρήσεων των λιμενικών και ναυτιλιακών υπηρεσιών. Ανάδειξη του ρόλου ως Νότιας Πύλης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και λειτουργική σύνδεση του κέντρου του Πειραιά με αυτό της Αθήνας.
- Λειτουργική ανασύνταξη και εξειδίκευση των χρήσεων στο κεντρικό τμήμα του λιμένα με έμφαση στις υπηρεσίες, στην αναψυχή και στον πολιτισμό (πολιτιστική ακτή), **προστασία της παραδοσιακής αγοράς, αναζωογόνηση των περιοχών κατοικίας και συνολική αναβάθμιση του παράκτιου χώρου**, σε συνδυασμό με ολοκληρωμένη πολιτική στάθμευσης.
- Επέκταση του **δικτύου μέσων σταθερής τροχιάς** για τη σύνδεση του κέντρου με τις παραδοσιακές περιοχές κατοικίας του ευρύτερου Πειραιά και των δυτικών δήμων μέχρι το Πέραμα.
- Ενεργοποίηση ακτοπλοϊκής συγκοινωνίας τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος για την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και της μοναδικής ιστορικής σημασίας των ακτών του Αργοσαρωνικού, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η παράκτια ζώνη από Πειραιά προς Σαλαμίνα – Κυνοσούρα, Ελευσίνα, Κακιά Σκάλα, Αφαία.
- Ανάπλαση της παραλιακής και της αρχαιολογικής ζώνης και προώθηση των εξής δύο σημαντικών παρεμβάσεων σε περιοχές του ευρύτερου κέντρου του Πειραιά: της ονομαζόμενης «Νότιας Πύλης» που περιλαμβάνει την περιοχή από το Γήπεδο Καραϊσκάκη μέχρι τον Άγιο Διονύσιο και της «Λιμενοβιομηχανικής Ζώνης Δραπετσώνας – Κερατσινίου».

- Ολοκληρωμένος κυκλοφοριακός σχεδιασμός με έμφαση στη σύνδεση των συνδυσασμένων μεταφορών και της τοπικής συγκοινωνίας.

Μεγάλο βάρος δίνει το νέο ΡΣΑ στην «**αστική αναζωογόνηση**» (άρθρο 13) και στις **Μητροπολιτικές Παρεμβάσεις** (άρθρο 14). Στις τελευταίες συμπεριλαμβάνονται ρητώς τα **ΣΟΑΠ** (παρ. 3α)

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι στο νέο ΡΣΑ οι κεντρικές περιοχές Αθήνας και Πειραιά αναδεικνύονται ως Μητροπολιτικά Κέντρα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, στοχεύοντας στην κοινωνική τους συνοχή, την συνολική ανάταξη του αστικού και φυσικού περιβάλλοντός τους, την αναζωογόνηση των κεντρικότητων τους, την αναβάθμιση της λειτουργικότητάς τους, καθώς και την επιλεκτική ενίσχυσή τους με νέες μητροπολιτικές δραστηριότητες.

Στην κατεύθυνση ανασυγκρότησης των κέντρων της Αθήνας και του Πειραιά, κύριοι στρατηγικοί άξονες είναι:

- Διατήρηση του ρόλου τους, ως τόπου συμβολικής και πραγματικής συμπύκνωσης των κοινωνικών και πολιτικών θεσμών.
- Επαναπροσδιορισμός και πολύπλευρη ανάδειξη του αστικού χαρακτήρα και της ταυτότητάς τους.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων, δραστηριοτήτων και θέσεων απασχόλησης.
- Προώθηση πολιτικών για τη διατήρηση της υφιστάμενης κατοικίας και ανάπτυξη νέας.
- Αξιοποίηση του κενού κτιριακού αποθέματος.
- Καθιέρωση πολιτικών εξισορρόπησης, με διατήρηση της ιδιαίτερης ταυτότητας και κοινωνικής πολυσυλλεκτικότητας.
- Ενίσχυση των προσβάσεων στα Κέντρα Πόλης με τα Μέσα Σταθερής Τροχιάς.
- Ποιοτική αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και ιδιαιτέρως του παράκτιου για τον Πειραιά.
- Κάλυψη των αναγκών κοινωνικής υποδομής

Η σύνδεση του κέντρου της Αθήνας με το κέντρο του Πειραιά και το Θαλάσσιο μέτωπο, διαμορφώνει ένα "ενδιάμεσο" χώρο παράλληλα των συνδετικών αξόνων της οδού Πειραιώς και της Λεωφ. Συγγρού. Ήδη ένα σημαντικό σύμπλεγμα χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων μεγάλης εμβέλειας, που έχουν εγκατασταθεί και αναπτύσσονται σημαντική δραστηριότητα, με φορείς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς (βλ. Ίδρυμα Ωνάση, Ίδρυμα Νιάρχου κλπ.)

4.3 Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) Αθήνας

Ο Δήμος Αθηναίων στο πλαίσιο της προσπάθειας για την αναζωογόνηση του ευρύτερου κέντρου της πόλης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη διερεύνηση ολοκληρωμένης αστικής παρέμβασης στο κέντρο της Αθήνας και σε συνεργασία με τον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ) και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, αξιοποιούν το **πολεοδομικό εργαλείο** των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) για πρώτη φορά στην Ελλάδα.

Το ΣΟΑΠ προβλέπεται από την πολεοδομική νομοθεσία (Ν.2742/99). Στόχος του είναι να αντιμετωπίσει τη **πολυδιάστατη κρίση και τις επιπτώσεις** της στο κέντρο της Αθήνας, μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης.

Το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης για το κέντρο της Αθήνας **εγκρίνεται** από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αθηναίων με τη με αριθμό 649/10-4-2014 Απόφαση αυτού, από το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής με την υπ' αριθ. 291/10-7-2014 Απόφαση αυτού και από την Εκτελεστική Επιτροπή του ΟΡΣΑ με την υπ' αριθ. 3/12/23-9-2014 Απόφαση αυτής.

Τέλος, με την υπ. αριθ. 1397 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των αρμόδιων Υπουργών εγκρίνεται το ΣΟΑΠ για το κέντρο της Αθήνας και **δημοσιεύεται** στο ΦΕΚ 64 Β/16-1-2015, το οποίο είναι το πρώτο ΣΟΑΠ που εκπονείται, έχοντας εξ αντικειμένου πιλοτικό ρόλο

4.3.1 Χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ Αθήνας

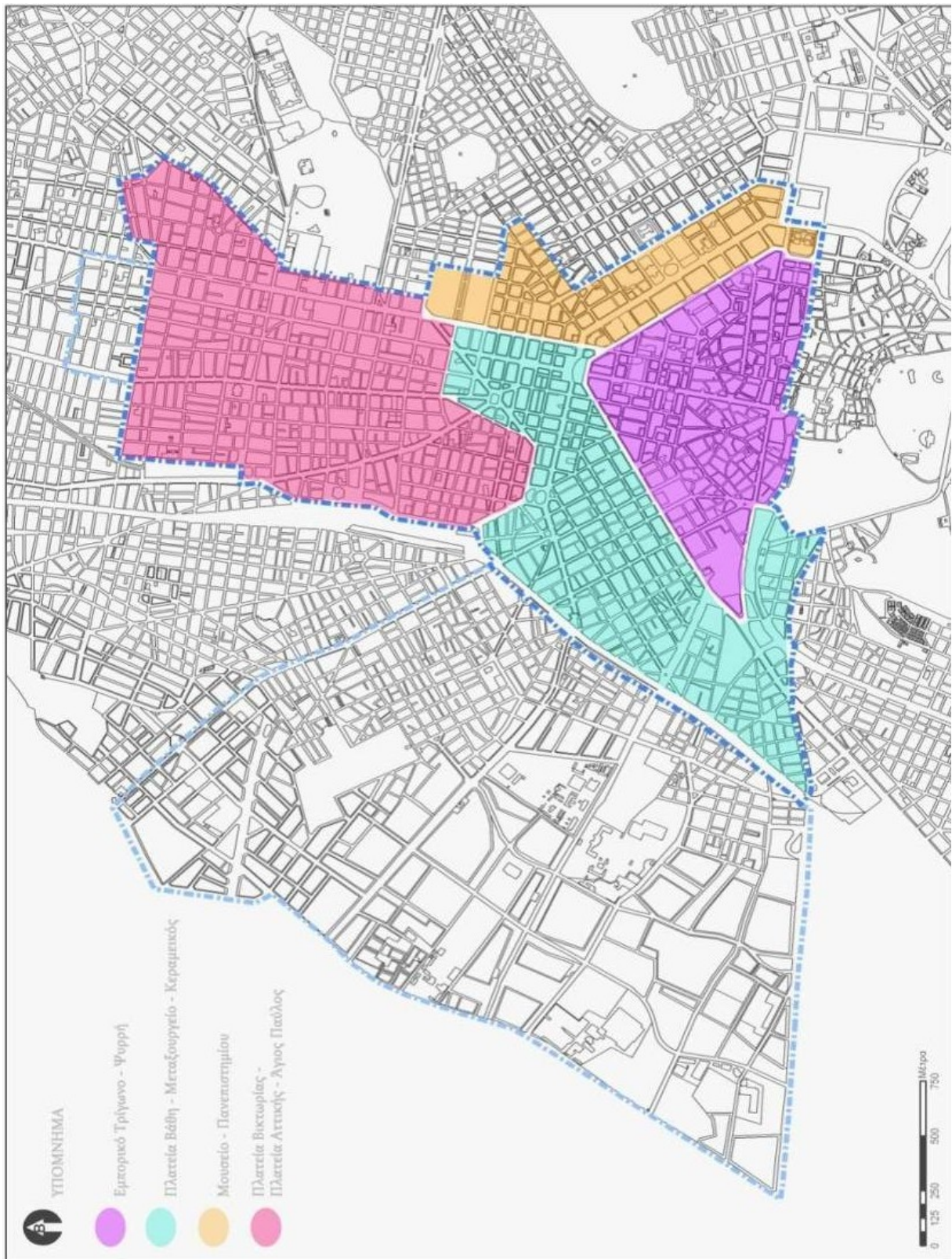
Η χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ εκτείνεται στην χρονική περίοδο **2014 έως 2020**.

4.3.2 Περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ Αθήνας

Η **περιοχή παρέμβασης** περιλαμβάνει τις παρακάτω πολεοδομικές ενότητες: Πλ.Βικτωρίας, Πλ.Αττικής, Αγ.Παύλος, Αγ.Κων/νος - Πλ.Βάθη, Μεταξουργείο, Κεραμεικός, Μουσείο-Εξάρχεια, Εμπορικό Τρίγωνο-Ψυρρή.²² που ομαδοποιούνται ως εξής:

- Ενότητα "Εμπορικό Τρίγωνο - Ψυρρή"
- Ενότητα "Πλατεία Βάθη - Μεταξουργείο - Κεραμεικός"
- Ενότητα "Μουσείο - Πανεπιστημίου"
- Ενότητα "Πλατεία Βικτωρίας - Πλατεία Αττικής - Άγιος Παύλος"

²² Η περιοχή του ΣΟΑΠ και οι ειδικές περιοχές εγκρίθηκαν από την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης Προγραμματικής Σύμβασης (Πρακτικό 1, 12.4.2013) βλ. Παράρτημα 5.

Πίνακας 6 Περιοχή παρέμβασης ΣΟΑΠ Αθήνας ανά πολεοδομική ενότητα

4.3.3 Στόχοι και κατευθύνσεις στρατηγικής παρέμβασης

Ο κεντρικός **στόχος** του ΣΟΑΠ για το Κέντρο της Αθήνας συνοψίζεται στην επιδίωξη **επαναπροσδιορισμού του κέντρου της Αθήνας** ως κέντρου μιας διεθνούς και βιώσιμης μητρόπολης, μέσω μιας συστηματικής, συνεχούς, μακροχρόνιας και συντονισμένης ολοκληρωμένης στρατηγικής παρέμβασης.

Η **στρατηγική παρέμβαση** επιδιώκει να καλύψει το σύνολο των διαστάσεων της κρίσης και να συντονίσει και επιτύχει την υλοποίηση μιας σειράς δράσεων με **άξονες την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική συνοχή και την προστασία του αστικού περιβάλλοντος**, κατάλληλα προσαρμοσμένων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Για την προώθηση του στόχου ορίζονται οι εξής **κατευθύνσεις** στρατηγικής παρέμβασης:

- ανάκτηση μητροπολιτικού ρόλου του κέντρου της Αθήνας,
- αποτελεσματική διαχείριση του δημόσιου και ιδιωτικού χώρου και των διατιθέμενων πόρων,
- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας,
- ανάδειξη και ενίσχυση της Αθήνας ως διεθνούς τουριστικού προορισμού,
- χωρική και κοινωνική συνοχή,
- υιοθέτηση καινοτόμων & σύγχρονων μορφών διαχείρισης της πληροφορίας έξυπνη πόλη,
- αναβάθμιση της εικόνας και ταυτότητας του χώρου,
- χωρική διαφοροποίηση στρατηγικής,
- διαμόρφωση ειδικών ζωνών έντονης παρέμβασης με ρόλο καταλύτη.

Ως **αρχές υλοποίησης** της στρατηγικής παρέμβασης προσδιορίζονται οι παρακάτω:

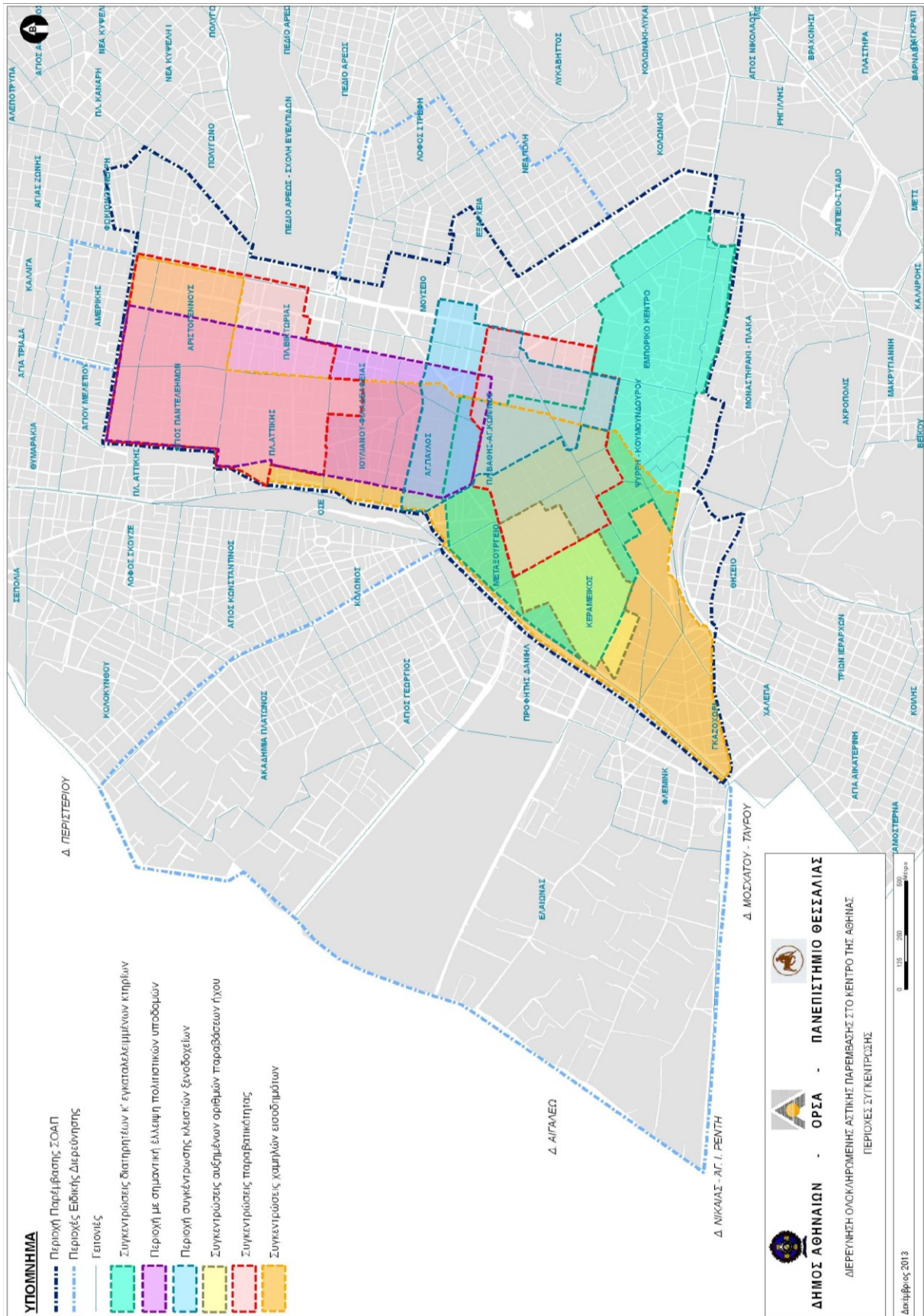
- υιοθέτηση προγράμματος δράσης που εστιάζει στο κέντρο της Αθήνας έχοντας ως γνώμονα την αλληλεπίδραση με τη μητροπολιτική περιοχή,
- μακροπρόθεσμος ορίζοντας εφαρμογής της παρέμβασης, διαχρονική προσπάθεια, συστηματικότητα, χρονική ιεράρχηση δράσεων και διαμόρφωση προτεραιοτήτων,
- συνέργεια με ευρύτερες πολιτικές και παρεμβάσεις,
- ολοκληρωμένος χαρακτήρας του προγράμματος με αναγκαία την εμπλοκή πολλών φορέων (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) και κρίσιμο το ρόλο του συντονισμού τους σε κεντρικό επίπεδο.

Η **επίτευξη** του στόχου στο πλαίσιο των αρχών της στρατηγικής προϋποθέτει την ύπαρξη και λειτουργία μόνιμου μηχανισμού παρακολούθησης, διαχείρισης, συντονισμού, αξιολόγησης και ανάδρασης.

4.3.4 Ειδικό στόχοι ΣΟΑΠ Αθήνας

Ως **ειδικοί στόχοι** του ΣΟΑΠ, ορίζονται οι εξής:

1. Στήριξη της οικονομικής βάσης
2. Ανάκτηση της κοινωνικής και πολιτισμικής συνοχής – επανακατοίκηση
3. Αποκατάσταση συνθηκών ασφάλειας και νομιμότητας
4. Ανάκτηση και αναβάθμιση του δημόσιου χώρου
5. Βελτίωση περιβαλλοντικών συνθηκών και πολεοδομικής λειτουργίας
6. Ενίσχυση της ταυτότητας και της εικόνας της πόλης
7. Βελτίωση μηχανισμών διακυβέρνησης, σχεδιασμού και συμμετοχής

Πίνακας 7 Περιοχή παρέμβασης ΣΟΑΠ Αθήνας

4.3.5 Άξονες του ΣΟΑΠ Αθήνας

Η στρατηγική και οι ειδικοί στόχοι του ΣΟΑΠ υλοποιούνται μέσω ενεργειών, οι οποίες ομαδοποιούνται σε δεκαεννέα (19) άξονες και αποτελούν τα επιχειρησιακά στοιχεία του. Κάθε άξονας ενσωματώνει μια ομάδα ενεργειών. Οι ειδικοί στόχοι επιτυγχάνονται μέσω περισσότερων ενεργειών και αξόνων και ως εκ τούτου ειδικοί στόχοι, άξονες και ενέργειες τελούν σε οργανική και λειτουργική αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση. Οι **άξονες** του ΣΟΑΠ είναι οι εξής:

1. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας

Δίδεται έμφαση στην ενίσχυση των παραγωγικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων της πόλης με παράλληλη αξιοποίηση των σημαντικών αναπτυξιακών, συγκριτικών και ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της.

2. Ενίσχυση δραστηριοτήτων κέντρου

Δίδεται έμφαση σε μέτρα και δράσεις για την ενίσχυση των βασικών οικονομικών δραστηριοτήτων του κέντρου, όπως ο τουρισμός, το εμπόριο, η βιοτεχνία, οι υπηρεσίες.

3. Ενίσχυση πολιτιστικής δημιουργίας

Επανασχεδιασμός των λειτουργιών του κέντρου της πόλης με έμφαση στο ρόλο της πολιτιστικής δημιουργίας και σε πολιτικές ενίσχυσής της με νέα εργαλεία, όπως τα clusters πολιτισμού, οι θερμοκοιτίδες, οι πολιτιστικοί πολύωροι.

4. Αναθέρμανση αγοράς ακινήτων

Η αναθέρμανση αγοράς των ακινήτων μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην αναθέρμανση της οικονομίας και στην αναζωογόνηση του αστικού ιστού κινητοποιώντας την επανακατοίκηση του κέντρου και την επαγγελματική στέγαση. Έμφαση δίδεται σε μέτρα φορολογικών και πολεοδομικών κινήτρων.

5. Ασφαλής διαβίωση

Η ριζική αντιμετώπιση των δυσάρεστων συνθηκών στον τομέα της ασφαλούς διαβίωσης και της ασφαλούς επιχειρηματικής λειτουργίας στο κέντρο της Αθήνας από την αυξανόμενη εγκληματικότητα των τελευταίων ετών αποτελεί μακροπρόθεσμο εγχείρημα που συνδέεται με την αντιμετώπιση των αιτιών που αφορούν σε ευρύτερες του ΣΟΑΠ τομεακές πολιτικές. Πάραυτα, στον βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, είναι απαραίτητη η λήψη συγκεκριμένων μέτρων προληπτικής, αποτρεπτικής και κατασταλτικής αστυνόμευσης.

6. Θέματα μεταναστών

Δίδεται έμφαση σε μέτρα και δράσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων όξυνσης της εγκληματικότητας που έχουν προκύψει λόγω της συσσώρευσης παράνομων μεταναστών στο κέντρο της Αθήνας.

7. Κοινωνικές υπηρεσίες

Δίδεται έμφαση στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής μέσω δράσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων σίτισης, περίθαλψης και στέγασης απόρων καθώς και στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών του κοινωνικού κράτους για το σύνολο των κατοίκων.

8. Επιστροφή κατοίκων και ανάσχεση του φαινομένου απομάκρυνσης / εγκατάλειψης

Δίδεται έμφαση σε μέτρα / δράσεις για την επανάκαμψη και στήριξη των κατοίκων στο κέντρο της πόλης με σκοπό την ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού και την αναζωογόνησή της.

9. Αστικό τοπίο – τοπόσημα

Δίδεται έμφαση στην αισθητική αναβάθμιση και ανάδειξη σημαντικών τοποσημάτων του δημοσίου χώρου της πόλης που συνδέονται με τη σύγχρονη, ιδίως μεταπολεμική, ιστορία της Αθήνας, σε άμεση και ουσιαστική συνέργεια με την προώθηση του τουρισμού ως σημαντικού οικονομικού εργαλείου για την πόλη.

10. Ελεύθεροι χώροι

Δίδεται έμφαση στην απόκτηση νέων ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και στη συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση των υπαρχόντων, συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης του δικτύου των πεζοδρόμων, της αισθητικής αναβάθμισης του αστικού εξοπλισμού, καθώς και της λειτουργικής συναρμογής με τα οδικά Μαζικά Μέσα Μεταφορών και άλλα δίκτυα της πόλης.

11. Ταυτότητα και branding

Δίδεται έμφαση στην ανάδειξη συγκεκριμένης χωρικής ταυτότητας σε επιμέρους περιοχές της πόλης ώστε να διαμορφωθεί μία κεντρική ιδέα για τα χαρακτηριστικά και την αστική προσωπικότητα κάθε περιοχής.

12. Καθημερινή διαχείριση

Δίδεται έμφαση στην ομαλή και ποιοτική διαχείριση της καθημερινότητας, όπως σε θέματα καθαριότητας, φωτισμού, αδέσποτων ζώων, γκράφιτι, στάθμευσης.

13. Κτηριακό απόθεμα

Δίδεται έμφαση σε υποδειγματικές και πιλοτικές δράσεις, που είναι πολύπλοκες και περιλαμβάνουν τεχνικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ρυθμίσεις.

14. Πολεοδομικές δράσεις

Οι αντίστοιχες ενέργειες αφορούν παρεμβάσεις σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, τεχνικού και θεσμικού χαρακτήρα και κατανέμονται σε περισσότερους άξονες.

15. Βιώσιμη κινητικότητα

Δίδεται έμφαση στη βιώσιμη κινητικότητα ως συστατικό στοιχείο της περιβαλλοντικά βιώσιμης και συνεκτικής πόλης και σχετίζεται κυρίως με σύγχρονα, μη ρυπογόνα, Μαζικά Μέσα Μεταφορών και με την κίνηση πεζών και ποδηλάτων.

16. Περιβάλλον

Δίδεται έμφαση στη δημιουργία νέων χώρων πρασίνου και στη βελτίωση και αναβάθμιση του υπάρχοντος πρασίνου της πόλης.

17. Σχεδιασμός

Απαιτείται αναθεώρηση των υφιστάμενων σχεδίων, όπως του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Αθήνας και ειδικών διαταγμάτων χρήσεων γης, στο πλαίσιο του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας.

18. Ψηφιακή πόλη

Δίδεται έμφαση στην εντεινόμενη ανάγκη ανάπτυξης της ψηφιακής παρουσίας του Δήμου με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του, την επαφή με τους πολίτες και τους επισκέπτες,

ώστε να επιτευχθεί βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης στην πόλη, προβολή της και αποτελεσματικότερη διαχείριση των δομών της.

19. Τεχνική Υποστήριξη Υλοποίησης

Ο άξονας έχει ως αντικείμενο την τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του ΣΟΑΠ, αφενός σε επίπεδο ενεργειών (εξειδίκευση, επιχειρησιακός σχεδιασμός, σχεδιασμός εφαρμογής) και αφετέρου σε επίπεδο συνολικού προγράμματος (συντονισμός εμπλεκόμενων φορέων, δημοσιότητα, αποτίμηση κ.λπ.).

4.3.6 Παρακολούθηση και εφαρμογή του ΣΟΑΠ Αθήνας

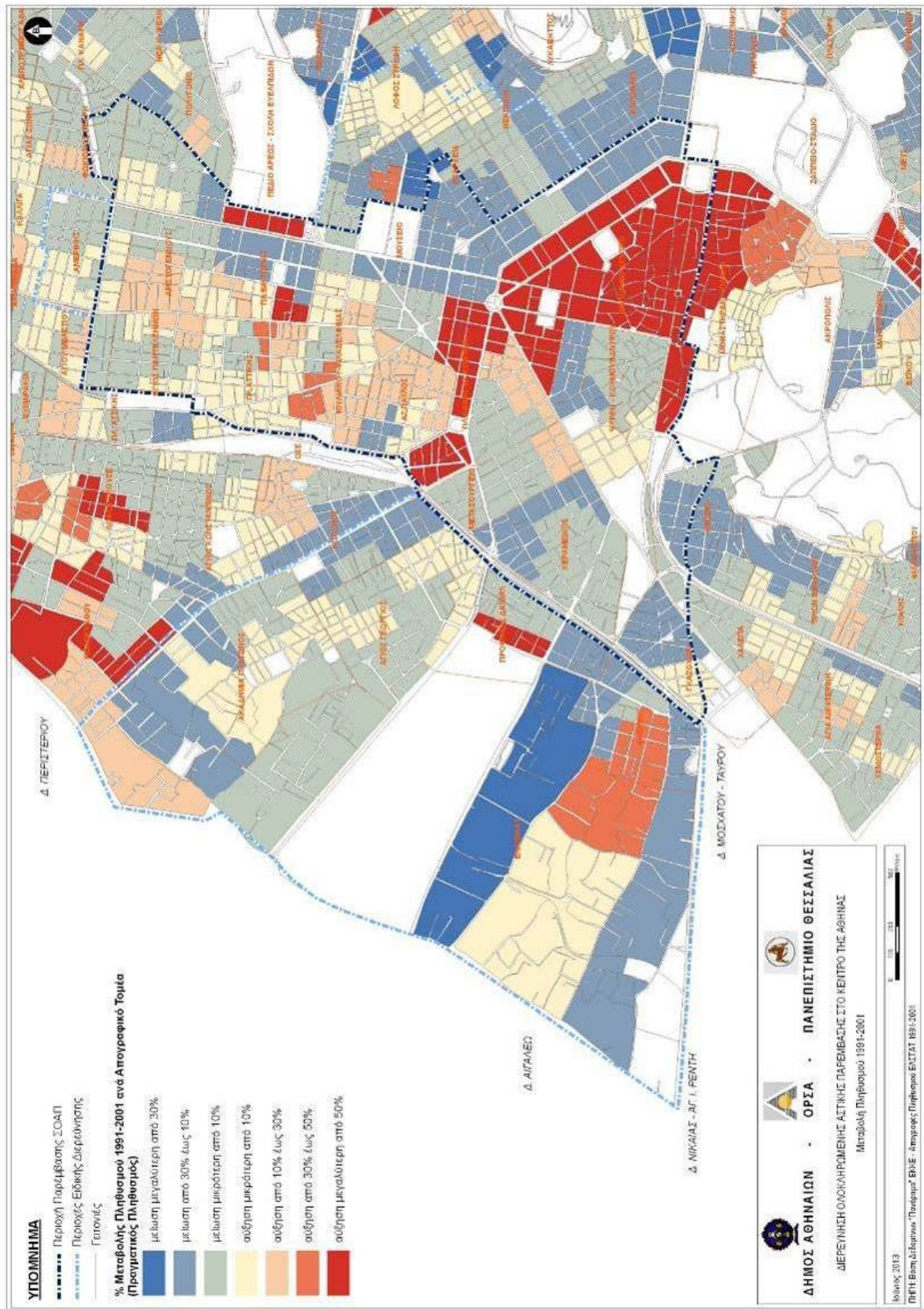
1. Το ΣΟΑΠ για το κέντρο της Αθήνας υλοποιείται με τη σύμπραξη και συμμετοχή των αρμόδιων για κάθε ενέργεια φορέων και μπορεί ενδεικτικά να συνίσταται στη χρηματοδότηση, την εισφορά εκτάσεων ή/και κτισμάτων, την κατασκευή αναγκαίων έργων και υποδομών, τη διάθεση υπαρχόντων δομών, υποδομών καθώς και ανθρώπινου δυναμικού, τον σχεδιασμό και υλοποίηση θεσμικών παρεμβάσεων.

2. Το ΣΟΑΠ αποτελεί βάση διαμόρφωσης μιας στρατηγικής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης κατά την προγραμματική περίοδο 2014–2020, στην κατεύθυνση δράσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων.

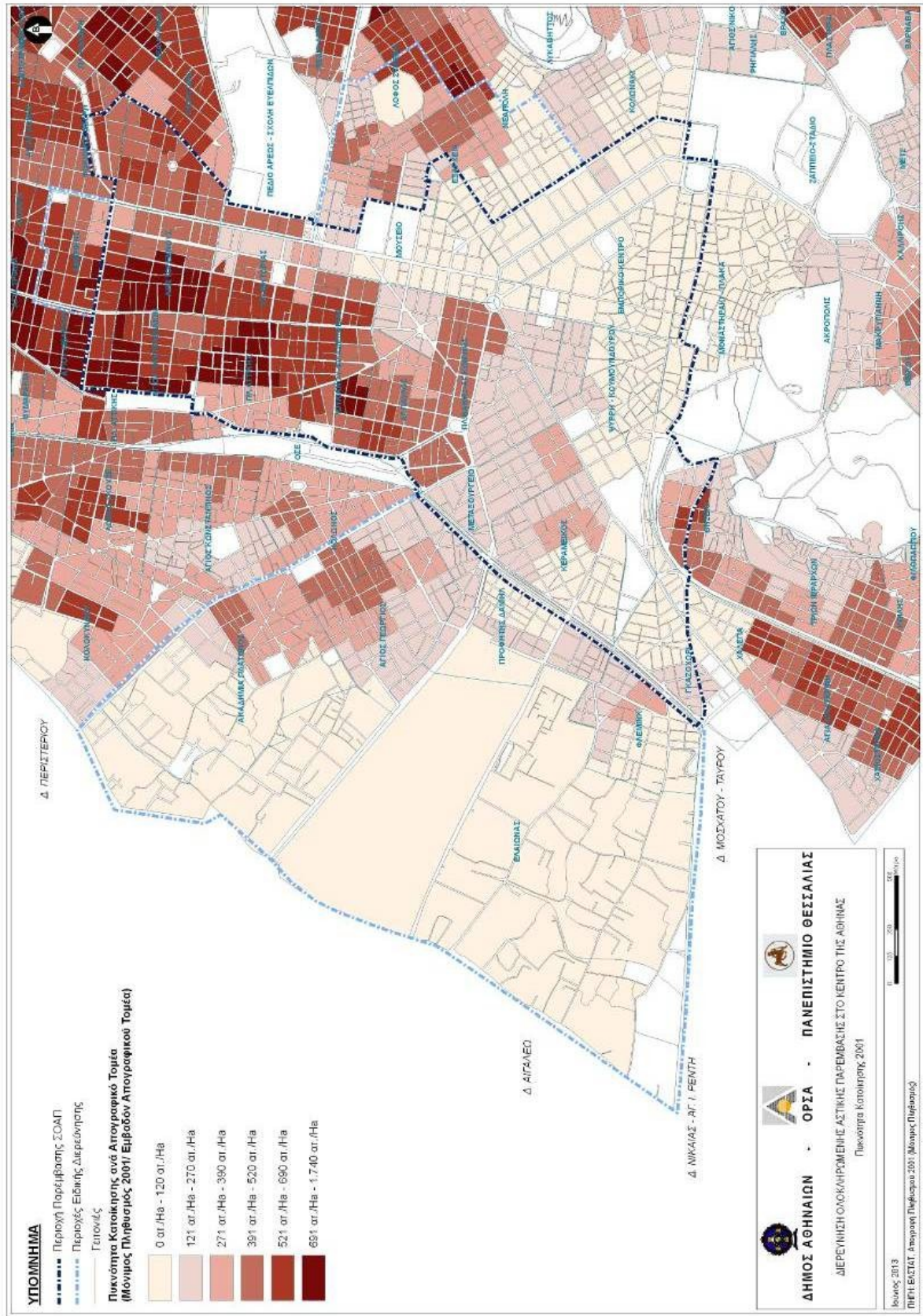
3. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της εφαρμογής του ΣΟΑΠ θα γίνει από το Δήμο Αθηναίων, σύμφωνα με την παρ. 9 του αρ. 12 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α).

4. Ο συντονισμός της εφαρμογής του ΣΟΑΠ γίνεται από την Επιτροπή Συντονισμού, η οποία συνίσταται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και συμμετοχή εκπροσώπων των συναρμοδίων Υπουργείων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3.α. του άρ. 14 του Ν. 4277/2014 (ΦΕΚ 156 Α). Με όμοια απόφαση προβλέπεται κάθε σχετική λεπτομέρεια για τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες, καθώς και τη διοικητική και επιστημονική στήριξη της Επιτροπής.

5. Η Εταιρεία Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής Αθηνών (ΕΑΤΑ Α.Ε.) παρέχει την απαραίτητη τεχνική υποστήριξη των δράσεων της παραπάνω παραγράφου.

Πίνακας 8 Μεταβολή πληθυσμού 1991-2001 (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

Πίνακας 9 Ποικνότητα κατοίκησης 2001 (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

4.3.7 Ενέργειες και Πρόγραμμα Δράσης του ΣΟΑΠ Αθήνας

Το **Πρόγραμμα Δράσης** είναι **ολοκληρωμένο**, δηλ. πολυσύνθετο, χαρακτηριστικό που απορρέει από το πολυδιάστατο της κρίσης του κέντρου. Οι δράσεις δεν είναι μόνο πολεοδομικού, αλλά και οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα, αφού οι πολλαπλές διαστάσεις της κρίσης αλληλοεπηρεάζονται. Δράσεις με άμεσα οικονομικό και κοινωνικό πρόσημο, αλλά και χωρικές—πολεοδομικές και περιβαλλοντικές—παρεμβάσεις.

- Η προσέλκυση κατοίκων, πχ., προϋποθέτει και πολεοδομικές παρεμβάσεις και αποκατάσταση όρων ασφάλειας.
- Η ανακαίνιση κτηρίων και οι πεζοδρομήσεις, π.χ., πρέπει να συνδυάζονται με σχεδιασμό χρήσεων γης, και η αισθητική αναμόρφωση των πλατειών πρέπει να συνδυάζεται με καλές συνθήκες κυκλοφορίας και στάθμευσης.

Συνεπώς, το Πρόγραμμα Δράσης διαρθρώνεται σε επιμέρους ενέργειες, στις οποίες εξειδικεύονται οι απαιτούμενες κανονιστικές, διαχειριστικές και χρηματοδοτικές ρυθμίσεις, τα απαραίτητα μέτρα και προγράμματα, οι φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις. Οι **ενέργειες** αυτές είναι **εβδομήντα (70)** και απαριθμούνται στο Παράρτημα 3.

Οι προτεινόμενες ενέργειες ανήκουν σε κάποιον από τους εξής τύπους:

- **Θεματικές** (οριζόντιες) δράσεις (κατ' αρχήν, εντοπίζονται στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης. Ενδεχομένως και σε ευρύτερες ζώνες).
- **Γεωγραφικές** δράσεις (δράσεις που εστιάζονται σε συγκεκριμένες περιοχές διαφόρων κλιμάκων: κτήρια, κοινόχρηστοι χώροι, άξονες, περιοχές...).
- **Σύνθετες δράσεις** (πολυθεματικές δράσεις εστιασμένες σε συγκεκριμένες περιοχές, συνήθως σχετικά μεγάλης κλίμακας).

Στον παρακάτω πίνακα ακολουθεί τυπολογία των δράσεων ανά **κύριο πεδίο παρέμβασης** (ασφάλεια, ανάπτυξη – ανταγωνιστικότητα - επιχειρηματικότητα, κοινωνική συνοχή, περιβάλλον - ποιότητα ζωής, υποδομές, πολεοδομία, ακίνητα):

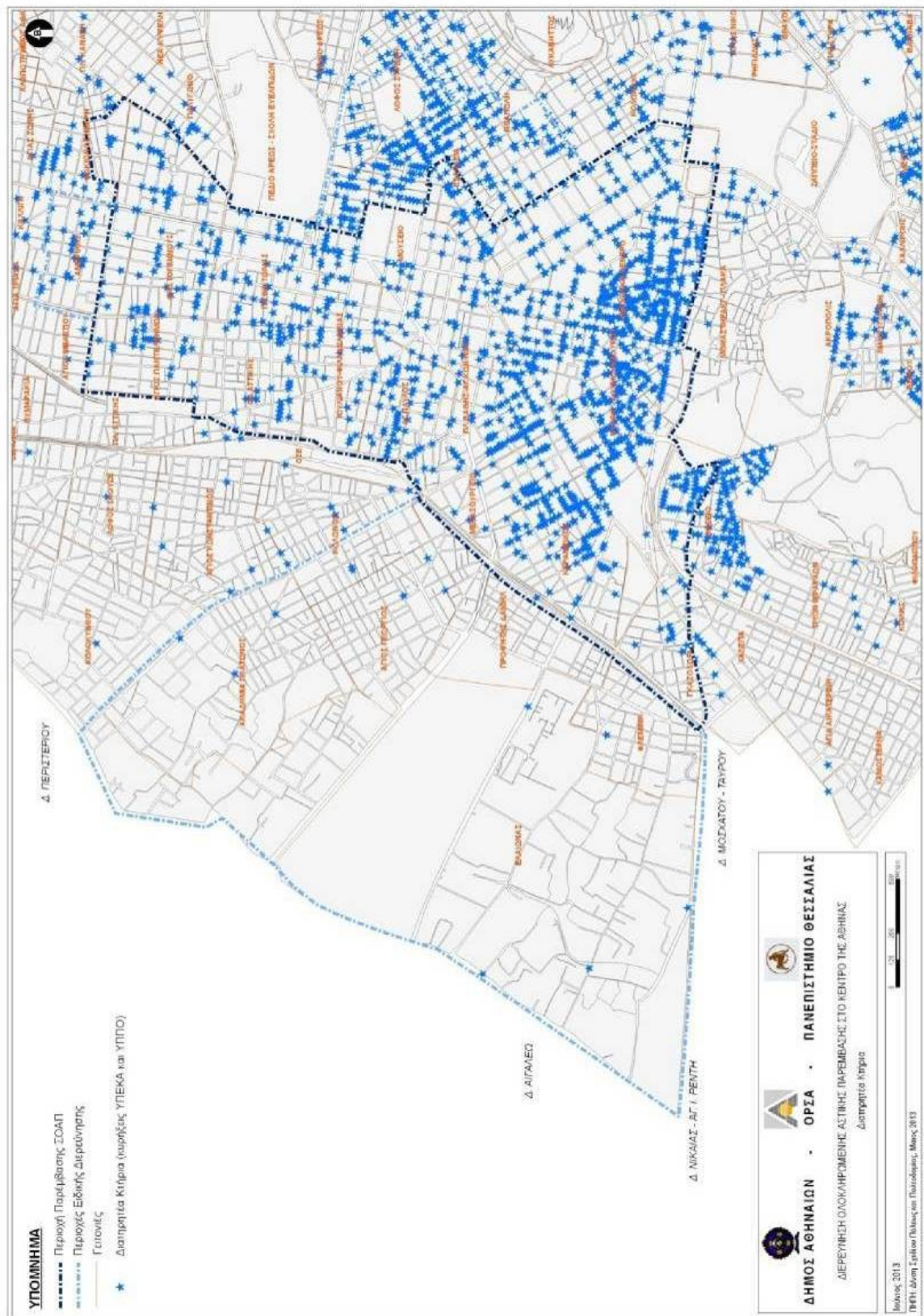
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης την Ασφάλεια	Προτεραιότητα
1	Αντιμετώπιση της παραβατικότητας	Πολύ υψηλή
2	Αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με τους οίκους ανοχής	Πολύ υψηλή
3	Αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με τα Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος	Πολύ υψηλή
4	Αντιμετώπιση της υψηλής συγκέντρωσης παράτυπων μεταναστών στο κέντρο της Αθήνας	Πολύ υψηλή
5	Καλύτερη πληροφόρηση στην πόλη 1)Για τουρισμό – πολιτισμό δραστηριότητες, 2) Για συγκοινωνίες, 3) Τοποθέτηση πινακίδων πληροφόρησης στους δρόμους	Υψηλή - μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης την Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα	Προτεραιότητα

1	Καθορισμός ειδικών ενισχύσεων προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις - Αναμόρφωση Αναπτυξιακού Νόμου	Πολύ υψηλή
2	Ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης και της αξίας της ως τουριστικού προορισμού / Συνέχιση προγράμματος ΕΑΧΑ	Πολύ υψηλή
3	Δράσεις branding (κέντρου ή τμημάτων) / city marketing και Προστασία / ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων	Πολύ υψηλή
4	Ψηφιακή Αθήνα	Πολύ υψηλή
5	Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας	Πολύ υψηλή
6	Παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters	Πολύ υψηλή
7	Εκπαίδευση και κατάρτιση σε επιλεγμένους τομείς (για επαγγελματική ένταξη)	Πολύ υψηλή
8	Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - στοχευμένες δράσεις	Πολύ υψηλή
9	Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού	Πολύ υψηλή
10	Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας	Υψηλή - μέση
11	Φόρουμ Ιδεών Νέων Επιχειρηματιών και Επαφή τους με Χρηματοδότες	Υψηλή - μέση
12	Εκδηλώσεις Προώθησης Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Νέων	Υψηλή - μέση
13	Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών	Υψηλή - μέση
14	Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου στο κέντρο Αθήνας	Μέση
15	Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων Καλλιτεχνικού Προσανατολισμού και Co-labs (ΘΕΚΠΡΟ)	Μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης την Κοινωνική Συνοχή	
1	Ειδικές δράσεις για την τρίτη ηλικία	Πολύ υψηλή
2	Στήριξη πρωτοβουλιών «κοινωνικής οικονομίας»	Πολύ υψηλή
3	Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού	Πολύ υψηλή
4	Κοινωνική ένταξη με βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού	Πολύ υψηλή
5	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας με βάση την τομεοποίηση	Πολύ υψηλή
6	Πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	Πολύ υψηλή
7	Εποπτεία στο πλαίσιο δράσεων πρόληψης προβλημάτων	Πολύ υψηλή

	ψυχικής υγείας	
8	Επιμόρφωση μεταναστών για διευκόλυνση κοινωνικής ένταξης και για μείωση του ψηφιακού χάσματος	Υψηλή - μέση
9	Ενίσχυση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Υψηλή - μέση
10	Ενέργειες δια βίου μάθησης του Δήμου Αθηναίων	Υψηλή - μέση
11	Δράσεις σχετικές με το σχεδιασμό του χρόνου στην πόλη	Μέση
12	Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων	Μέση
13	Προώθηση δράσεων αθλητισμού	Μέση
14	Δράσεις σχετικές με το σχεδιασμό του ήχου στην πόλη	Μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης την Πολεοδομία – Υποδομές	
1	Αναζωογόνηση των υπαίθριων χώρων	Πολύ υψηλή
2	Προσβασιμότητα στους κοινόχρηστους χώρους	Πολύ υψηλή
3	Οικονομικά εργαλεία για προώθηση πολεοδομικού σχεδιασμού	Πολύ υψηλή
4	Αναθεώρηση ΓΠΣ Αθήνας	Πολύ υψηλή
5	Διαμόρφωση Πολιτικής Στάθμευσης	Πολύ υψηλή
6	Τεχνική Υποστήριξη Υλοποίησης ΣΟΑΠ	Πολύ υψηλή
7	Αντιστροφή τάσης απομάκρυνσης επιτελικών δημόσιων φορέων από το κέντρο της Αθήνας	Υψηλή - μέση
8	Αισθητική – λειτουργική αναβάθμιση της πόλης	Υψηλή - μέση
9	Αντιμετώπιση οπτικής ρύπανσης	Υψηλή - μέση
10	Αναμόρφωση πεζοδρομίων του Κέντρου	Υψηλή - μέση
11	Ενίσχυση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς	Υψηλή - μέση
12	Διερευνήσεις έξυπνων συστημάτων μετακίνησης	Υψηλή - μέση
13	Παροχή θεσμικής δυνατότητας κανονιστικών ρυθμίσεων από τα ΣΟΑΠ	Υψηλή - μέση
14	Αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού	Υψηλή - μέση
15	Προώθηση Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	Υψηλή - μέση
16	Δημιουργία Προδιαγραφών και Οδηγού για παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο	Υψηλή - μέση
17	Ανάπτυξη προχωρημένων επικοινωνιών σε επιλεγμένους χωρικούς τομείς της πόλης σε συνεργασία με παρόχους	Μέση
18	Αντιμετώπιση υψηλών πυκνοτήτων, εξασφάλιση κοινοχρήστων χώρων κλπ.	Μέση
19	Αναβάθμιση επιλεγμένων πλατειών και κοινοχρήστων	Μέση

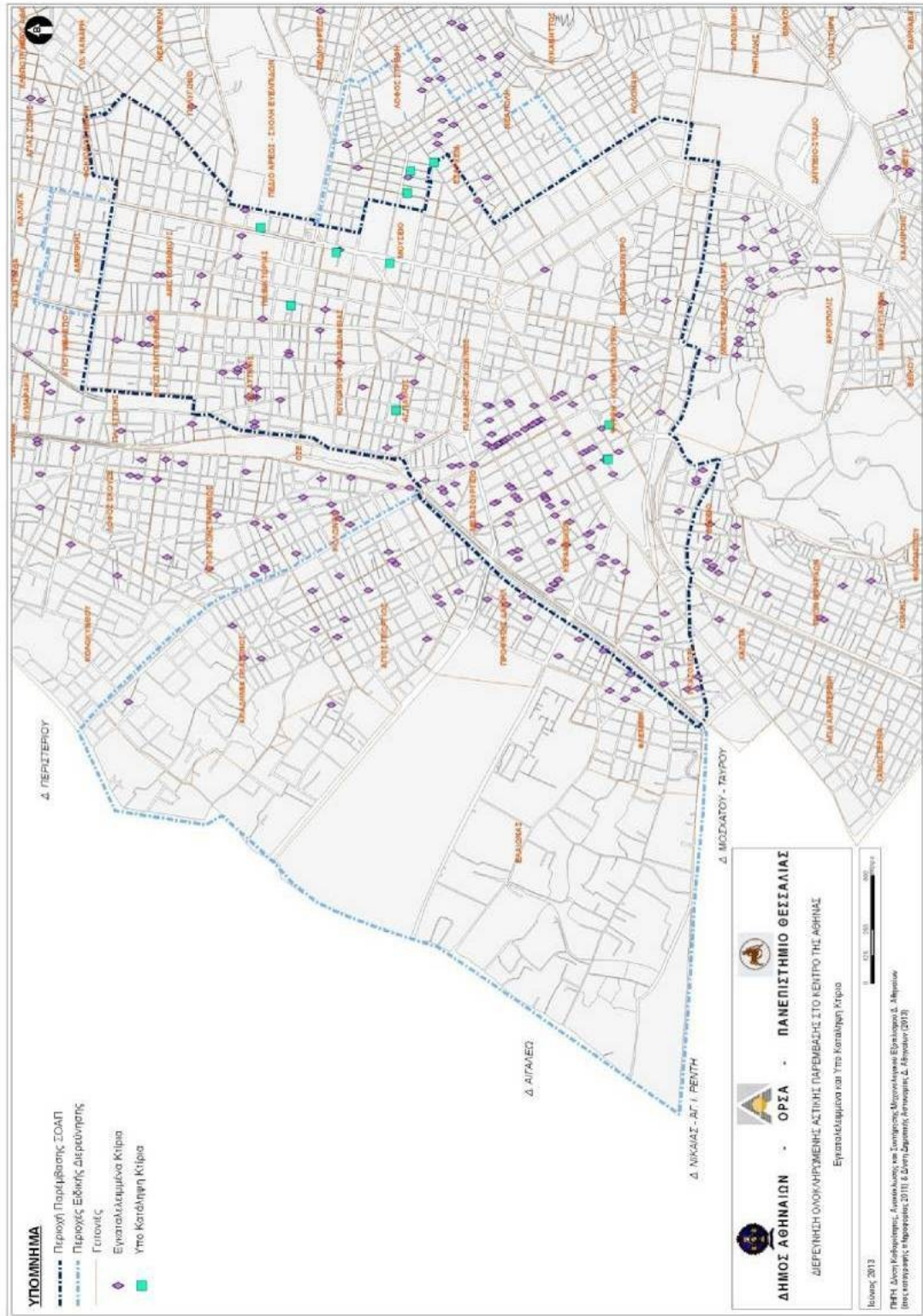
	χώρων	
20	Νέες πεζοδρομήσεις και άξονες πεζών	Μέση
21	Δίκτυο ποδηλατοδρόμων στο κέντρο της πόλης	Μέση
22	Ενίσχυση και αύξηση δράσεων τέχνης στο δημόσιο χώρο	Μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης το Περιβάλλον - Ποιότητα Ζωής	
1	Δράσεις για τον εκσυγχρονισμό του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα	Πολύ υψηλή
2	Αντικατάσταση των κάδων απορριμμάτων με κινητούς / βυθιζόμενους	Υψηλή - μέση
3	Δράσεις σχετικά με την παραγωγή και διακίνηση τροφίμων στην πόλη	Υψηλή - μέση
4	Αντιμετώπιση υψηλών πυκνοτήτων, εξασφάλιση κοινόχρηστων χώρων κλπ	Μέση
5	Σύστημα επανάχρησης ύδατος σε δημοτικά κτήρια	Μέση
6	Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων φορέων υπό το σχεδιασμό και συντονισμό του Δήμου	Μέση
7	Αστικοί κήποι - πράσινες ταράτσες	Μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης τα Ακίνητα – Κτηριακό Απόθεμα	
1	Οριζόντια μέτρα στήριξης αγοράς ακινήτων στο κέντρο	Πολύ υψηλή
2	Δράσεις για τα εγκαταλελειμμένα κτήρια	Πολύ υψηλή
3	Αντιμετώπιση προβλημάτων του θεσμικού πλαισίου για τα διατηρητέα κτήρια & τις χρήσεις διατηρητέων κτηρίων	Πολύ υψηλή
4	Αξιοποίηση δημόσιων ακινήτων στο κέντρο της πόλης	Υψηλή - μέση
5	Παρέμβαση στο κτηριακό απόθεμα – Απόσυρση	Υψηλή - μέση
6	Έργα υπέρ ΑΜΕΑ	Υψηλή - μέση
	Ενέργειες με κύριο πεδίο παρέμβασης τον Πολιτισμό – Κοινωνία των Πολιτών	
1	Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών)	Πολύ υψηλή

Στον παραπάνω πίνακα οι δράσεις είναι κατά τομέα παρέμβασης και ιεραρχημένες με βαθμό προτεραιότητας. Παρατηρείται ότι οι περισσότερες δράσεις (22) εντοπίζονται στο πεδίο **Πολεοδομία – Υποδομές**, ενώ τα αμέσως επόμενα πεδία παρέμβασης είναι η **Ανάπτυξη-Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα** με 15 δράσεις και η **Κοινωνική Συνοχή** με 14. Συνολικά, σε όλα πεδία παρέμβασης, τριάντα μία (31) ενέργειες έχουν **πολύ υψηλή προτεραιότητα**, είκοσι τρεις (23) υψηλή και δέκα έξι (16) μέση.

Πίνακας 10 Διατηρητέα κτήρια (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

Στο σύνολο του Δήμου Αθηναίων, καταγράφονται 2.862 διατηρητέα κτήρια, τα περισσότερα βρίσκονται συγκεντρωμένα στην περιοχή της Πλάκας (που έχει παράλληλα κηρυχθεί παραδοσιακός οικισμός). Περιοχές με μεγάλες συγκεντρώσεις διατηρητέων κτιρίων είναι επίσης το Θησείο, του Ψυρρή, το Μεταξουργείο και η περιοχή του Μετς. Στην περιοχή ΣΟΑΠ εντοπίζεται το 70% των διατηρητέων κτιρίων της Αθήνας.

Πίνακας 11 Εγκαταλελειμμένα και έπο κατάληψη κτήρια (πηγή: τεύχος διαβούλευσης Α2)

Στο σύνολο του Δήμου Αθηναίων κατά το έτος 2011, καταγράφηκαν 383 εγκαταλελειμμένα κτίρια, εκ των οποίων το 47,2%, περίπου τα μισά δηλαδή, βρίσκονται εντός της περιοχής παρέμβασης του ΣΟΑΠ. Πρόκειται, κυρίως για μονοκατοικίες μέχρι 3 ορόφους, οι οποίες είτε έχουν ανακαταληφθεί τελείως, είτε κάποιος από τους ορόφους τους. Σε ποσοστό 47% των κτιρίων, εντός περιοχής ΣΟΑΠ, έχει εγκαταλειφθεί το ισόγειο, στο 41% το ισόγειο και σε μικρότερα ποσοστά ο 2ος και 3ος όροφος (11% και 0,6%) αντίστοιχα.

Όσον αφορά στη χωρική κατανομή των εγκαταλελειμμένων κτιρίων, τα περισσότερα από αυτά συγκεντρώνονται στις δυτικές συνοικίες της Αθήνας, ενώ εντός των ορίων ΣΟΑΠ συγκεντρώνονται στις περιοχές του Κεραμεικού, του Μεταξουργείου (κυρίως επί των οδών Ψαρρών και Ακομινάτου), της Πλατείας Βάθης και του Ψυρρή – Κουμουνδούρου.

4.3.8 Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου Αθηναίων

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενα κεφάλαια η Αθήνα βρίσκεται τα τελευταία χρόνια σε έντονη, πολυδιάστατη και συνεχώς αυξανόμενη κρίση. Οι εικόνες στο κέντρο αλλά και στις γειτονιές έχουν αλλάξει βίαια. Καθημερινά παρατηρείται αύξηση των κενών και εγκαταλελειμμένων κτηρίων, αποδυνάμωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και εξάπλωση του παραεμπορίου, εγκατάλειψη του δημοσίου χώρου. Κυρίως, όμως παρατηρούνται φαινόμενα κοινωνικού μαρασμού που αφορούν στους μακροχρόνια άνεργους, στις φτωχές οικογένειες, στους συνταξιούχους, στους άστεγους και στους μετανάστες.

Ο Δήμος Αθηναίων, έχοντας διαπιστώσει ότι τα παραπάνω προβλήματα περιγράφουν μια πόλη που βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και χρήζει άμεσων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων, στον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό²³ για την περίοδο 2015-2016 προσδιορίζει νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει, με απώτερους σκοπούς:

- α) την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων της πόλης,
- β) την αποτελεσματική διαχείριση της κοινωνικής κρίσης,
- γ) τη στήριξη της τοπικής οικονομίας και
- δ) τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου Αθηναίων.

Οι στόχοι αυτοί διαρθρώνονται σε τέσσερις (4) **Άξονες**:

Άξονας 1: Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής

Άξονας 2: Ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό

Άξονας 3: Οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση

Άξονας 4: Εσωτερική Ανάπτυξη του Δήμου

Οι άξονες αυτοί εξειδικεύονται σε **ειδικά μέτρα** και δράσεις με συνολικό προϋπολογισμό 554.682.399,00€):

Στον **Άξονα 1**, δίνεται έμφαση στη διαχείριση αποβλήτων, στο αποχετευτικό δίκτυο, στο οδικό δίκτυο, στη φροντίδα των κοινοχρήστων χώρων, στον ηλεκτροφωτισμό, στην αύξηση του πρασίνου, στη φροντίδα των ζώων και στη λειτουργικότητα και ασφάλεια της πόλης. (προϋπολογισμός άξονα: 290.303.422,93€).

Στον **Άξονα 2**, περιλαμβάνονται μέτρα για την αύξηση και βελτίωση των δομών προσχολικής αγωγής, παιδείας, υγείας, πολιτισμού, αθλητισμού. Παράλληλα επιδιώκεται η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και η διεύρυνση των κοινωνικών παροχών σε ευπαθή ομάδες. Επιδιώκεται η ενσωμάτωση μεταναστών και των οικογενειών τους και η διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης, η απασχόληση των άνεργων. Στοχεύονται δράσεις εθελοντισμού, ευαισθητοποίησης και προώθησης της ισότητας των δύο φύλων κλπ. (προϋπολογισμός άξονα: 156.406.269,08€).

Στον **Άξονα 3**, δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού κεφαλαίου της Αθήνας, επιδιώκεται βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των

²³ Η με αριθ. 603/4-6-2015 πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων ενέκρινε - κατά πλειοψηφία - το Στρατηγικό Σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος 20215-2019 του Δήμου Αθηναίων (Α΄ & Β΄ φάση)

επιχειρήσεων - ιδιαίτερα στον τομέα του τουρισμού. Προβλέπεται η ενίσχυση της πρόσβασης στην κατάρτιση, στην απασχόληση και στις τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών (ΤΠΕ). (προϋπολογισμός άξονα: 45.3223.342,00€)

Στον **Άξονα 4**, προβλέπονται μέτρα για βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και αποδοτικότητας του δήμου, δυνατότητα κτηριακής συντήρησης και ασφάλειας των κτηριακών εγκαταστάσεων. (προϋπολογισμός άξονα: 62.649.365,00€)

4.3.9 Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) Δήμου Αθηναίων

Ο Δήμος της Αθήνας για να υλοποιήσει το όραμά του - δεδομένης της οικονομικής στενότητας που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης - αξιοποιεί το «εργαλείο» της **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη** στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και διεκδικεί πόρους από ποικίλες χρηματοδοτικές πηγές. Συγκεκριμένα, υπέβαλε πρόταση για Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ), σε συνέχεια σχετικής πρόσκλησης²⁴ της Περιφέρειας Αττικής - στο πλαίσιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος "Αττική" 2014-2020 - με συνολική αιτούμενη δαπάνη 100 εκ. ευρώ που ήταν άλλωστε και το ανώτατο όριο που όριζε η πρόσκληση.

Η εκπόνηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης" (Β.Α.Α.) του Δήμου Αθήνας έλαβε υπόψη της πολεοδομικά, χωροταξικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και διαμόρφωσε μία σύνθετη και διακριτή αναπτυξιακή στρατηγική, ενσωματώνοντας βασικά στρατηγικά και επιχειρησιακά κείμενα, τόσο της ΕΕ όσο και εθνικά/περιφερειακά.

Συγκεκριμένα, η Στρατηγική Β.Α.Α. του Δήμου Αθήνας συνθέτει και αξιοποιεί:

1. Τον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου Αθηναίων για την περίοδο 2016 - 2020,
2. Τις παρεμβάσεις, τα αποτελέσματα και τη δυναμική του Επιχειρησιακού Προγράμματος του δήμου Αθηναίων 2012 - 2015 ("Έργο: Αθήνα"),
3. Τον χωρικό σχεδιασμό για την Αθήνα που διαμορφώνεται από:
 - Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής (Ν. 4277/2014)
 - Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΦΕΚ 80/Δ/1988, 538/Δ/1996)
 - Το Σ.Ο.Α.Π. (Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης) του δήμου Αθηναίων (Κ.Υ.Α. 1397/ 13-1-2015, ΦΕΚ Β64, 16/01/2015)
4. Τον Τομεακό και Περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό για την Αττική στο πλαίσιο του Π.Π. 2014-2020 και τις
5. Εθνικές, περιφερειακές και ειδικές Στρατηγικές.

Η **περιοχή παρέμβασης** της ΟΧΕ του Δήμου Αθηναίων περιλαμβάνει την **κεντρική περιοχή** του Δήμου της Αθήνας, καθώς και περιοχές των "πυλών εισόδου" στην πόλη μέσω των δυο βασικών αξόνων του νέου ΡΣΑ που την διαπερνούν. Αναλυτικότερα, περιλαμβάνει **την περιοχή που ορίζεται στο ΣΟΑΠ της Αθήνας** καθώς και ένα μικρό τμήμα από:

²⁴ Η με Α.Π.715/24-2-2017 (Ορθή επανάληψη 1-3-2017) πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Αττικής (ΑΔΑ: 69Ρ27Λ7-ΦΤΟ)

- τις περιοχές γύρω από τη **Λεωφόρο Συγγρού** που εντάσσονται στο δήμο της Αθήνας και στο δήμο της Νέας Σμύρνης και βρίσκονται στη συνέχεια του βασικού άξονα του πολεοδομικού συγκροτήματος μέχρι την πλατεία Συντάγματος και
- τις περιοχές γύρω από **την οδό Πειραιώς** που εντάσσονται στο δήμο της Αθήνας και στο δήμο Μοσχάτου -Ταύρου και που συνορεύουν με το δήμο της Αθήνας

Οι **άξονες προτεραιότητας** της ΟΧΕ του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

ΑΠ-1 Εδραίωση της Μητροπολιτικότητας της Αθήνας με την προώθηση της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας με έμφαση στους τομείς του τουρισμού και του πολιτισμού.

ΑΠ-2 Έξυπνη και Βιώσιμη διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος της Αθήνας.

ΑΠ-3 Προώθηση της Κοινωνικής Συνοχής και της κοινωνικής ένταξης

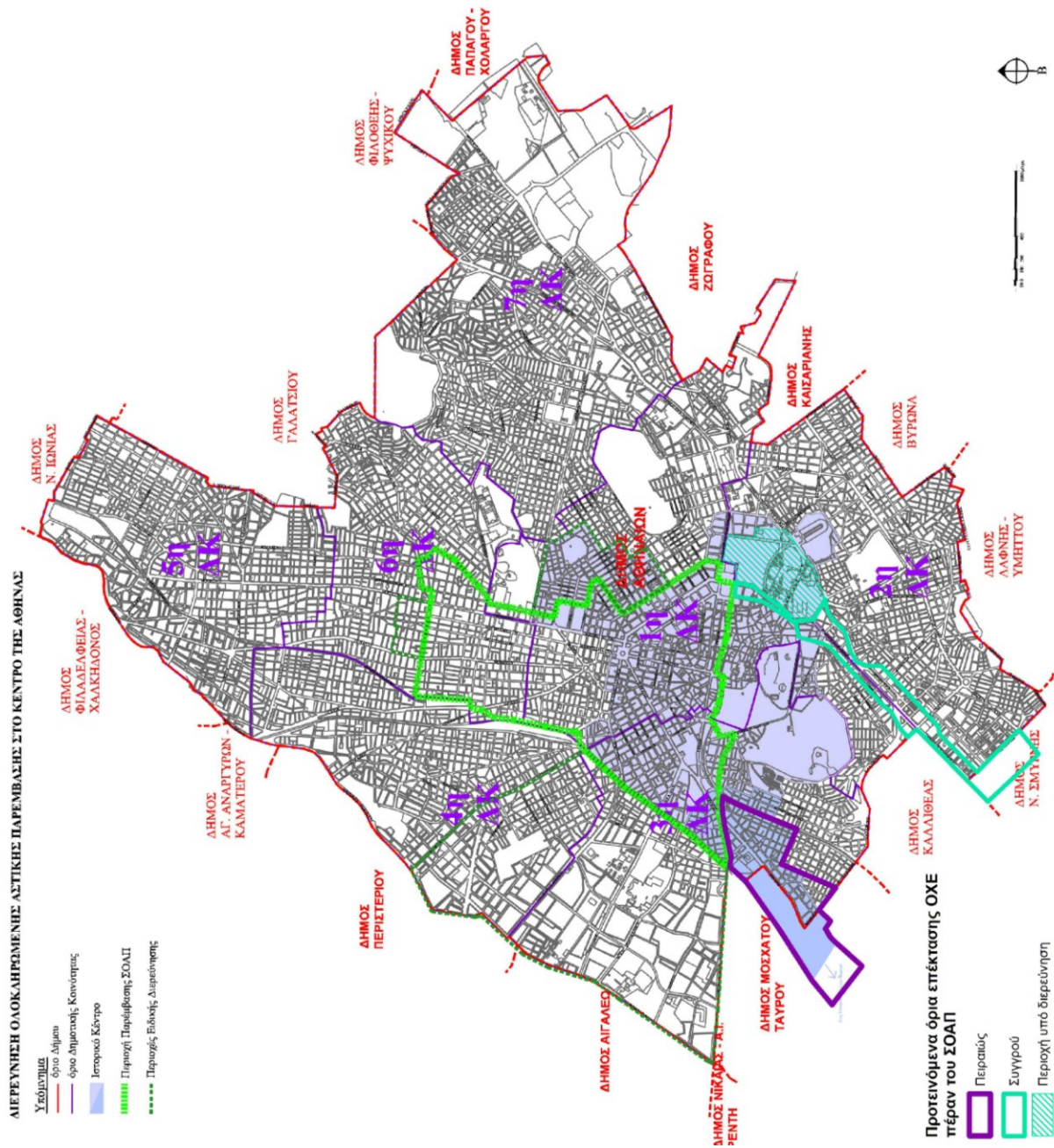
Η **στρατηγική της ΟΧΕ** καθώς και οι περισσότερες από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις της παρουσιάζουν **συνέργεια με τους άξονες και τις επιμέρους ενέργειες του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) της Αθήνας**. Ακολουθεί ενδεικτικός πίνακας όπου τεκμηριώνεται η αντιστοίχιση των δράσεων, ολόκληρος ο πίνακας βρίσκεται στο Παράρτημα 4:

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ	Συνέργεια με ΣΟΑΠ της Αθήνας
Ολοκληρωμένη ηλεκτρονική εργαλειοθήκη για την επιχειρηματικότητα στην περιοχή παρέμβασης -This is Athens Business	7 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας 12 Δράσεις branding (κέντρου ή τμημάτων) και city marketing & προστασία και ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων 13 Ψηφιακή Αθήνα 15 Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας
Αποκατάσταση μνημειακών χώρων και εγκαταστάσεων του εργοστασίου φωταερίου στην Τεχνόπολη	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και σχολικών συγκροτημάτων της περιοχής παρέμβασης	36 Δράσεις για τον εκσυγχρονισμό του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα

Ανάπλαση πλατείας Αγίου Παντελεήμονος και διαπλάτυνση πεζοδρομίων οδών Πιπίνου, Αλκιβιάδου και Αγορακρίτου	38. Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων 45. Αποκατάσταση προσβασιμότητας στους κοινόχρηστους χώρους 46. Αναμόρφωση πεζοδρομίων του Κέντρου 49. Νέες πεζοδρομήσεις
Βελτίωση και αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών που θα συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης	18: Ειδικές δράσεις για την Τρίτη Ηλικία
Ολοκληρωμένη παρέμβαση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού προετοιμασίας τους για προώθηση στην απασχόληση (social job centre /incubator)	66: Κοινωνική ένταξη με βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
Ολοκληρωμένο πρόγραμμα παροχής στέγασης για ευπαθείς ομάδες	64 Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού
Δομή Υπνωτηρίου και Κέντρου Ημέρας Αστέγων	1 Αντιμετώπιση της παραβατικότητας 23 Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων 64 Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού

Πρέπει να σημειωθεί ότι η αρχιτεκτονική του προγράμματος και οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αναπτύχθηκαν σε συνεργασία και διαβούλευση με όλους εκείνους τους εταίρους²⁵ που μπορούν να ενισχύσουν και να εμπλουτίσουν το αναπτυξιακό όραμα της πόλης, καθώς ο Δήμος επιδιώκει τη συμπερίληψη, συνέργεια αλλά και συμπληρωματικότητα ως προς τις δράσεις ενώ είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι για την υποστήριξη του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ο Δήμος Αθήνας επιδιώκει την άντληση πόρων, επιπλέον όσων αξιοποιεί η Ο.Χ.Ε., και από άλλες χρηματοδοτικές πηγές δημόσιες ή ιδιωτικές.

²⁵ Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ), Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών -Enterprise Greece, Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (ΓΣΕΒΕΕ), Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (ΕΣΕΕ), Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΕΑ) κ.α.

Πίνακας 12 Περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ Αθήνας (πηγή: cityofathens.gr – τεύχος διαβούλευσης ΟΧΕ)

4.3.10 "Έργο Αθήνα 2020"

Ο Δήμος Αθηναίων, την περίοδο 2012-2015, μέσα σε μια πολύ δύσκολη συγκυρία, υλοποίησε την πρώτη φάση του αναπτυξιακού προγράμματος "**Έργο Αθήνα**". Αξιοποιώντας ευρωπαϊκούς πόρους (μέσω του ΕΣΠΑ 2007-2013), επέλεξε να υλοποιήσει παρεμβάσεις που ήταν ώριμες και είχαν πραγματικό αντίκτυπο στην πόλη και στη ζωή των πολιτών., αφού στόχευαν στην αντιμετώπιση της οξύτατης κοινωνικής κρίσης, στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Το "Έργο Αθήνα" είναι ένα ολοκληρωμένο, αναπτυξιακό πρόγραμμα με πολυτομεακό χαρακτήρα που σχεδιάστηκε με στόχους: την αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας, την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής και την αισθητική ανανέωση της πόλης, ακολουθώντας τις κατευθύνσεις του επιχειρησιακού σχεδιασμού του δήμου.

Ειδικότερα, υλοποιήθηκαν **49 έργα**²⁶, μεταξύ των οποίων: **εννέα (9) δομές προώθησης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας**, διαμορφώθηκαν **τέσσερις (4) πλατείες** και κοινόχρηστοι χώροι, ολοκληρώθηκε η κατασκευή **ενός πολυχρηστικού συγκροτήματος** για τον αθλητισμό και τον πολιτισμό και το **Ψηφιακό Μουσείο Ακαδημίας Πλάτωνος**, παραδόθηκαν **δύο (2) κέντρα Υγείας** αστικού τύπου, ενισχύθηκαν ή και δημιουργήθηκαν υποδομές **πέντε νηπιαγωγείων** και **δύο δημοτικών σχολείων**, ενώ κατασκευάστηκαν **δύο βιοκλιματικοί παιδικοί σταθμοί**. Ενδεικτικά παραθέτονται τα εξής:

Τομέας παρέμβασης: Στήριξη Επιχειρηματικότητας
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 4.101.787€

Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Κέντρου Στήριξης Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων

Σκοπός του έργου ήταν να συμβάλει στην τόνωση των περιοχών της Αθήνας που έχουν υποστεί σημαντική υποβάθμιση, και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, μέσω της ανάπτυξης δομής συντονισμού και στήριξης επιχειρηματικότητας. Αυτό επιτεύχθηκε μέσω:

- της παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στις περιοχές του Δήμου
- της υποστήριξης δυνητικών επενδύσεων στο Δήμο
- της υποστήριξης στην κατάρτιση και εφαρμογή στρατηγικής για την επιχειρηματικότητα από τα αρμόδια όργανα του Δήμου

²⁶ Απολογισμός Έργου του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Εταιρείας Ανάπτυξης και Τουριστικής Προβολής του Δήμου Αθηναίων σχετικά με δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 (Αθήνα 2017)

Τομέας παρέμβασης: Στήριξη Επιχειρηματικότητας
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 1.602.415€

Δημιουργία Υποδομής Στήριξης Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στον Χώρο της ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΣ του Δήμου Αθηναίων «Κόμβος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας INNOVATHENS»

Ο Κόμβος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας INNOVATHENS αξιοποιεί υφιστάμενες υποδομές χώρων σε ολοκληρωμένα κέντρα δικτύωσης, ανταλλαγής γνώσης και υποστήριξης ανέργων και νεοσύστατων επιχειρήσεων.

Μέσω του κόμβου, υποστηρίζονται νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες με καινοτομικό και εξωστρεφή προσανατολισμό, προσφέροντας γνώσεις και υπηρεσίες στους νέους ανθρώπους που θέλουν να επιχειρήσουν, και δημιουργεί νέες ευκαιρίες απασχόλησης των νέων στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή.

Τομέας παρέμβασης: Στήριξη Επιχειρηματικότητας
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 1.413.086€
Συνδικαιούχος: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Συμβουλευτική Υποστήριξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στο Δήμο Αθήνας σε Θέματα Επιχειρηματικότητας και Συνεργασιών με Σκοπό την Ενίσχυση της Καινοτομίας και της Ανταγωνιστικότητας

Το έργο αφορούσε στην ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του Δήμου της Αθήνας.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκαν δράσεις εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.

Τομέας παρέμβασης: Στήριξη Επιχειρηματικότητας
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 511.829€
Συνδικαιούχος: Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών

Επιχειρηματική Υπευθυνότητα και Αειφορία» (δ.τ. «Ευ Αειφορείν»)

Το έργο απευθυνόταν σε επιχειρήσεις και δίκτυα επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στα εδαφικά όρια του Δήμου Αθηναίων, και αφορούσε στην υλοποίηση ενός σχεδίου δράσης για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να εφαρμόσουν ή να αναπτύξουν δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ).

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
Εταιρία/ομάδα/ατομική ή οργανωτική συμμετοχή (body/individual)
Επιπλέον πληροφορίες: 9 α.μ. - 7 π.μ.
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αιολίας 21, Αθήνα,
τηλέφωνο: 210 3682744
fax: 210 3682744
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
Στρατ. 16, Αθήνα,
τηλ: 210 8185000
Υποστηρίζει έργο: www.ea.aetf.com.gr
Ηλεκτρονική διεύθυνση: eke@acsmi.gr
Ανακαταλύει πληροφορίες στη διεύθυνση
www.facebook.com/ΕπιχειρηματικηΕυαισθησια

Εβδομάδα Κοινωνικής επιχειρηματικότητας
14 έως 18 Οκτωβρίου

οι Επιχειρήσεις της Αθήνας στηρίζουν την κοινωνική οικονομία.

ΠΑΡΕ ΜΕΡΟΣ ΚΙ ΕΣΥ

Τομέας παρέμβασης: Αστικές Αναπλάσεις
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 257.350€
Ανάπλαση πλατείας Αγ.Γεωργίου Κυψέλης (6η Δ.Κ.)

Η πλατεία Αγίου Γεωργίου Κυψέλης, μια από τις παλαιότερες πλατείες της Αθήνας, βρίσκεται στο κέντρο της Κυψέλης, έχει έκταση 4.000 τμ., περιλαμβάνει την εκκλησία του Αγ. Γεωργίου και κυκλική πλατεία, την οποία κοσμεί ο φανοστάτης του αρχιτέκτονα Τσίλλερ. Αποτελεί σημείο αναφοράς και κοινωνικής δραστηριότητας της ευρύτερης περιοχής.

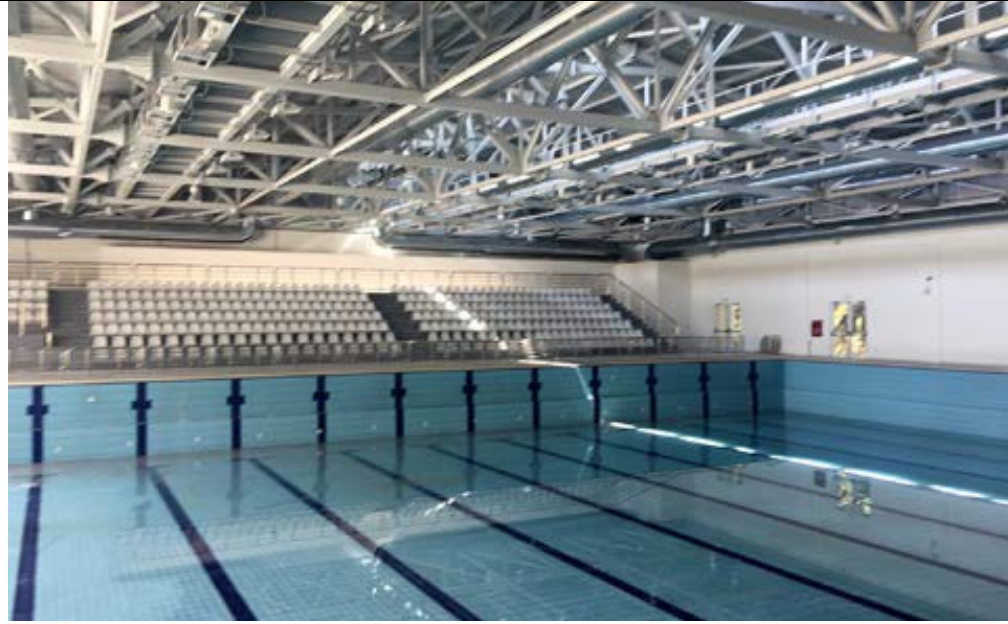

Τομέας παρέμβασης: Αστικές Αναπλάσεις
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 371.471€
Ανάπλαση Κοινόχρηστου Χώρου Πάφου (6η Δ.Κ.)

Το έργο αφορά στην ανάπλαση κοινόχρηστου χώρου, έκτασης 2.720 τμ. Πρόκειται για διευρυμένο κοινόχρηστο χώρο κατά μήκος της οδού Πάφου, μεταξύ Μιχαήλ Βόδα και Αχαρνών, που είχε χαρακτηριστεί παιδική χαρά, αλλά η κακή κατάσταση και η γενική διαμόρφωση του χώρου δεν επέτρεπε τη χρήση του ούτε ως χώρου παιχνιδιού αλλά ούτε και ως πλατεία.

Τομέας παρέμβασης: Αστικές Αναπλάσεις
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 19.037.758€

Στη συμβολή των οδών Πειραιώς και Πέτρου Ράλλη της περιοχής Ρουφ, ολοκληρώνεται το έργο κατασκευής του κτηριακού συγκροτήματος του **Σεράφειου Κολυμβητηρίου-Αθλητικού και Πολιτιστικού Κέντρου**, που εκτείνεται σε μία επιφάνεια 18,5 στρεμμάτων και έχει χαρακτήρα υπερτοπικής εμβέλειας.

Τομέας παρέμβασης: Πολιτισμός
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 265.686€

Στην περιοχή της **Ακαδημίας Πλάτωνος**, (μεταξύ των οδών Μοναστηρίου, Κρέοντος και Αλκμέωνος) δημιουργήθηκε ένας νέος χώρος στέγασης της Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Έκθεσης – Μουσείου, που έχει ως στόχο την ανάδειξη των ιστορικών και αρχαιολογικών στοιχείων της Ακαδημίας και την προσέγγιση του χώρου της φιλοσοφίας και των ιδεών, με τη χρήση των πλέον σύγχρονων τεχνολογιών.

	<p>Τομέας παρέμβασης: Τουρισμός ΕΠ Αττική 2007-2013 Προϋπολογισμός: 1.828.040€</p> <p>Στοχευμένες Παρεμβάσεις για τη Συνολική Αναβάθμιση του Τουριστικού Προϊόντος του Δήμου της Αθήνας</p> <p>Με το έργο αυτό, ο Δήμος Αθηναίων ανέπτυξε δράσεις, που αποβλέπουν στη βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας μέσα από την πληροφόρηση των επισκεπτών, καθώς και στη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού τουριστικού προϊόντος για την Αθήνα και την ευρύτερη περιφέρειά της.</p>
---	--

	<p>Τομέας παρέμβασης: Τουρισμός ΕΠ Αττική 2007-2013 Προϋπολογισμός: 912.529€ Συνδικαιούχος: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος</p> <p>Δράσεις για την Τουριστική Ανάπτυξη της Αθήνας</p> <p>Αντικείμενο του έργου ήταν η δημιουργία Πλατφόρμας ηλεκτρονικών κρατήσεων, οργάνωσης ταξιδιών και ανάπτυξης επιχειρηματικών συνεργειών, στον τομέα του τουρισμού, με στόχο την αναβάθμιση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Αθήνας. Πιο συγκεκριμένα, αναπτύχθηκε μια νέα διαδικτυακή πύλη TRIP2ATHENS, που αφορά στη λειτουργία ενός προηγμένου, «έξυπνου» συστήματος κρατήσεων για τα ξενοδοχεία της Αθήνας, το οποίο δίνει τη δυνατότητα για οργάνωση και διαχείριση ολοκληρωμένων υπηρεσιών και προσφορών, από τα ξενοδοχεία της Αθήνας προς τους δυνητικούς ταξιδιώτες/τουρίστες.</p>
---	--

<p>Τομέας παρέμβασης: Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια ΕΠ Αττική 2007-2013 Προϋπολογισμός: 1.006.032€</p> <p>Ανακατασκευή Κτιρίου Κέντρου Υγείας Αστικού Τύπου επί της οδού Χανίων 4β (6η Δ.Κ.)</p>	<p>Τομέας παρέμβασης: Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια ΕΠ Αττική 2007-2013 Προϋπολογισμός: 765.093€</p> <p>Ανακατασκευή Κτιρίου Κέντρου Υγείας Αστικού Τύπου επί της οδού Σαρανταπόρου 4 (5η Δ.Κ.)</p>
	

<p>Τομέας παρέμβασης: Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια ΕΠ Αττική 2007-2013 Προϋπολογισμός: 917.156€</p> <p>Κατασκευή Βιοκλιματικού Βρεφονηπιακού Σταθμού επί της οδού Θερμοπυλών και Λεωνίδου - Κεραμεικός (3η Δ)</p> <p>Το έργο αφορούσε στην κατασκευή νέου Βιοκλιματικού Βρεφονηπιακού σταθμού, επί της οδού Θερμοπυλών και Λεωνίδου, στον Κεραμεικό. Ο σταθμός φιλοξενεί 48 νήπια. Μια από τις πρωταρχικές επιδιώξεις της πρότασης, που υλοποιήθηκε, ήταν η καλή βιοκλιματική λειτουργία του συνόλου του έργου, με στοιχεία που προέκυψαν από τον αρχικό σχεδιασμό. Στόχος, εκτός από την εξοικονόμηση ενέργειας, ήταν, η κατά το δυνατόν, φυσικότερη διαβίωση στους χώρους του σταθμού όλο το χρόνο.</p>	
---	--

Τομέας παρέμβασης: Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 721.487€

Κατασκευή Βιοκλιματικού Βρεφονηπιακού Σταθμού επί της οδού Νεοχωρίου 5 - Κυψέλη (6η Δ)

Ο νέος βιοκλιματικός βρεφονηπιακός σταθμός, επί της οδού Νεοχωρίου 5, εξυπηρετεί την περιοχή της Άνω Κυψέλης και επιλύει προβλήματα, που δημιουργεί η έλλειψη δομών φροντίδας παιδιών στην περιοχή. Δεδομένου ότι ο νέος βρεφονηπιακός σταθμός βρίσκεται στα όρια της 6ης Δ.Κ. μπορεί να εξυπηρετήσει και οικογένειες, που κατοικούν στα όρια της 7ης Δ.Κ. και συγκεκριμένα στην περιοχή “Πεντάγωνο”, στην οποία λειτουργεί μόνο ένας παιδικός σταθμός χωρίς βρεφικά τμήματα.

Τομέας παρέμβασης: Βελτίωση Ενεργειακής Απόδοσης
ΕΠ Αττική 2007-2013
Προϋπολογισμός: 821.070€

Κατασκευή Πράσινων δωμάτων σε 14 σχολικά συγκροτήματα του Δήμου Αθηναίων

Το έργο περιλάμβανε την τοποθέτηση προστατευτικών μεμβρανών, μεμβράνης ελέγχου ανάπτυξης ριζικού συστήματος, αποστραγγιστικού συστήματος, υποστρώματος ανάπτυξης φυτών και φυτικού υλικού. Συνολικά φυτεύτηκαν 30.380 φυτά σε συνολική επιφάνεια περίπου 6.990 τμ.

Επιπλέον, η δημιουργία πράσινων δωμάτων στα σχολεία συμβάλλει στη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης των μαθητών, μέσω της ευαισθητοποίησης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσής τους από μικρή ηλικία για τις αξίες και το ρόλο του πρασίνου στην πόλη.

Το "**Έργο Αθήνα 2020**" αποτελεί συνέχεια της ίδιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης, μόνο που η χρηματοδότηση γίνεται μέσω του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020. Αξίζει να σημειωθεί ότι για το συγκεκριμένο έργο ο Δήμος Αθηναίων πραγματοποίησε δημόσια διαβούλευση (από τις 29/2/2016 έως 20/3/2016), επειδή πιστεύει ότι ο επιτυχημένος και λειτουργικός σχεδιασμός πρέπει να αντανακλά τις ιδέες και τις προτάσεις των πολιτών της. Για το λόγο αυτό, έθεσε ερωτήματα σχετικά με τη βαρύτητα των αξόνων προτεραιότητας του έργου και τις κατευθύνσεις και παρεμβάσεις που θεωρούν οι πολίτες ότι πρέπει να καλύπτει το έργο αυτό.

Από την καταγραφή²⁷ των απαντήσεων των 1.063 επισκεπτών που πήραν μέρος στη διαβούλευση, αρχικά, προέκυψε η ιεράρχηση-βαρύτητα των αξόνων προτεραιότητας του έργου με την ακόλουθη σειρά:

1. Αστική Αναζωογόνηση
2. Οικονομική Ανάπτυξη
3. Κοινωνική Συνοχή & Ένταξη
4. Αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής και βιώσιμη διαχείριση αστικού περιβάλλοντος

Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που δόθηκε στον άξονα της Αστικής Αναζωογόνησης σε ότι αφορά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, προτάθηκαν από τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση στοχευμένες παρεμβάσεις, όπως οι ακόλουθες:

- αναπλάσεις μεγάλης κλίμακας (π.χ. γήπεδο ΠΑΟ, αμαξοστάσιο ΗΛΠΑΠ)
- αξιοποίηση δημοσίων και εγκαταλελειμμένων κτηρίων
- αναβάθμιση σταθμού Λαρίσης
- αναβάθμιση σχολικών κτηρίων και αύλιων χώρων (π.χ. 57ο & 61ο δημοτικό σχολείο στον Κολωνό)
- πεζοδρομήσεις και φωτισμός

²⁷ Τα στοιχεία και τα αποτελέσματα προέρχονται από την ιστοσελίδα της διαβούλευσης και το πολιτικό-κοινωνικό δίκτυο WEPOLITICS

Στη συνέχεια σε ότι αφορά στην οικονομική ανάπτυξη & επιχειρηματικότητα, οι πολίτες θεωρούν ότι το έργο πρέπει να επιδιώκει:

1. τη στήριξη των δεξιοτήτων ανέργων και εργαζομένων (με προτεραιότητα στον τομέα του πολιτισμού, της υγείας και της περιβαλλοντικής διαχείρισης)
2. την ανάπτυξη εργαλείων δανεισμού και χρηματοδότησης
3. την εύρεση εργασίας και προγραμμάτων κινητικότητας νέων
4. την ενημέρωση επί διαδικαστικών θεμάτων
5. τη διασύνδεση με τη χρηματοδότηση

Ακολούθησαν προτάσεις αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, με την εξής σειρά προτίμησης:

1. Βελτίωση κοινοχρήστων χώρων (37%)
2. Αύξηση πρασίνου (23%)
3. Περιορισμός κατανάλωσης ενέργειας (21%), (π.χ. μείωση ρύπων και χρήση έξυπνων τεχνολογιών)
4. Προώθηση βιώσιμης κινητικότητας (19%), δίνοντας προτεραιότητα σε πεζούς και ποδήλατα

Τέλος, σε ότι αφορά στην κοινωνική πολιτική, αναφέρθηκαν προτάσεις για:

- διαχείριση της φτώχειας (π.χ. διαχείριση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος)
- ενθάρρυνση του εθελοντισμού
- ενεργοποίηση δημοτικών κοινοτήτων
- ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας (π.χ. κοινωνική εργασία ανέργων & εξαρτημένων)

Για τις προαναφερόμενες παρεμβάσεις, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, ο Δήμος Αθηναίων εξασφάλισε 85 εκ. €, μέσω του προγράμματος Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Με τα χρήματα αυτά, μεταξύ άλλων, όπως είπε ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης στη συνεδρίαση της 31ης Αυγούστου του Δημοτικού Συμβουλίου: "θα ολοκληρώσουμε και θα επεκτείνουμε την πιλοτική παρέμβαση στο εμπορικό τρίγωνο, στη λογική της επέκτασης των πεζοδρομήσεων και της αστικής ανάπλασης, θα φτιάξουμε την πλατεία του Αγ. Παντελεήμονα στην Αχαρνών, τον Εθνικό Κήπο, θα επεκτείνουμε την ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων και κτιρίων, θα πολλαπλασιάσουμε τα πολυδύναμα κέντρα υγείας. Όπως σας είπαμε θα ξαναζωντανέψουμε κλειστά καταστήματα σε σκοτεινούς δρόμους του κέντρου, με πόρους του ΕΣΠΑ, αλλά και με ιδιωτικές χορηγίες, θα συνεχίσουμε το πρόγραμμα των Ανοιχτών σχολείων καθώς και το πετυχημένο πρόγραμμα του Δικτύου Πολιτισμού της Αθήνας.

Με τα 85 εκ. ευρώ που εξασφάλισαμε για την επόμενη πενταετία, η Αθήνα μπαίνει οριστικά σε τροχιά ανάκαμψης. Είμαι υπερήφανος για τη δουλειά που κάναμε, αλλά κυρίως για το γεγονός ότι η Αθήνα με τους νέους ευρωπαϊκούς πόρους που εξασφάλισαμε μπορεί να δει πια το μέλλον της με μεγαλύτερη αισιοδοξία. με τα έργα που περιλαμβάνονται στο αναπτυξιακό σχέδιο της δεύτερης δημορχιακής θητείας αναβαθμίζονται η καθημερινότητα των πολιτών, η εικόνα και η λειτουργία της πόλης, καθώς και η θέση της Αθήνας στον διεθνή ανταγωνισμό»

4.4 Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) Πειραιά

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Πειραιά, με την υπ' αριθ. 318/16-6-2016 Απόφαση ενέκρινε (κατά πλειοψηφία) το σχέδιο της ΚΥΑ του ΣΟΑΠ Πειραιά. Ακολούθησε η υπ' αριθ. 71/9-3-2017 θετική γνωμοδότηση (κατά πλειοψηφία) του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής, ενώ σύντομα αναμένεται η γνωμοδότηση του Συμβουλίου Μητροπολιτικού Σχεδιασμού²⁸ προκειμένου να οριστικοποιηθεί το Πρόγραμμα Δράσης και να εκδοθεί η ΚΥΑ.

Το ΣΟΑΠ του Δήμου Πειραιά έχει ανατεθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος "Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη"-Τομέας Περιβάλλον (τ. ΕΥΔ ΕΠ ΕΠΠΕΡΑΑ) και συντάχθηκε μετά από σειρά συναντήσεων της ομάδας συμβούλου²⁹ του ΥΠΕΝ (τ.ΥΠΕΚΑ) με τις Δημοτικές Κοινότητες και τις Διευθύνσεις του Δήμου, αλλά και με σημαντικούς φορείς της πόλης (ΟΛΠ, ΟΣΕ, ΤΡΑΜ κ.α.). Έλαβε υπόψη, τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού (Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, νέο ΡΣΑ κ.α.), καθώς και σχόλια - παρατηρήσεις που προέκυψαν μετά την υποχρεωτική διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7 του αρθ.12 του Ν.2742/1999.³⁰

Αφενός μεν, το Πρόγραμμα Δράσης του ΣΟΑΠ του Δήμου Πειραιά έχει στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης που έχουν πλήξει την πόλη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων της, αφετέρου συμβάλει στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης του Πειραιά, καθιστώντας τη επιλέξιμη προς χρηματοδότηση από πόρους του προγράμματος ΠΕΠ Αττική, μέσω του ΕΣΠΑ 2014-2020, με τη μορφή Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ). Προϋπολογισμός των δράσεων δεν υπολογίζεται στο ΣΟΑΠ, όμως στο τεχνικό δελτίο κάθε δράσης αναγράφεται η πηγή χρηματοδότησης³¹ (ΠΕΠ, ιδιωτικοί πόροι, αυτοχρηματοδότηση και άλλα ευρωπαϊκά διακρατικά προγράμματα). Πρόκειται δηλαδή για ένα προγραμματικό μηχανισμό που δεν είναι μόνο πολεοδομικός αλλά πολυδιάστατος, αφού προσεγγίζει και αναλύει τα θέματα σε όλες τους τις εκφάνσεις.

4.4.1 Περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ Πειραιά

Η περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ Πειραιά διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα.

Σε **πρώτο επίπεδο**, η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει δύο (2) **υποπεριοχές παρέμβασης** (ΥΠ):

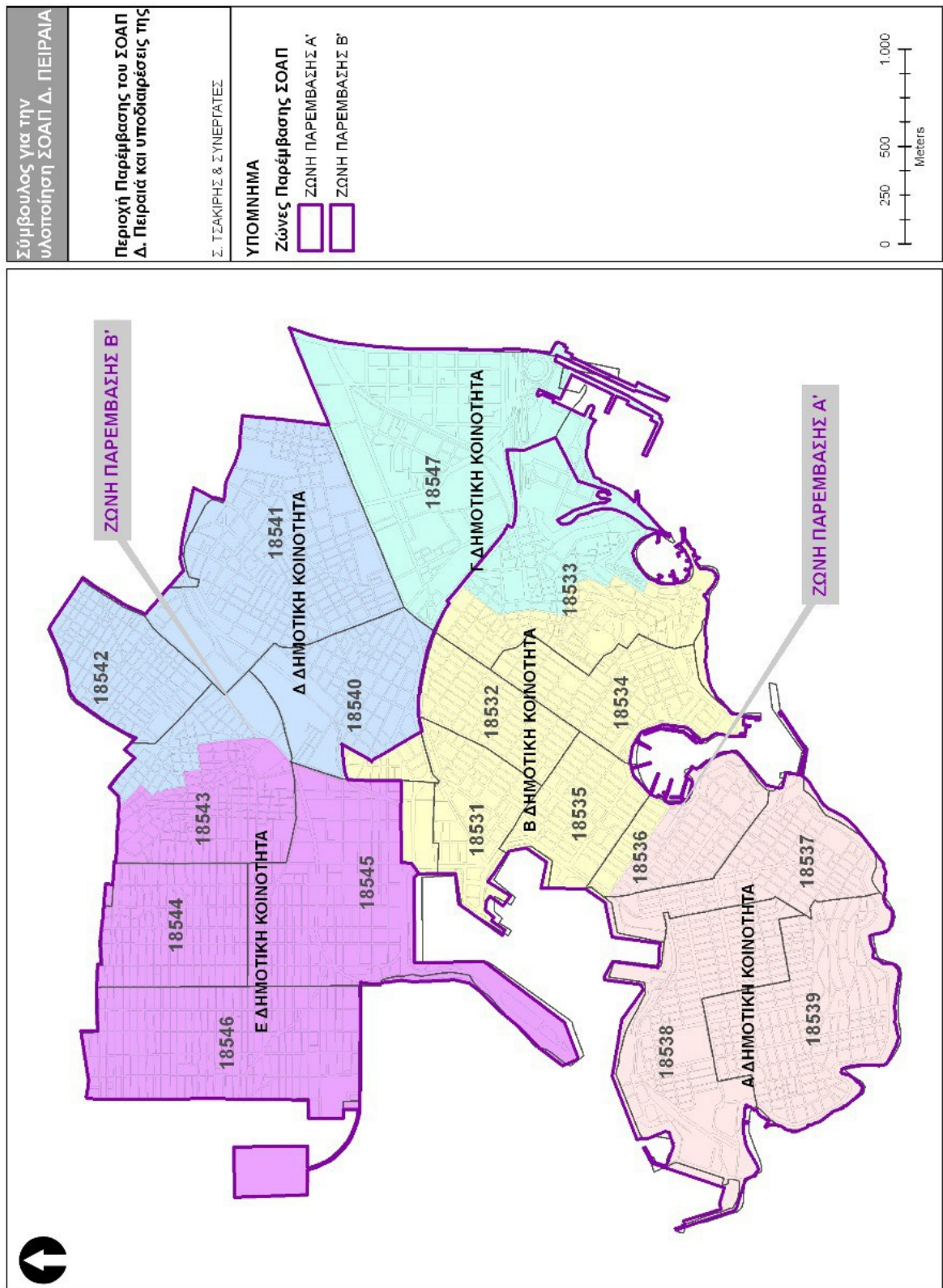
- την υποπεριοχή παρέμβασης Α (**ΥΠ-Α**) που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του δήμου και την
- υποπεριοχή παρέμβασης Β (**ΥΠ-Β**) που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του δήμου.

²⁸ Επταμελές συμβούλιο που συγκροτήθηκε κατόπιν της με αρ. 34062/2016 ΥΑ του ΥΠΕΝ (ΦΕΚ 2328 Β/27-7-2016). Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι να παρακολουθεί την εφαρμογή, προτείνει προσαρμογές, συμπληρώσεις και εξειδικεύσεις των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας - Αττικής και Θεσσαλονίκης, να γνωμοδοτεί επί των Τοπικών και Ειδικών Χωρικών Σχεδίων, των έργων και των παρεμβάσεων εντός της περιοχής του εκάστοτε ρυθμιστικού σχεδίου, και να εισηγείται στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας επί θεμάτων εφαρμογής των ρυθμιστικών σχεδίων.

²⁹ Επιστημονικός υπεύθυνος είναι ο κος Στυλιανός Τσακίρης. Επίσης, έλαβαν μέρος οι: καθ. Δ. Οικονόμου, Α. Μακρυγιάννη, Π. Πανταζής, Π. Πυλίσσης, Ν. Τράμπα, Γ. Λαϊνάς, Δ. Αργυρόπουλος

³⁰ Στις 24-11-2015 αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.pireasnet.gr το από Δεκεμβρίου 2015 παραδοτέο τεύχος του ΣΟΑΠ

³¹ π.χ. η ένδειξη ΠΕΠ/ΒΑΑ αφορά επιλέξιμες παρεμβάσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης του ΠΕΠ Αττικής

Πίνακας 13 Υποπεριοχές παρέμβασης ΣΟΑΠ Πειραιά (πηγή: pireasnet.gr – τεύχος διαβούλευσης ΣΟΑΠ)

Παρόλο που ο πληθυσμός των δυο υποπεριοχών είναι σχεδόν ίδιος και στο περιβαλλοντικό και πολεοδομικό τοπίο δεν παρατηρούνται σημαντικές διαφορές (π.χ. έχουν ίδιο δείκτη πρασίνου), εντούτοις ανάμεσα στις δυο υποπεριοχές σημειώνονται **κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες**. Συγκεκριμένα, στην ΥΠ-Α συγκεντρώνεται το 97% των **κεντρικών λειτουργιών** της πόλης και το μέσο **εισόδημα των κατοίκων της είναι υψηλότερο** από αυτό των κατοίκων της ΥΠ-Β, στοιχεία που την χαρακτηρίζουν ανώτερη στην οικονομική και κοινωνική διαστρωμάτωση. Ενώ, η ΥΠ-Β χαρακτηρίζεται ως **υποπεριοχή εστίασης, κοινωνικών και αναπτυξιακών δράσεων**. Πάραυτα, οι δυο υποπεριοχές δεν είναι εσωτερικά ομοιογενείς καθώς παρουσιάζονται εντός τους σημεία με έντονες κοινωνικές και οικονομικές αντιθέσεις.

Σε **δεύτερο επίπεδο**, στην περιοχή παρέμβασης προτείνονται επτά (7) **Ειδικές Ζώνες Ανάπλασης (ΕΖΑ)** που απαιτούν δραστικές ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τόνωσης του υπάρχοντος αστικού ιστού. Στην κάθε ζώνη εντοπίζονται θύλακες με διαφορετικό χαρακτήρα και μέγεθος για τους οποίους απαιτούνται ειδικές ενέργειες. Αυτές είναι οι εξής:

ΕΖΑ 1: Διεπαφή λιμένος και πόλης και περιλαμβάνει τους θύλακες: 1. Γενικό Χημείο Κράτους, 2. Σ.Σ. Αγίου Διονυσίου, 3. Πύργος Πειραιά και 4. Τρούμπα

ΕΖΑ 2: Ζώνη Αγ. Διονυσίου – Καμινίων και γραμμικών αξόνων Πειραιώς και σιδηροδρομικών γραμμών και περιλαμβάνει τους θύλακες: 5. Ιδιωτικό ακίνητο, 6. Χώρος στάθμευσης απορριματοφόρων & διατηρητέο κτήριο Περδίκη, 7. ΚΥΔΕΠ, 8. Πάρκο Δηλαβέρη, 9. Θηβών 50, 10. Κτήριο Κεράνη, 11 & 12 σχολικό συγκρότημα Ραλλείου, 13. Εργοστάσιο ΧΡΩΠΕΙ (κέλυφος), 14. Δημόσιο ακίνητο, 15. ιδιωτικό ακίνητο, 16. ΑΗΣ Ν. Φαλήρου, 17. ιδιωτικό ακίνητο, 18. Απόλλωνας Καμινίων, 19. Πρώην στρατόπεδο Σακελλίωνα, 20. Πρώην στρατόπεδο Παπαδογεώργη

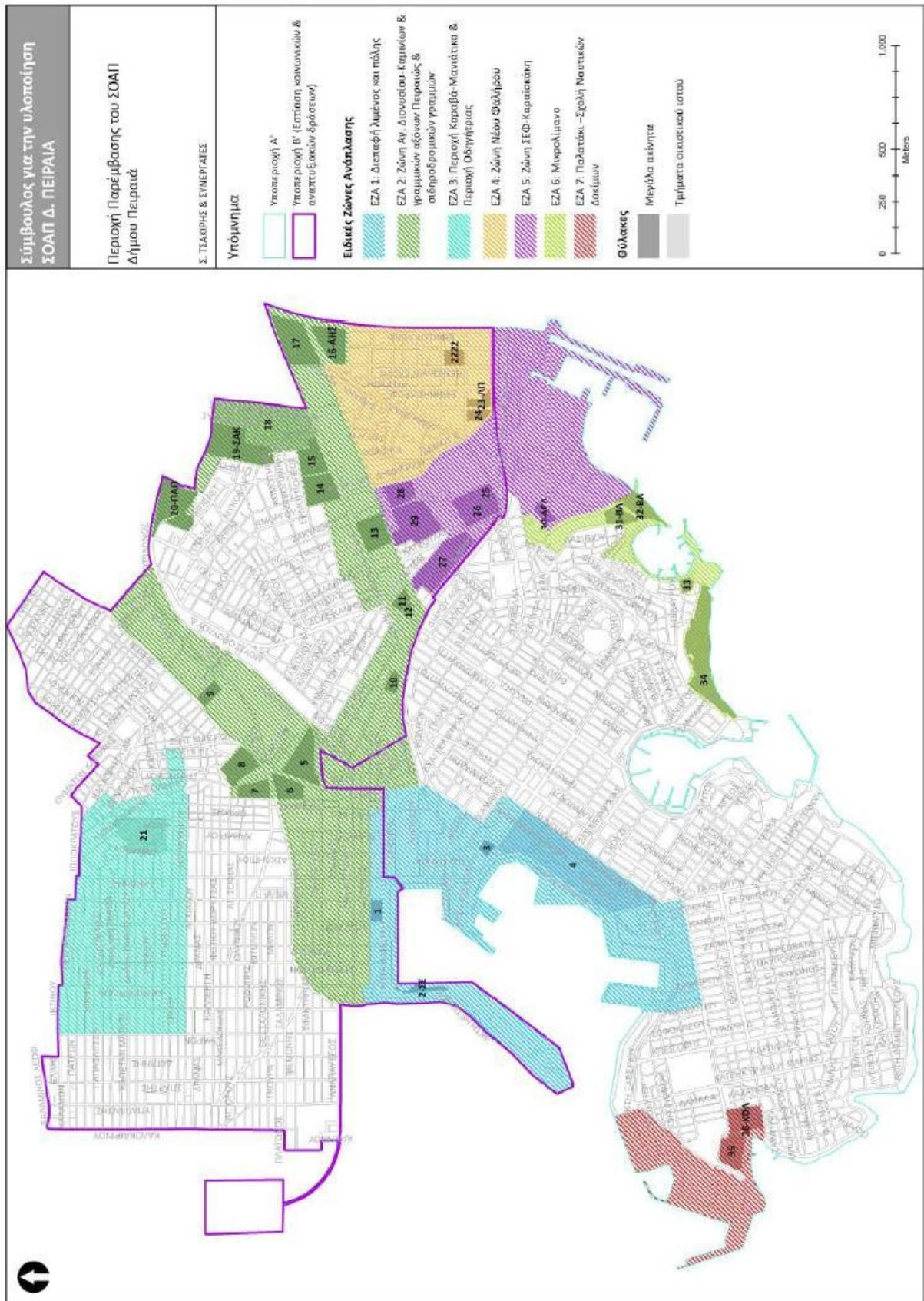
ΕΖΑ 3: Περιοχή Καραβά – Μανιάτικα και περιοχή Οδηγήτρια και περιλαμβάνει τον θύλακα 21. Οδηγήτρια

ΕΖΑ 4: Ζώνη Νέου Φαλήρου και περιλαμβάνει τους θύλακες: 22. Ιδιοκτησία Ευαγγελισμού, 23. Λούνα Παρκ και 24. Χώρος απέναντι από Λούνα Παρκ

ΕΖΑ 5: Ζώνη ΣΕΦ - Καραϊσκάκη και περιλαμβάνει τους θύλακες: 25. σχολικός χώρος ιδιοκτησίας ΟΣΚ, 26. Ιδιωτική ιδιοκτησία, 27. Ιδιωτική ιδιοκτησία, 28 & 29 ΧΡΩΠΕΙ και 30. Δελφινάριο

ΕΖΑ 6: Μικρολίμανο και περιλαμβάνει τους θύλακες: 31 & 32 Βίλα Ζαχαρίου, 33. Παρκινγκ Ιστιοπλοϊκού και 34. Παραλία Βοτσαλάκια

ΕΖΑ 7: Παλατάκι – Σχολή Ναυτικών Δοκίμων και περιλαμβάνει τους θύλακες: 35. Σχολή Ναυτικών Δοκίμων και 36. Κολυμβητήριο Σχολής Ν.Δ.

Πίνακας 14 Ειδικές Ζώνες Ανάπτυξης ΣΟΑΠ Πειραιά (πηγή: piraenet.gr – τεύχος διαβούλευσης ΣΟΑΠ)

4.4.2 Χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ Πειραιά

Η χρονική διάρκεια του ΣΟΑΠ εκτείνεται στην χρονική περίοδο **2014 έως 2022**.

4.4.3 Στόχος και κατευθύνσεις στρατηγικής παρέμβασης

Ο κεντρικός **στόχος** του ΣΟΑΠ του Δήμου Πειραιά συνοψίζεται στην επιδίωξη **ανάδειξης** της πόλης του Πειραιά **ως επιχειρηματικού (ναυτιλιακού & εμπορικού) και τουριστικού μητροπολιτικού κέντρου διεθνούς αναγνωρισιμότητας και εμπέλειας**, μέσω συνθηκών αστικής βιωσιμότητας (πολεοδομικής, συγκοινωνιακής, περιβαλλοντικής, ενεργειακής) και κοινωνικής συνοχής.

Η **στρατηγική παρέμβασης** επιδιώκει να **αντιμετωπίσει ολοκληρωμένα το σύνολο των διαστάσεων της κρίσης** και να **αξιοποιήσει τις δυνατότητες** της περιοχής, μέσω **διπλής γεωγραφικής προσέγγισης**, δηλαδή με οριζόντιες αλλά και χωρικά εστιασμένες ενέργειες σε συγκεκριμένους θύλακες.

4.4.4 Στρατηγικοί στόχοι του ΣΟΑΠ Πειραιά

Για την επίτευξη του στόχου ορίζονται εννέα (9) **στρατηγικοί στόχοι** ως εξής:

- Σ1. Ανάκτηση και ενίσχυση του διεθνούς, εθνικού και περιφερειακού **μητροπολιτικού ρόλου** και της ταυτότητας του Πειραιά,
- Σ2. Ανάκτηση και αξιοποίηση της **σχέσης της πόλης με το λιμάνι** και τη θάλασσα
- Σ3. Ενίσχυση της ελκυστικότητας για **επενδύσεις**, της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας,
- Σ4. Αντιμετώπιση των κρίσιμων κοινωνικών προβλημάτων - προώθηση της **κοινωνικής συνοχής**
- Σ5. Προώθηση της **βιώσιμης αστικής ανάπτυξης**, κινητικότητας και αναζωογόνησης
- Σ6. Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της **περιβαλλοντικής διαχείρισης**
- Σ7. Εισαγωγή έξυπνων (smart) υποδομών, υπηρεσιών και λύσεων - έξυπνος **ψηφιακός Πειραιάς**
- Σ8. Αντιμετώπιση έντονα **εντοπισμένων προβλημάτων** - αξιοποίηση εντοπισμένου λανθάνοντος αναπτυξιακού δυναμικού
- Σ9. Αναβάθμιση θεσμικής ικανότητας Δήμου Πειραιά και αποτελεσματικότητας εμπλεκόμενων φορέων και πολιτικών στον Πειραιά

Αυτοί οι στόχοι θα **επιτευχθούν** μέσω των ακόλουθων **Αξόνων Προτεραιότητας** και στη συνέχεια μέσω του **Προγράμματος Δράσης**.

4.4.5 Άξονες του ΣΟΑΠ Πειραιά

Η στρατηγική και οι στόχοι του ΣΟΑΠ υλοποιούνται μέσω ενεργειών, οι οποίες ομαδοποιούνται σε δεκαπέντε (15) **άξονες** και αποτελούν τα επιχειρησιακά στοιχεία του. Κάθε άξονας ενσωματώνει μια ομάδα ενεργειών. Αυτοί είναι οι εξής:

- A1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας με επενδύσεις στην **έρευνα και καινοτομία** και τις εφαρμογές τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

Δίνεται έμφαση στην καινοτομία, τις νέες τεχνολογίες, την αξιοποίηση/δημιουργία συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Πειραιά και της ευρύτερης περιοχής και την επιχειρηματικότητα. Οι δράσεις μπορεί να έχουν οριζόντιο ή κλαδικό χαρακτήρα.

A2. Ανάπτυξη στρατηγικών πλεγμάτων δραστηριοτήτων: **Γαλάζια οικονομία και Ναυτιλιακό πλέγμα**

Δίνεται έμφαση στη Γαλάζια οικονομία³² και το Ναυτιλιακό πλέγμα³³, ενός εκ των τριών δραστηριοτήτων του στρατηγικού πλέγματος που προβλέπονται από το ΠΕΠ 20014-2020³⁴ και το RIS3 Αττικής.³⁵ Οι ειδικότερες δραστηριότητες του πλέγματος είναι οι εξής: ναυτιλία, αλιεία, παράκτιος τουρισμός, διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος και συναφείς δραστηριότητες, όπως π.χ. κυματική ενέργεια, ειδικό τουρισμό (π.χ. καταδυτικός τουρισμός σε ναυάγια), μουσεία με θέμα τη ναυτιλία, τη ναυπηγική τέχνη, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, την καταγραφή/εξερεύνηση του θαλάσσιου κόσμου. Συνδέεται με επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις στη (θαλάσσια) βιολογία-βιοχημεία-βιοτεχνολογία, στα νέα υλικά, τις ΤΠΕ, την τεχνολογία διαστήματος, τις νέες μορφές τουρισμού, τη θαλάσσια-υποβρύχια αρχαιολογία και ιστορία κ.α.

A3. Ανάπτυξη στρατηγικών πλεγμάτων δραστηριοτήτων: **Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργική Οικονομία**

Δίνεται έμφαση στη Δημιουργική οικονομία³⁶ (Τουρισμός, Πολιτισμός), ενός εκ των τριών δραστηριοτήτων του στρατηγικού πλέγματος που προβλέπονται από το ΠΕΠ 20014-2020 και το RIS3 Αττικής. Οι ειδικότερες δραστηριότητες του πλέγματος είναι οι εξής: όλα τα είδη τουρισμού και εστίαση, πολιτισμός και δημιουργική οικονομία (χειροτεχνία, ΤΠΕ στους τομείς διασκέδασης, πολιτισμού κ.α., παραγωγή ταινιών, βίντεο κλπ., design για κλάδους όπως ένδυση, έπιπλο κ.α.

A4. Ανάπτυξη στρατηγικών πλεγμάτων δραστηριοτήτων: **Βιώσιμη οικονομία των αναγκών**

Δίνεται έμφαση στη Βιώσιμη οικονομία των αναγκών³⁷, ενός εκ των τριών δραστηριοτήτων του στρατηγικού πλέγματος που προβλέπονται από το ΠΕΠ 20014-2020 και το RIS3

³² Η "Γαλάζια Οικονομία" αποτελεί αντικείμενο μακροπρόθεσμης στρατηγικής για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου και ναυτιλιακού τομέα στην ΕΕ. Η στρατηγική αυτή αναγνωρίζει ότι οι θάλασσες και οι ωκεανοί είναι μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας, με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη.

³³ Το ναυτιλιακό cluster περιλαμβάνει όλους εκείνους τους κλάδους ή υποκλάδους, όλες τις οικονομικές δραστηριότητες, που άμεσα ή έμμεσα συνδέονται με τη ναυτιλία και τις θαλάσσιες μεταφορές, αλλά και την εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων όπως είναι η αλιεία, η ενέργεια, η υποθαλάσσια εξόρυξη ορυκτών. Το ναυτιλιακό cluster επίσης, συνδέεται και επικαλύπτεται συχνά με άλλα cluster, κυρίως εκείνα του τουρισμού (ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, τουριστική ναυτιλία κλπ.) και των μεταφορών.

³⁴ Η Περιφερειακή Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ) για την Αττική στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομικής δραστηριότητας σε **τρία πεδία ειδίκευσης** στα οποία εντάσσονται οι τομείς εξειδίκευσης, που αναδεικνύονται προνομιακοί και με σημαντικά παράθυρα ευκαιρίας για την Αττική: **Δημιουργική οικονομία, Γαλάζια οικονομία και κορυφαία στόχευση τη Βιώσιμη Οικονομία των Αναγκών.**

³⁵ Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.

³⁶ Ο όρος "**Δημιουργική Οικονομία**" αναφέρεται στην κοινωνικοοικονομική προοπτική δραστηριοτήτων έντασης δημιουργικότητας και γνώσης. Πυρήνας της Δημιουργικής Οικονομίας είναι οι Πολιτισμικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από τις τέχνες, τον πολιτισμό, τις επιχειρήσεις και την τεχνολογία. Κοινό τους στοιχείο είναι ότι μετασχηματίζουν την δημιουργικότητα σε αξία χρήσης που βελτιώνει τη ζωή των πολιτών και τη λειτουργία των οργανισμών.

³⁷ Ο όρος "**Βιώσιμη Οικονομία των Αναγκών**" αναφέρεται στην οικοδόμηση της ποιότητας ζωής σε κάθε πτυχή τη καθημερινής λειτουργία της ατομικής και κοινωνικής ζωής.

Αττικής. Οι ειδικότερες δραστηριότητες του πλέγματος είναι οι εξής: υγεία, παιδεία, διατροφή, ενέργεια, αναψυχή και τουρισμός, περιβαλλοντική προστασία και διαχείριση, αστική λειτουργία, μεταφορές και χωρικές παρεμβάσεις, δημόσιες υπηρεσίες και δημοκρατική λειτουργία κοινωνίας και κράτους.

A5. Αξιοποίηση μεγάλων δημοσίων / **δημοτικών και ιδιωτικών ακινήτων**

Δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση μεγάλων δημοσίων/δημοτικών και ιδιωτικών ακινήτων, κυρίως ήδη δομημένων, που υπάρχουν στην περιοχή και βρίσκονται σε κατάσταση εγκατάλειψης ή ανεπαρκούς αξιοποίησης. Ειδική και εμβληματική περίπτωση αποτελεί ο Πύργος του Πειραιά, που παραμένει πρακτικά χωρίς χρήσεις, δεκαετίες μετά την κατασκευή του.

A6. Καταπολέμηση της **ανεργίας**

Ο Πειραιάς έχει πληγεί πολύ έντονα από την ανεργία κατά την περίοδο της κρίσης, με επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή, αλλά επίσης και στην ίδια την οικονομία. Ο άξονας περιλαμβάνει δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος τόσο σε επίπεδο συμπτωμάτων (πχ. μέσω επιδομάτων) όσο και σε δομικό επίπεδο (με τη δημιουργία ή διατήρηση θέσεων εργασίας).

A7. Προώθηση της ένταξης των **ευπαθών και ευάλωτων ομάδων** – καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας

Ο άξονας περιλαμβάνει μέτρα κοινωνικής ενσωμάτωσης/ένταξης των ευπαθών και ευάλωτων ομάδων, όπως αυτές προσδιορίζονται στην ΠεΣΚΕ Αττικής.³⁸ Ενδεικτικά, έχουν καταγραφεί στο Δήμο Πειραιά περιπτώσεις των εξής κατηγοριών: ΑΜΕΑ, Ανασφάλιστοι, Ανήλικα παιδιά, Άποροι, Άστεγοι, Γυναίκες θύματα κακοποίησης, Ηλικιωμένοι, Παιδιά ηλικίας 0- 6 ετών, Παιδιά θύματα κακοποίησης, Περιθωριοποιημένοι (ΡΟΜΑ). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους πληττόμενους από ακραία φτώχεια, ακόμα και αν δεν ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες, δεδομένου ότι το φαινόμενο αυτό έχει ενταθεί εξαιρετικά στην περίοδο της κρίσης.

A8. Βελτίωση των **κοινωνικών υποδομών** και υπηρεσιών

Ο άξονας περιλαμβάνει δράσεις που επιχειρούν να εντοπίσουν τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες: αναποτελεσματικότητα, καθυστέρηση ανταπόκρισης, υποβάθμιση και περιορισμό των προσφερόμενων υπηρεσιών του κοινωνικού κράτους στην περίοδο της κρίσης.

A9. **Αναβάθμιση** του αστικού χώρου και **αναζωογόνηση** περιοχών

Ο αστικός χώρος χαρακτηρίζεται από έντονα προβλήματα, που έχουν σημαντικό χρονικό βάθος και συνδέονται με διαχρονικές αδυναμίες της πολεοδομικής πολιτικής και των συναφών πολιτικών με αστική διάσταση στην Ελλάδα. Η κρίση έχει εντείνει σε ορισμένες

³⁸ Στην Περιφέρεια Αττικής καταγράφονται ποσοστά ανεργίας και φτώχειας από τα υψηλότερα στη χώρα, γεγονός που αυξάνει την αναγκαιότητα ανάπτυξης μίας ολοκληρωμένης Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και την Φτώχεια (ΠεΣΚΕ). Η εξειδίκευση της ΠεΣΚΕ αξιώνει τη δημιουργία ενός «συστήματος», το οποίο βασισμένο σε έναν αποτελεσματικό μηχανισμό σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου, θα παράγει Δράσεις – Προγράμματα – Παρεμβάσεις με γνώμονα τον άνθρωπο και την ανόρθωση της αξιοπρέπειας του.

περιπτώσεις τα προβλήματα, αλλά στη μεγάλη πλειονότητά τους προϋπήρχαν αυτής, με κύρια επίπτωση της κρίσης την αύξηση της δυσκολίας αντιμετώπισής τους λόγω της μείωσης των διαθέσιμων πόρων. Η δυσκολία είναι συνέπεια του ότι τα προβλήματα αυτά είναι εγγεγραμμένα στην ίδια τη δομή του δομημένου χώρου και παρουσιάζουν ως εκ τούτου ισχυρές ακαμψίες, η υπέρβαση των οποίων απαιτεί σημαντικά χρηματικά ποσά. Πρόσθετη παράμετρος είναι οι νομοθετικές και διοικητικές αδυναμίες και τα ελλείμματα (ή το ανεπίκαιρο του) σχεδιασμού.

A10. Οργανική σύνδεση του οικιστικού ιστού με το λιμάνι και τη θάλασσα (θαλάσσιο μέτωπο)

Ο Πειραιάς διαθέτει εκτεταμένο θαλάσσιο μέτωπο, που συμπεριλαμβάνει το επιβατικό λιμάνι και δύο μικρότερα, αλλά δεν περιορίζεται σε αυτό. Το θαλάσσιο μέτωπο και η θάλασσα αποτελούν πόρους και δίνουν δυνατότητες μείζονος σημασίας, αλλά όσον αφορά τον οικιστικό ιστό οι δυνατότητες αυτές δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς. Η ζώνη του επιβατικού λιμανιού είναι λειτουργικά απομονωμένη από τον ιστό και λειτουργεί ως φραγμός (και παράλληλα ως πόλος έλξης σημαντικών φόρτων και ροών που επιβαρύνουν τον ιστό) ενώ εκτός αυτού η επαφή της πόλης με τη θάλασσα δεν είναι ουσιαστική. Ο άξονας επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις σημερινές αδυναμίες και να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που παρατηρούνται σε αυτά τα πεδία.

A11. Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος (περιβαλλοντικά μέσα και υποδομές)

Το με τη στενή έννοια περιβάλλον (περιβαλλοντικά μέσα: νερά, αέρας, πράσινο) στην πόλη, και οι συναφείς υποδομές, χαρακτηρίζονται από επιβαρύνσεις ως προς το πρώτο σημείο και αδυναμίες ως προς το δεύτερο (που δεν περιορίζονται μόνο στις υποδομές αλλά και στη διαχείρισή τους). Ο άξονας εστιάζει στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

A12. Προώθηση της βιώσιμης και πολυτροπικής αστικής κινητικότητας

Ο τρόπος οργάνωσης των μεταφορικών υποδομών και λειτουργίας τους παρουσιάζει ελλείμματα, ενώ παράλληλα υπάρχουν και προβλήματα λειτουργίας/διαχείρισης. Σημαντική παράμετρος είναι η υπό εξέλιξη κατασκευή νέων μέσων σταθερής τροχιάς, που θα βελτιώσει σε βάθος χρόνου την υπερτοπική προσπελασιμότητα και θα μειώσει τις διαμπερείς ροές και την εξωγενή ζήτηση στάθμευσης. Ωστόσο, προς το παρόν και στο προσεχές μέλλον η διαδικασία αυτή έχει οδηγήσει σε σημαντικές επιβαρύνσεις της λειτουργίας της πόλης λόγω των εργοταξίων, και συνεπώς θα πρέπει να ληφθούν διορθωτικά μέτρα (δεδομένου ότι η ολοκλήρωση των έργων θα απαιτήσει κάποιο χρονικό διάστημα). Πέραν της υπερτοπικής προσπελασιμότητας, η όλη οργάνωση των μεταφορών στον Πειραιά παρουσιάζει αδυναμίες από την οπτική γωνία της βιώσιμης κινητικότητας, ενώ ένα άλλο μεγάλο πεδίο αδυναμιών είναι η στάθμευση (συμπεριλαμβανόμενης της φορτοεκφόρτωσης). Ο άξονας εστιάζει σε όλα αυτά τα πεδία.

A13. Βελτίωση διαχείρισης και διανομής της ενέργειας

Δίνεται έμφαση στη βελτιωμένη διαχείριση της ενέργειας, ζητήματος που έχει δύο αιχμές: αφενός την αλληλεπίδραση με την ανάπτυξη (ιδιαίτερα σημαντικά στην περίπτωση ενός διεθνούς εμβέλειας λιμανιού και μεγάλου βιομηχανικού κέντρου) και αφετέρου τις επιπτώσεις στη γένεση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής. Ο άξονας εστιάζει στα δυο αυτά πεδία:

βελτίωση της ενεργειακής υποδομής σε συνάρτηση με τις αναπτυξιακές ανάγκες, και πρόληψη της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου.

A14. Προσαρμογή στην **κλιματική αλλαγή**

Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αποτελεί μείζονα ανερχόμενη συνιστώσα των χωρικών πολιτικών, και συνδέεται με το ότι πλέον θεωρείται δεδομένο ότι τα όποια (αναγκαία) μέτρα πρόληψης δεν επαρκούν για την αποφυγή του προβλήματος. Μια παράκτια περιοχή όπως ο Πειραιάς θα πληγεί κατ' αρχάς από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας (τόσο ως προς τις λιμενικές εγκαταστάσεις όσο και στο υπόλοιπο θαλάσσιο μέτωπο), που εκτιμάται ότι μπορεί να είναι σημαντική μέσα στις δύο επόμενες δεκαετίες. Επιπλέον, θα έχει μερίδιο και στα άλλα προβλήματα που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή. Σε άλλες χώρες μέτρα προσαρμογής έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή, και ο άξονας αφορά την προώθηση τέτοιων μέτρων και στον Πειραιά.

A15. Αναβάθμιση των **ικανοτήτων του Δήμου** και άλλων εμπλεκόμενων φορέων για την αποτελεσματική εφαρμογή του ΣΟΑΠ και των άλλων προγραμμάτων για την περιοχή

Ένα σύνθετο πρόγραμμα όπως το ΣΟΑΠ θα θέσει μεγάλες προκλήσεις στις αρμόδιες για την εφαρμογή του αρχές και υπηρεσίες. Δεδομένου ότι ο ρόλος του Δήμου θα είναι σε κάθε περίπτωση κεντρικός (ακόμα και η έλλειψη επαρκών αρμοδιοτήτων σε πολλά πεδία και η αναγκαία εμπλοκή κεντρικών ή περιφερειακών φορέων θέτει το ζήτημα του συντονισμού τους, που δεν μπορεί να γίνει χωρίς το Δήμο), η αναβάθμιση της "θεσμικής ικανότητάς" του είναι αναγκαία προϋπόθεση της επιτυχίας του ΣΟΑΠ.

4.4.6 Παρακολούθηση και εφαρμογή του ΣΟΑΠ Πειραιά

1. Το ΣΟΑΠ για την πόλη του Πειραιά υλοποιείται με τη σύμπραξη και συμμετοχή των αρμόδιων για κάθε ενέργεια φορέων και μπορεί ενδεικτικά να συνίσταται στη χρηματοδότηση, την εισφορά εκτάσεων ή/και κτισμάτων, την κατασκευή αναγκαίων έργων και υποδομών, την παροχή υπηρεσιών, τη διάθεση υπαρχουσών δομών, υποδομών καθώς και ανθρωπίνου δυναμικού, τον σχεδιασμό και υλοποίηση θεσμικών παρεμβάσεων.

2. Το ΣΟΑΠ αποτελεί βάση διαμόρφωσης μιας στρατηγικής ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης κατά την προγραμματική περίοδο 2014–2020 (μέχρι τη λήξη του χρόνου ολοκλήρωσης των χρηματοδοτήσεων του ΕΣΠΑ αυτής της περιόδου), στην κατεύθυνση ενεργειών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων (ΟΧΕ).

3. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της εφαρμογής του ΣΟΑΠ θα γίνει από το Δήμο Πειραιά.

4. Ο συντονισμός της εφαρμογής του ΣΟΑΠ γίνεται από την Επιτροπή Συντονισμού της εφαρμογής των ΣΟΑΠ της Αττικής, η οποία συνίσταται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης 3α του άρθρου 14 του Ν. 4277/2014 (ΦΕΚ 156 Α).

4.4.7 Ενέργειες και Πρόγραμμα Δράσης του ΣΟΑΠ Πειραιά

Το **Πρόγραμμα Δράσης** του ΣΟΑΠ περιλαμβάνει επιμέρους δράσεις/ ενέργειες που μπορούν να ομαδοποιηθούν βάσει διαφόρων κριτηρίων.

Οι προτεινόμενες ενέργειες ανήκουν σε κάποιον από τους εξής τύπους πεδίων:

- **Θεματικό πεδίο** (οριζόντιες) δράσεις (κατ' αρχήν, εντοπίζονται και στις δυο υποπεριοχές της περιοχής παρέμβασης. Ενδεχομένως και σε ειδικές ζώνες).
- **Χωρικό πεδίο** δράσεις (δράσεις που εστιάζονται σε συγκεκριμένες περιοχές διαφόρων κλιμάκων: κτήρια, κοινόχρηστοι χώροι, άξονες, περιοχές).
- **Χαρακτηριστικό πεδίο** (νομοθετικού χαρακτήρα, διοικητική ενέργεια, έργο υποδομής, οικονομική επιδότηση).

Συνεπώς, το Πρόγραμμα Δράσης διαρθρώνεται σε επιμέρους ενέργειες, στις οποίες εξειδικεύονται οι απαιτούμενες κανονιστικές, διαχειριστικές και χρηματοδοτικές ρυθμίσεις, τα απαραίτητα μέτρα και προγράμματα, οι φορείς εκτέλεσης και χρηματοδότησης καθώς και τυχόν συμπληρωματικές δράσεις. Οι **ενέργειες** αυτές είναι **εξήντα έξι (66)**. Οι πενήντα εννέα (59) απ' αυτές έχουν οριζόντιο χαρακτήρα, και επτά (7) είναι χωρικά εστιασμένες σε συγκεκριμένους θύλακες.

Στον παρακάτω πίνακα ακολουθεί τυπολογία των δράσεων ανά **κύριο Θεματικό πεδίο παρέμβασης** (ανάπτυξη και αναδιάρθρωση της οικονομικής βάσης, κοινωνική συνοχή, πολεοδομία και αστικές υποδομές, περιβάλλον, ανάπτυξη – ανταγωνιστικότητα - επιχειρηματικότητα, υποδομές):

Σ1	Ενέργειες με στόχο την Ανάκτηση και ενίσχυση του διεθνούς, εθνικού και περιφερειακού μητροπολιτικού ρόλου και της ταυτότητας του Πειραιά	Προτεραιότητα
1	Αντιμετώπιση της παραβατικότητας	Πολύ υψηλή
2	Παρεμβάσεις προώθησης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικές διαδρομές	Πολύ υψηλή
3	Αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων στον Πειραιά	Πολύ υψηλή
4	Αξιοποίηση ιδιωτικών ακινήτων στον Πειραιά (μεγάλων ή ενοτήτων μικρών	Πολύ υψηλή
5	Επικαιροποίηση χωρικού σχεδιασμού	Πολύ υψηλή
6	Αναβάθμιση του ρόλου του Πειραιά στο σύστημα λιμένων κρουαζιέρας της Νοτιοανατολικής Μεσογείου	Πολύ υψηλή
7	Προώθηση Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Πειραιά	Πολύ υψηλή
8	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 1: Διεπαφή λιμένος και πόλης	Πολύ υψηλή
9	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 2: Ζώνη Αγίου Διονυσίου-Καμινίων και γραμμικών αξόνων Πειραιώς και σιδηροδρομικών γραμμών	Πολύ υψηλή
10	Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας Δήμου Πειραιά	Πολύ υψηλή
11	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΣΟΑΠ	Πολύ υψηλή
12	Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες	Υψηλή
13	Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά	Υψηλή

14	Παραμονή /Μετακίνηση σημαντικών φορέων του δημοσίου τομέα στον Πειραιά	Υψηλή
15	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 7: Παλατάκι –Σχολή Ναυτικών Δοκίμων	Υψηλή
16	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 4: Ζώνη Νέου Φαλήρου	Μέση
Σ2	Ενέργειες με στόχο κύριο πεδίο παρέμβασης την Ανάκτηση και αξιοποίηση της σχέσης της πόλης με το λιμάνι και τη θάλασσά	Προτεραιότητα
1	Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία	Πολύ υψηλή
Σ3	Ενέργειες με στόχο την Ενίσχυση της ελκυστικότητας για επενδύσεις, της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας	Προτεραιότητα
1	Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	Πολύ υψηλή
2	Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ	Πολύ υψηλή
3	Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου και του μικρο-εμπορίου	Πολύ υψηλή
4	Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργική οικονομία	Πολύ υψηλή
5	Βιασύνη οικονομία των αναγκών	Υψηλή
6	Δημιουργία Οδηγού για παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο	Υψηλή
7	Ενέργειες για τη φορτοεκφόρτωση, την αποθήκευση και την τροφοδοσία	Υψηλή
Σ4	Ενέργειες με στόχο την Κοινωνική Συνοχή	
1	Μέτρα για τη διαχείριση των θεμάτων που συνδέονται με τις ροές προσφύγων και παράτυπων μεταναστών	Πολύ υψηλή
2	Οριζόντια μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας	Πολύ υψηλή
3	Ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού	Πολύ υψηλή
4	Ενέργειες δια βίου μάθησης	Πολύ υψηλή
5	Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	Πολύ υψηλή
6	Ειδικές δράσεις για αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας	Πολύ υψηλή
7	Ενέργειες για την ένταξη στην οικονομική δραστηριότητα ευπαθών ομάδων του πληθυσμού	Πολύ υψηλή
8	Ενισχύσεις προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου και ειδικές ενισχύσεις στον Πειραιά ως «πόλης σε κρίση»	Πολύ υψηλή
9	Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας	Υψηλή
10	Μέτρα στεγαστικής πολιτικής	Υψηλή
11	Βελτίωση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Υψηλή
12	Οριζόντια μέτρα στήριξης αγοράς ακινήτων και αναγκών	Υψηλή

	στέγασης	
13	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 3: Καραβάς-Μανιάτικα-Οδηγήτρια	Υψηλή
14	Εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για τους Ρομά	Μέση
15	Στήριξη νέων μορφών κοινωνικής οικονομίας και εθελοντισμού	Μέση
16	Αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες άσκησης πληθυσμού	Μέση
Σ5	Ενέργειες με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, κινητικότητα και αναζωογόνηση	
1	Ενέργειες για τη στάθμευση	Πολύ υψηλή
2	Αντιμετώπιση υψηλών πυκνοτήτων, εξασφάλιση κοινόχρηστων χώρων	Υψηλή
3	Αναβάθμιση επιλεγμένων πλατειών και εκτατικών δημόσιων χώρων	Υψηλή
4	Νέες πεζοδρομήσεις	Υψηλή
5	Δίκτυο ποδηλατοδρόμων	Υψηλή
6	Πράσινες ταράτσες-Κατακόρυφοι κήποι	Μέση
Σ6	Ενέργειες με στόχο το αστικό περιβάλλον και τη περιβαλλοντική διαχείριση	
1	Εκσυγχρονισμός μεταφοράς ενέργειας και βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας	Πολύ υψηλή
2	Αναβάθμιση διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων	Πολύ υψηλή
3	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 6: Μικρολίμανο	Πολύ υψηλή
4	Αντιμετώπιση ηχορύπανσης	Υψηλή
5	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Υψηλή
6	Αναβάθμιση επιλεγμένων μεγάλων χώρων πρασίνου	Υψηλή
7	Βελτίωση της χρήσης των υδατικών πόρων και των υποδομών ύδρευσης	Μέση
8	Δράσεις για τα εγκαταλελειμμένα κτήρια	Μέση
9	Αντιμετώπιση οπτικής ρύπανσης	Μέση
10	Αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με τα Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος	Μέση
Σ7	Ενέργειες με στόχο την Εισαγωγή έξυπνων ("smart") υποδομών, υπηρεσιών και λύσεων-Εξυπνος ψηφιακός Πειραιάς	
1	Ενίσχυση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και οργανική ένταξη μέσων σταθερής τροχιάς στον Πειραιά	Πολύ υψηλή
2	Βελτίωση ψηφιακών υποδομών και εφαρμογών έξυπνης πόλης	Πολύ υψηλή
3	Μέτρα και ενέργειες για καλύτερη πληροφόρηση στην πόλη	Μέση

Σ8	Ενέργειες με στόχο την Αντιμετώπιση έντονα εντοπισμένων προβλημάτων/ Αξιοποίηση εντοπισμένου λανθάνοντος αναπτυξιακού δυναμικού	
1	Αντιμετώπιση προβλημάτων του θεσμικού πλαισίου για τα διατηρητέα κτήρια	Υψηλή
2	Αναμόρφωση πεζοδρομίων και πεζοδρόμων	Υψηλή
3	Πολιτιστικές διαδρομές	Υψηλή
4	Οικονομικά εργαλεία εφαρμογής πολεοδομικού σχεδιασμού	Υψηλή
5	Ειδική Ζώνη Ανάπλασης 5: Ζώνη ΣΕΦ-Καραϊσκάκη	Υψηλή
6	Εικαστικές παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο	Μέση
7	Παρεμβάσεις ρυμοτομίας- Ενοποίηση ακαλύπτων χώρων	Μέση
Σ9	Ενέργειες με στόχο την Αναβάθμιση θεσμικής ικανότητας Δήμου Πειραιά-και αποτελεσματικότητας εμπλεκόμενων φορέων και πολιτικών στον Πειραιά.	

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τριάντα (30) ενέργειες έχουν **πολύ υψηλή**, είκοσι τέσσερις (24) έχουν **υψηλή** και δώδεκα (12) έχουν **μέση προτεραιότητα**. Αυτή η ιεράρχηση φανερώνει ότι οι μισές σχεδόν από τις ενέργειες του Προγράμματος Δράσης είναι αναγκαίες προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ολοκληρωμένης και συντονισμένης παρέμβασης.

Επίσης, οι ενέργειες με την υψηλότερη προτεραιότητα αφορούν στους **στρατηγικούς στόχους** για την "Ανάκτηση και ενίσχυση του διεθνούς, εθνικού και περιφερειακού μητροπολιτικού ρόλου και της ταυτότητας του Πειραιά (**Σ1**)" και για την "Αντιμετώπιση των κρίσιμων κοινωνικών προβλημάτων - προώθηση της κοινωνικής συνοχής (**Σ4**)". Γεγονός που αποδεικνύει τη **συστηματικότητα** και τη **συνέχεια** που παρουσιάζει ο μηχανισμός του ΣΟΑΠ στο αρχικό όραμα.

4.4.8 Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου Πειραιά - ΟΧΕ Πειραιά

Ο Δήμος Πειραιά, έχοντας επίγνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας αλλά και του δήμου, προχώρησε στην εκπόνηση **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)** στο πλαίσιο της **Ολοκληρωμένης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) του Δήμου Πειραιά**.³⁹ Αξιοποίησε, λοιπόν, ένα εργαλείο που να επιτρέπει τη μεγαλύτερη δυνατή άντληση πόρων από ευρωπαϊκά προγράμματα (π.χ. ΕΣΠΑ 2014-2020) και ταμεία, προκειμένου να υλοποιήσει τη στρατηγική του που στοχεύει στην αναβάθμιση της επιβαρυμένης ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης του.

Με την **Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ)**⁴⁰ ο Πειραιάς **αναδεικνύεται** ως:

- **"πράσινη"** πόλη, με αξιοποίηση ενεργειακών τεχνολογιών στις δημόσιες υποδομές και λειτουργίες και συμβολή στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτηριακού αποθέματος, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις βιώσιμης κινητικότητας
- **"γαλάζια"** πόλη, προσανατολισμένη στις θαλάσσιες δραστηριότητες και στη γαλάζια οικονομία

³⁹ Η Στρατηγική ΒΑΑ λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, το νέο ΡΣΑ, το ΣΟΑΠ Πειραιά και το ΓΠΣ Πειραιά

⁴⁰ βλ. κείμενο διαβούλευσης για τη στρατηγική της ΟΧΕ του Δήμου Πειραιά, Ιούνιος 2016

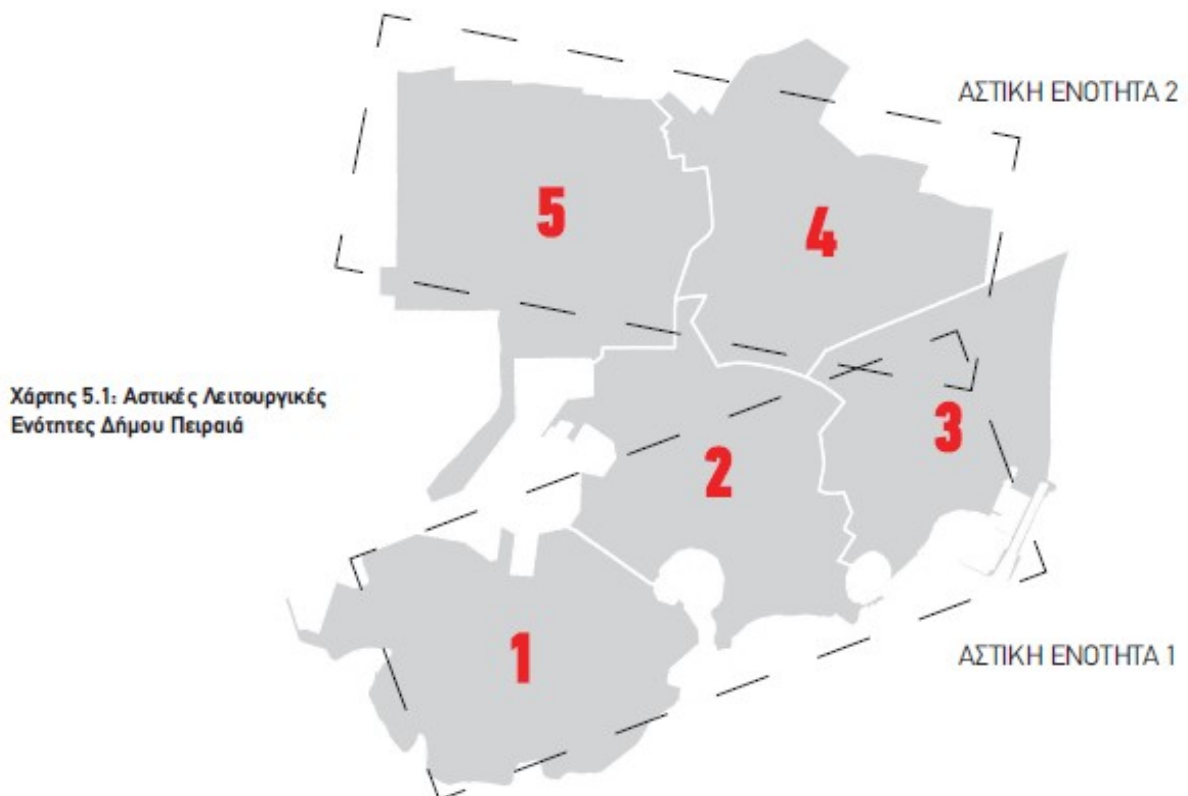
- **"έξυπνη"** πόλη, με ανάπτυξη και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών που βελτιώνουν τις υπηρεσίες προς τους πολίτες, τους επισκέπτες, τις επιχειρήσεις κλπ. προσελκύουν τους νέους και δημιουργούν νεοφυείς επιχειρήσεις
- **"βιώσιμη"** πόλη, κάτω από την αλληλεπίδραση περιβαλλοντικών, κυκλοφοριακών και κοινωνικών παρεμβάσεων και υπηρεσιών

Ειδικότερα, η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ) του Πειραιά **στοχεύει** στην:

1. ενδυνάμωση της **"κεντρικότητας"** της πόλης του Πειραιά
2. **αναβάθμιση** του Ιστορικού και του Εμπορικού Κέντρου
3. δημιουργία **νέων "κέντρων" (πόλων)**, με άξονες την επιχειρηματικότητα και τις τουριστικές/πολιτιστικές διαδρομές
4. βελτίωση της **πρόσβασης** στα γραμμικά Κέντρα Εμπορίου, Αναψυχής και Υπηρεσιών
5. εξασφάλιση άμεσων και **ευχερών μετεπιβιβάσεων** μεταξύ του Τραμ και των άλλων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς
6. βελτίωση της **ποιότητας ζωής** και στην ανάδειξη του **φυσικού περιβάλλοντος**
7. διασφάλιση της **κοινωνικής συνοχής**

Οι **περιοχές παρέμβασης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ)** συμπίπτουν με την προσέγγιση του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (Σ.Ο.Α.Π.) και διασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα και διαλειτουργικότητα της Ο.Χ.Ε. με το Σ.Ο.Α.Π.

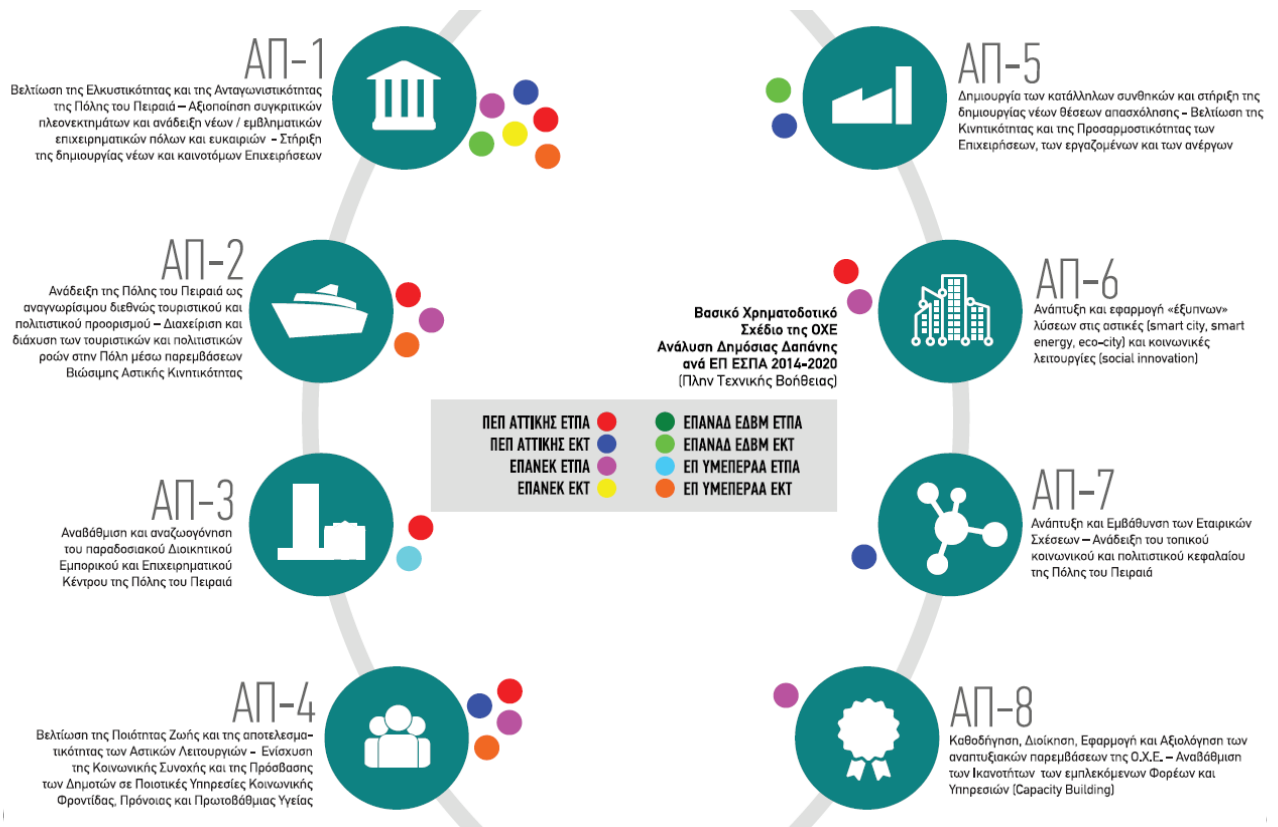
- **1η Αστική Λειτουργική Ενότητα:** Δημοτικές Κοινότητες 1, 2 και 3.
- **2η Αστική Λειτουργική Ενότητα:** Δημοτικές Κοινότητες 3, 4 και 5.

Πίνακας 15 Περιοχή παρέμβασης ΟΧΕ Πειραιά (πηγή: piraenet.gr – τεύχος διαβούλευσης ΟΧΕ)

Οι **άξονες προτεραιότητας** της ΟΧΕ του Δήμου Πειραιά είναι οι εξής:

- ΑΠ-1 Βελτίωση της ελκυστικότητας και της ανταγωνιστικότητας της πόλης του Πειραιά - Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και ανάδειξη νέων/ εμβληματικών επιχειρηματικών πόλων και ευκαιριών - Στήριξη της δημιουργίας νέων και καινοτόμων επιχειρήσεων
- ΑΠ-2 Ανάδειξη της πόλης του Πειραιά ως αναγνωρίσιμου Διεθνώς τουριστικού και πολιτιστικού προορισμού - Διαχείριση και διάχυση των τουριστικών και πολιτιστικών ροών στην πόλη μέσω παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής κινητικότητας
- ΑΠ-3 Αναβάθμιση και αναζωογόνηση του παραδοσιακού Διοικητικού Εμπορικού και Επιχειρηματικού Κέντρου της πόλης του Πειραιά
- ΑΠ-4 Βελτίωση της ποιότητας ζωής και της αποτελεσματικότητας των αστικών λειτουργιών - ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της πρόσβασης δημοτών σε ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, πρόνοιας και πρωτοβάθμιας υγείας
- ΑΠ-5 Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών και στήριξη της δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης - βελτίωση της κινητικότητας και της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των ανέργων
- ΑΠ-6 Ανάπτυξη και εφαρμογή "έξυπνων" λύσεων στις αστικές (smart city, smart energy, eco-city) και κοινωνικές λειτουργίες (social innovation)
- ΑΠ-7 Ανάπτυξη και εμπάθυνση των εταιρικών σχέσεων - ανάδειξη του τοπικού κοινωνικού και πολιτιστικού κεφαλαίου της πόλης του Πειραιά
- ΑΠ-8 Καθοδήγηση, διοίκηση, εφαρμογή και αξιολόγηση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της ΟΧΕ - αναβάθμιση των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών (capacity building)

Πίνακας 16 Άξονες προτεραιότητας της ΟΧΕ Πειραιά (πηγή: pireasnet.gr – τεύχος διαβούλευσης ΟΧΕ)

Σε συνέχεια σχετικής πρόσκλησης⁴¹ της Περιφέρειας Αττικής για υποβολή προτάσεων **Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)** στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος "Αττική" 2014-2020, ο Δήμος Πειραιά υπέβαλε τη δική του πρόταση για ΟΧΕ, με συνολική δαπάνη 90 εκ. ευρώ. Οι περισσότερες από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις παρουσιάζουν συνέργεια με τους άξονες και τις επιμέρους δράσεις του ΣΟΑΠ Πειραιά. Ακολουθεί ενδεικτικός πίνακας όπου τεκμηριώνεται η αντιστοίχιση των δράσεων, ολόκληρος ο πίνακας βρίσκεται στο Παράρτημα 5:

ΔΡΑΣΗ ΟΧΕ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΟΑΠ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡ/ΣΜΟΣ €	ΕΔΕΤ
Στοχευμένες παρεμβάσεις αστικής αναβάθμισης και αναζωογόνησης για τη βελτίωση της καθημερινότητας και της κινητικότητας των πολιτών και τη διάχυση των ροών επισκεψιμότητας στην πόλη του Πειραιά	13 «Αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες άσκησης πληθυσμού» 14 «Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες» 17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ» 21 «Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου και του μικροεμπορίου» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών» 26 «Εκσυγχρονισμός μεταφοράς ενέργειας και βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας» 36 «Εικαστικές παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο» 42 «Αναβάθμιση επιλεγμένων πλατειών και εκτατικών δημόσιων χώρων» 43 «Αναβάθμιση επιλεγμένων μεγάλων χώρων πρασίνου» 44 «Νέες πεζοδρομήσεις» 50 «Μέτρα και ενέργειες για καλύτερη πληροφόρηση στην πόλη»	15.000.000	ΕΤΠΑ
Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων με ολοκληρωμένες δομές, δίκτυα και δράσεις κοινωνικοποίησης, δημιουργικής απασχόλησης κλπ	7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 8 «Ειδικές δράσεις για αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας» 11 «Στήριξη νέων μορφών κοινωνικής οικονομίας και εθελοντισμού»	11.820.000	ΕΚΤ

⁴¹ Η με Α.Π.715/24-2-2017 (Ορθη επανάληψη 1-3-2017) πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρεια Αττικής (ΑΔΑ: 69Ρ27Λ7-ΦΤΟ)

Ανάπτυξη, ανάδειξη και διασύνδεση πολιτιστικών και τουριστικών πόρων της πόλης του Πειραιά	14 «Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες» 19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά»	5.883.000	ΕΤΠΑ
"Προορισμός Πειραιάς" (Destination Piraeus): ολοκληρωμένη διαχείριση και τοποθέτηση/προώθηση της πόλης του Πειραιά ως διεθνούς εμβέλειας τουριστικού, και πολιτιστικού κέντρου	19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 52 «Αναβάθμιση του ρόλου του Πειραιά στο σύστημα λιμένων κρουαζιέρας της Νοτιοανατολικής Μεσογείου»	1.370.000	ΕΤΠΑ

Όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο για την αντίστοιχη ΟΧΕ της Αθήνας, τον Αύγουστο 2017, κατόπιν αξιολόγησης από τη Διαχειριστική Αρχή του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) Αττικής, η πρόταση της **Ολοκληρωμένης Χωρικής Επενδύσης (ΟΧΕ)** του Δήμου Πειραιά έλαβε την **υψηλότερη βαθμολογία** ύψους περίπου 80 εκ. ευρώ.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατόπιν αυτής της σύντομης παρουσίασης των **Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων** (ΣΟΑΠ) που έχουν προβλεφτεί στο άρθρο 12 του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α) για τον «Χωροταξικό σχεδιασμό και αειφόρο ανάπτυξη» με ειδικότερη αναφορά σε αυτά για τα **κέντρα της Αθήνας του Πειραιά** θα πρέπει να έχει γίνει αντιληπτό το γεγονός ότι οι αστικές περιοχές και, ειδικότερα, οι κεντρικές περιοχές μεγάλων πόλεων επωμίζονται ένα μεγάλο τμήμα του οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού κόστους που προκαλείται από τις τρέχουσες οικονομικές, κοινωνικές, γεωγραφικές και τεχνολογικές αλλαγές και ανακατατάξεις.

Όπως επανειλημμένα έχει αναφερθεί στο κείμενο, τα τελευταία χρόνια, γίνονται αισθητά φαινόμενα, όπως η ανεργία, ο κοινωνικός διαχωρισμός, η παραγωγική εγκατάλειψη, η έλλειψη ή η ακαταλληλότητα βασικών αστικών υποδομών και υπηρεσιών, η περιβαλλοντική υποβάθμιση και η επιδείνωση των συνθηκών της ποιότητας ζωής σε πόλεις ή τμήματά τους.

Η διττή πρόκληση που αντιμετωπίζει μια σύγχρονη χωροταξική πολιτική για τον αστικό χώρο είναι η διατήρηση των πόλεων στο προσκήνιο μιας οικονομίας η οποία παγκοσμιοποιείται ολοένα και περισσότερο και καθίσταται όλο και πιο ανταγωνιστική και ταυτόχρονα, η θεραπεία των σύνθετων προβλημάτων των πόλεων.

Στην Ελλάδα, οι μέχρι τώρα παρεμβάσεις είχαν **αποσπασματικό** χαρακτήρα και γι' αυτό η συμβολή τους στην ουσιαστική επιτάχυνση της ανάπτυξης των προβληματικών περιοχών ήταν περιορισμένη, σε σχέση με τα διατιθέμενα μέσα.

Ο Ν.2742/1999 παρέχει τη δυνατότητα εκπόνησης και έγκρισης **σχεδίων ολοκληρωμένων χωροταξικών παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)** για ορισμένες κρίσιμες και ευαίσθητες περιοχές του ελληνικού χώρου που παρουσιάζουν έντονα προβλήματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης, γεωγραφικού αποκλεισμού, αναπτυξιακής υστέρησης ή συγκρούσεων χρήσεων γης (ορεινές, παράκτιες, νησιωτικές, δυσπρόσιτες ή υποβαθμισμένες περιοχές, καθώς και πόλεις ή ευρύτερες αστικές περιοχές με μειονεκτικά χαρακτηριστικά).

Επίσης, αποδίδει σημαντικές γνωμοδοτικές και διαχειριστικές αρμοδιότητες στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού στο πλαίσιο της διαδικασίας κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΣΟΑΠ και καθιερώνει ευρείες συμμετοχικές διαδικασίες των πολιτών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Όμως, παρόλες τις θετικές προδιαγραφές του ΣΟΑΠ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, θεωρώ ότι για να καταστεί **αποτελεσματικό** και **επιτυχές** οφείλει να είναι **ρεαλιστικό**, να έχει **ολοκληρωμένο χαρακτήρα**, να είναι **ευέλικτο** και να εκφράζει τις **ανάγκες** της ευρείας κοινωνίας των πολιτών. Συγκεκριμένα:

α) **ρεαλιστικό** σημαίνει να υπάρχει αρχικά κατανόηση και παραδοχή των πραγματικών προβλημάτων και των αιτιών που τα δημιούργησαν και τα αναπαράγουν, χωρίς να εθελουφλούμε ή να ονειροβατούμε και οι δράσεις που προτείνονται να είναι πραγματοποιήσιμες, από διοικητική, χρηματοδοτική και κοινωνική άποψη.

β) δεδομένου ότι οι πόλεις σήμερα βρίσκεται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης - απαιτούνται άμεσα **ουσιαστικές παρεμβάσεις**. Οι παρεμβάσεις αυτές δεν μπορούν να περιορίζονται σε λογικές «ωραιοποίησης» της πόλης και σε εξωραϊσμούς πλατειών και οδών. Στην κατάσταση

που είναι σήμερα η Αθήνα και ο Πειραιάς, απαιτείται ένα **στοχευμένο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης** που θα δίνει έμφαση στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανασυγκρότηση της πόλης, τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας της, τη διατήρηση και επαύξηση των θέσεων εργασίας, την ενίσχυση της αστικής επιχειρηματικότητας και την προσέλκυση νέων, ανταγωνιστικών, χρήσεων και λειτουργιών.

γ) η διαμόρφωση **ευρύτερης συναίνεσης** και **αποδοχής** αποτελεί προφανή προϋπόθεση επιτυχίας των ΣΟΑΠ και γι αυτό είναι αναγκαία η συμμετοχή πολιτών και εμπλεκόμενων φορέων στη διατύπωση των στόχων και στο σχεδιασμό των ενεργειών, στην κατεύθυνση της δημιουργίας συναινέσεων.

δ) με δεδομένο το βάθος χρόνου για την υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων, απαιτείται το σχέδιο να παρουσιάζει προσαρμοστικότητα στα νέα δεδομένα για την οποία απαιτείται στενή συνεργασία και συντονισμός μεταξύ των δημόσιων φορέων που, με δεδομένο κατ' αρχάς τον ισχύοντα σήμερα καταμερισμό αρμοδιοτήτων, πρέπει να παίξουν ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τους φορείς που θα είναι αρμόδιοι για ενέργειες στην περιοχή παρέμβασης του ΣΟΑΠ, όσο και αυτούς που είναι αρμόδιοι για ευρύτερες πολιτικές και μορφές σχεδιασμού.

Γι' αυτό, οι δημόσιοι φορείς (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι κ.α.) που ενδιαφέρονται για τις πόλεις, τη χωροταξία, το περιβάλλον και για άλλους τομείς με αστικό αντίκτυπο, χρειάζεται να **γνωρίζουν** τις χωροταξικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), αλλά κυρίως να μπορούν να **αξιοποιήσουν** τις δυνατότητες που προσφέρουν τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Για να ανταποκριθούν στις πολυάριθμες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές, οι τοπικές διοικήσεις πρέπει συνεχώς να **βελτιώνουν και να ενισχύουν τις γνώσεις και δεξιότητές τους** ώστε να τους δωθεί η δυνατότητα να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν μια βιώσιμη ολοκληρωμένη πολιτική. Αυτή η αυξημένη επάρκεια θα έχει θετικό αντίκτυπο για την εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Ωστόσο, παρά τις θεσμικές αλλαγές που υλοποιούνται σε επίπεδο χώρας, ο **βαθμός ενσωμάτωσης** των συγκεκριμένων πολιτικών στο χωρικό σχεδιασμό, στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, αλλά και στη χάραξη των τομεακών πολιτικών, καθώς και ο **βαθμός αλληλεπίδρασης** που έχει αναπτυχθεί μεταξύ τους είναι **αδύναμος**.

Επίσης, η εμβάθυνση και η ανάπτυξη των εσωτερικών σχέσεων της Ε.Ε., η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και οι αλληπάλληλες διευρύνσεις της Ένωσης αποτελούν διαδικασίες που υπαγορεύονται από στρατηγικές επιλογές ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας, που όμως **δεν επιμερίζονται ισότιμα** ανάμεσα στις διάφορες περιοχές της. Καθώς, παρά τις προσπάθειες διαμόρφωσης ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου, οι περιφέρειες της Ευρώπης παρουσιάζουν **σημαντικές διαφορές** στο επίπεδο ανάπτυξής τους και δεν αποτελούν στο εσωτερικό τους ομοιογενή σύνολα.

Έτσι, οι διαδικασίες αυτές διαμορφώνουν νέες συνθήκες ανταγωνισμού, νέες γεωγραφικές ενότητες και νέες πληθυσμιακές, παραγωγικές και οικονομικές ιεραρχίες ανάμεσα στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης.

Θα πρέπει λοιπόν, να εξετασθεί σε βάθος η συνεκτικότητα και το αποτέλεσμα όλων των διαθέσιμων μηχανισμών και ενισχύσεων που, αντί να δρουν ασυντόνιστα, θα πρέπει να ενσωματωθούν σταδιακά σε μια συνολική στρατηγική χωρικής ανασυγκρότησης και εξισορρόπησης.

Όμως, δεν αρκεί μόνο η πολιτική βούληση αλλά και η διαμόρφωση συλλογικής συνείδησης για την ανάγκη εξουδετέρωσης των αντιθέσεων ανάμεσα στο περιβάλλον και την ανάπτυξη, το βραχυπρόθεσμο κέρδος και το μακροπρόθεσμο όφελος που προκύπτει από τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Τέλος, η σύγχρονη άσκηση της χωροταξικής πολιτικής είναι επιτακτική ανάγκη να υποστηρίζεται από εργαλεία τόσο στρατηγικού και προγραμματικού χαρακτήρα για συγκεκριμένες κλίμακες σχεδιασμού όσο και από κατάλληλους οικονομικούς, διαχειριστικούς, τεχνικούς και γνωστικούς μηχανισμούς αλλά και οριζόντια βοηθητικά μέσα (κατάρτιση, εκπαίδευση, ενημέρωση, προβολή, μελέτη, έρευνα).

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγελίδης Μ. (2000), Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα
- Αγγελίδης Μ. (2004), Οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Χωρική Ανάπτυξη – Μια μεγάλη πρόκληση για την Ευρώπη και την Ελλάδα, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ
- Αγγελίδης Μ. (2005): Πολιτική αειφόρου ανάπτυξης των πόλεων στην Ελλάδα, Έκδοση των πρακτικών του Συνεδρίου που διεξήχθη στην Αθήνα στις 10-9-2004, ΥΠΕΧΩΔΕ – ΕΜΠ.
- Αραβαντινός , Κοσμάκη (1988), «Υπαιθροι χώροι στην πόλη. Θέματα ανάλυσης και πολεοδομικής οργάνωσης αστικών ελεύθερων χώρων και πρασίνου», Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα
- Αραβαντινός Α. (2007), «Πολεοδομικός Σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου», Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα
- Απρογέρακας Ε. (2016), Προσεγγίσεις Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στην Ελλάδα: εργαλεία & στοιχεία διακυβέρνησης.
- Απρογέρακας Ε., Ζαχαρή Β. (2012), Η πολιτική συνοχής ως πλαίσιο τοπικής ανάπτυξης
- Σαρηγιάννης Γ. (2000), Αθήνα 1830-2000. Εξέλιξη, Πολεοδομία, Μεταφορές, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα
- Αιτιολογική Έκθεση Σχεδίου Νόμου "Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης και άλλες διατάξεις"
- Δήμος Αθηναίων, ΟΡΣΑ, Παν.Θεσσαλίας, (2013), Διερεύνηση ολοκληρωμένης αστικής παρέμβασης στο κέντρο της Αθήνας, «Α2 Πλήρης πρόταση και Πρόγραμμα Δράσης ν.2.1»
- Δήμος Αθηναίων/ΕΑΤΑ Α.Ε. "Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής και Κοινωνικής Αναζωογόνησης και Ανάπτυξης του Δήμου Αθηναίων στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 με αξιοποίηση του εργαλείου της ΟΧΕ", συνοπτική παρουσίαση ν.3
- Δήμος Αθηναίων/ΕΑΤΑ Α.Ε. (2016), Κείμενο Διαβούλευσης για το έργο: Αθήνα 2020"
- Δήμος Αθηναίων/ΕΑΤΑ Α.Ε. (2016), Αποτελέσματα Διαβούλευσης για το έργο: Αθήνα 2020"
- Δήμος Αθηναίων/ΕΑΤΑ Α.Ε. (2017), Απολογισμός Έργου ΕΣΠΑ 2007-2013
- Δήμος Πειραιά (2016), κείμενο διαβούλευσης για τη στρατηγική ΟΧΕ του Πειραιά
- Εγκύκλιος 3η για την κατάρτιση των επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020 με αρ. πρ. 885/ΕΥΣΣΑΑΠ 74/10-1-2014, της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων -ΕΣΠΑ
- Εγκύκλιος σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των ΟΧΕ με αρ. πρ. 81168/ΕΥΣΣΑ 1796/30-7-2015, της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων -ΕΣΠΑ
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα βάσει του στόχου "Επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση" για την Αττική CCI: 2014GR16M2OP012 έκδοση 1.4

- Ερευνητικό Πρόγραμμα, Περιφέρεια Αττικής – Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, (2013) «Διερεύνηση στρατηγικών για τη δικτύωση των αστικών παρεμβάσεων στο μητροπολιτικό κέντρο Αθηνών»
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2008), Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο. Πράσινη Βίβλος για την εδαφική συνοχή COM(2008)616 τελικό
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), Ανακοίνωση της Επιτροπής "Ευρώπη 2020" Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη COM(2010)2020 τελικό
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση ορισμένων στοιχείων του συμφώνου εταιρικής σχέσης με την Ελλάδα CCI: 2014GR16M8PA001 final
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση ορισμένων στοιχείων του επιχειρησιακού προγράμματος Αττική CCI: 2014GR16M2OP012 final
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή / ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής, (2003): Εταιρική σχέση με τις πόλεις - η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο, 2003
- Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ανακοίνωση της Επιτροπής, (2005): Πολιτική της συνοχής για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης – στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας, 2007-2013, COM (2005) 0299, Βρυξέλλες, 2005
- Καμίνης Γ. (2015), Αθήνα 2014-2020 το πρόγραμμα της παράταξης "Δικαίωμα στην πόλη"
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ κ.α.
- Κουρίδου Μ. (2013), Ερευνητική Εργασία: Αστικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Αναδρομή και προοπτικές μετά το 2014, Πολυτεχνική Σχολή ΑΠΘ
- Οικονόμου Δημήτρης, (2004) Αστική Αναγέννηση και Πολεοδομικές Παρεμβάσεις, περιοδικό Τεχνικά Χρονικά
- Παπαιωάννου Μ., Μαυροειδής Η.,(2005) Βιώσιμη Ανάπτυξη, Διεθνείς και Ευρωπαϊκές εξελίξεις και προοπτικές
- Πρέπη Άλκηστη, (2016), Διπλωματική Εργασία με τίτλο "Η κρίση το κέντρου" ΔΠΜΣ Αρχιτεκτονική - Σχεδιασμός του Χώρου, κατεύθυνση β
- Σερράος Κ., Ασπρογέρακος Ε. (2012), Σχεδιασμός και ταυτότητα του τόπου. Αναζήτηση αποτελεσματικών εργαλείων αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης
- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (2008): Ενημερωτικό Έντυπο URBACT, Αθήνα, 2008
- Φερώνας Α. (2013), Η κοινωνική διάσταση της Ευρώπης 2020: ρητορική και πραγματικότητα
- Angelidis M. (2017), Patras: sustainable development prospects of a large greek regional center, Journal "sustainable development, culture, traditions" volume 1a/2017

European Union, Community Initiative URBAN II (2006): URBACT Program Complement, November 2006

European Commission (2009): Economic Crisis in Europe: Causes, Consequences and Responses, Economic and Financial Affairs, European Commission, 2009

European Union, (2010): URBACT Cities Facing the Crisis, Impact and Responses, European Regional Development Fund, November 2010

European Union, (2010): Cities and the Economic Crisis, Summary of a survey on the Impact of the economic crisis and the Responses of Urbact II Cities, European Regional Development Fund, November 2010

Καθώς και οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

www.aeihoros.gr

www.cityofathens.gr

www.citybranding.gr

www.pireasnet.gr

www.asda.gr

www.diavgeia.gov.gr

<http://urbact.eu/>

<https://www.espa.gr/>

<http://ec.europa.eu/>

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

7.1 Παράρτημα 1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ I: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. συγκέντρωση ανέργων μακράς διάρκειας,
2. χαμηλή αναλογία οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
3. συγκέντρωση παραεμπορίου,
4. υψηλότερο του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας ποσοστό πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας,
5. υψηλότερο του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας ποσοστό εγκατάλειψης επαγγελματικής στέγης.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ II: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. υψηλότερη του μέσου όρου της ευρύτερης χωρικής ενότητας συγκέντρωση ευπαθών ομάδων που δεν λαμβάνουν κάποιου είδους πρόνοια,
2. μεταβολές στη κοινωνική σύνθεση, συγκέντρωση μεταναστών, εθνικών και μειονοτικών ομάδων ή προσφύγων,
3. χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, υψηλά ποσοστά μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο,
4. σημαντικές ελλείψεις επαγγελματικών δεξιοτήτων,
5. υψηλό επίπεδο παραβατικότητας ή εγκληματικότητας ενηλίκων και ανηλίκων, πορνεία,
6. εντοπισμένη διακίνηση ή και χρήση παράνομων ουσιών, συγκέντρωση τοξικοεξαρτημένων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ III: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. ιδιαίτερα υποβαθμισμένα φυσικά περιβαλλοντικά στοιχεία,
2. ιδιαίτερα έντονα φαινόμενα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης (αστικές νησίδες θερμότητας, ρύπανσης κλπ),
3. απουσία ελεύθερων χώρων, καταπάτηση υφιστάμενων,
4. μεγάλη πυκνότητα κατοίκησης ή τάσεις εγκατάλειψης περιοχής,
5. μεγάλος αριθμός εγκαταλελειμμένων ή υπό κατάληψη κτιρίων,
6. υψηλό ποσοστό κακής ποιότητας κτιριακού αποθέματος,
7. συγκέντρωση ασύμβατων χρήσεων,
8. διάρρηξη λειτουργικής ενότητας και συνέχειας του αστικού ιστού,
9. αστικό ιστό που δημιουργεί προβλήματα πρόσβασης και κινητικότητας,
10. μειωμένη πρόσβαση σε δυνατότητες ενδοαστικών μετακινήσεων,
11. έλλειψη βασικών κοινωνικών υποδομών ή μειωμένη δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές.

7.2 Παράρτημα 2

ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΗ:

Στατιστικά στοιχεία που αφορούν το πληθυσμό της περιοχής όπως φύλλο, ηλικία, εισόδημα, οικογενειακή κατάσταση, αριθμός παιδιών και εφήβων, εθνικότητα, μορφωτικό επίπεδο, επίπεδο απασχόλησης (ενεργός μη ενεργός πληθυσμός και απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας) ανά φύλο και ηλικία.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ/ ΧΡΗΣΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ:

Στατιστικά στοιχεία που αφορούν την κατάσταση της υγείας/ ψυχικής υγείας των κατοίκων και χρηστών της περιοχής, κατηγορίες-ομάδες που χρίζουν βοήθεια κοινωνικής πρόνοιας άτομα με ειδικές ανάγκες – αναπηρίες άτομα με χρόνιες/ ανίατες παθήσεις, άτομα με εξάρτηση από ουσίες άστεγοι κ.ά.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ:

Πλήθος και θέση των δημοσίων και ιδιωτικών βασικών υποδομών που βρίσκονται ή εξυπηρετούν την Περιοχή Παρέμβασης όπως μονάδες εκπαίδευσης και κατάρτισης (νηπιαγωγεία, δημ. σχολεία, γυμνάσια, λύκεια, ΤΕΙ, ΑΕΙ κ.ά.), βρεφονηπιακοί σταθμοί, προσχολική αγωγή, ΚΑΠΗ, υπηρεσίες υγείας (νοσοκομεία, κλινικές, θεραπευτήρια, κέντρα υγείας και ψυχικής υγείας ιατρεία, φαρμακεία κ.ά.), υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας (γηροκομεία, φτωχοκομεία, ξενώνες φιλοξενίας αστέγων κ.ά.), υποδομές απασχόλησης δευτερογενούς και τριτογενούς τομέας (βιοτεχνικές μονάδες εργαστήρια, ξενώνες κ.ά.).

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Δραστηριότητες δευτερογενή και τριτογενή τομέα, όπως καταστήματα εξυπηρέτησης καθημερινών αναγκών, βιοτεχνικές μονάδες, ξενοδοχεία, υποδομές.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ:

Στοιχεία ιδιοκτησίας όπως ιδιοκτησίες δημοσίου και δημοσίων φορέων, αριθμός και μέγεθος ιδιωτικών ιδιοκτησιών, σχέση με το ακίνητο (ενοικιαστές/ προέλευση/ αριθμός) κ.ά.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:

Ελεύθερες εκτάσεις, πυκνότητα δόμησης, εγκαταλελειμμένα και υπό κατάληψη κτίρια, υποβαθμισμένο κτιριακό απόθεμα, κατάσταση τεχνικών υποδομών και δικτύων, περιβαλλοντικές παράμετροι, ασφάλεια και προσβασιμότητα της περιοχής κατά την διάρκεια του 24ωρου, ποσοστό κατοικίας, κ.ά.

ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ/ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ/ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ:

Χώροι που αφορούν την ιστορία, τον πολιτισμό και την αρχιτεκτονική και πιο συγκεκριμένα: Αρχαιολογικοί χώροι, πολιτιστικές υποδομές (δημόσιες και ιδιωτικές), διατηρητέα και αξιόλογα κτίρια.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ:

Μέτρα ή δράσεις που έχουν εφαρμοστεί στην περιοχή, βρίσκονται σε εξέλιξη ή προγραμματίζονται στη περιοχή.

ΦΟΡΕΙΣ:

Ομάδες κατοίκων, εθελοντών, ΜΚΟ, σύλλογοι ή άλλες οργανώσεις που δρουν στην περιοχή, πολιτιστικοί σύλλογοι (μουσικοχορευτικοί, παραδοσιακής χειροτεχνίας κ.ά.), ομάδες και μεμονωμένοι καλλιτέχνες (θεατρικές ομάδες, μουσικά σύνολα κ.ά.).

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Ισχύον πολεοδομικό /χωροταξικό πλαίσιο, υφιστάμενο ή σε εξέλιξη θεσμικό πλαίσιο που αφορά χωροταξικό /αναπτυξιακό καθεστώς.

7.3 Παράρτημα 3

Το πρόγραμμα δράσης του ΣΟΑΠ της Αθήνας αποτελείται από εβδομήντα (70) ενέργειες. Η αρίθμηση των ενεργειών γίνεται για τη διευκόλυνση του κειμένου και δεν εκφράζει βαθμό προτεραιότητας της ενέργειας:

1. Αντιμετώπιση της παραβατικότητας
2. Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με τους οίκους ανοχής
3. Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με τα Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος
4. Δράσεις για την αντιμετώπιση της υψηλής συγκέντρωσης παράνομων μεταναστών στο κέντρο της Αθήνας
5. Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των ομάδων πολιτών
6. Μέτρα και ενέργειες για καλύτερη πληροφόρηση στην πόλη
7. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας
8. Φόρουμ Ιδεών Νέων Επιχειρηματιών και Επαφή τους με Χρηματοδότες
9. Εκδηλώσεις Προώθησης Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Νέων
10. Καθορισμός ειδικών ενισχύσεων προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις-Αναμόρφωση Αναπτυξιακού Νόμου
11. Ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης και της αξίας της ως τουριστικού προορισμού/ Συνέχιση προγράμματος ΕΑΧΑ
12. Δράσεις branding (κέντρου ή τμημάτων)/city marketing και Προστασία/ ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων (περιοχές με ταυτότητα)
13. Ψηφιακή Αθήνα
14. Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων Καλλιτεχνικού Προσανατολισμού και Co-labs (ΘΕΚΠΡΟ)
15. Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας
16. Παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters
17. Εκπαίδευση και κατάρτιση σε επιλεγμένους τομείς [για επαγγελματική ένταξη]
18. Ειδικές δράσεις για την τρίτη ηλικία
19. Επιμόρφωση μεταναστών για διευκόλυνση κοινωνικής ένταξης (γλώσσα κλπ.) και για μείωση του ψηφιακού χάσματος
20. Ενίσχυση προγράμματος ανακύκλωσης απορριμμάτων
21. Δράσεις σχετικές με το σχεδιασμό του χρόνου στην πόλη
22. Ενίσχυση και αύξηση δράσεων τέχνης στο δημόσιο χώρο
23. Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων
24. Στήριξη πρωτοβουλιών «κοινωνικής οικονομίας»
25. Ενίσχυση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

26. Προώθηση δράσεων αθλητισμού
27. Δράσεις σχετικές με το σχεδιασμό του ήχου στην πόλη
28. Αναζωογόνηση των υπαίθριων χώρων
29. Οριζόντια μέτρα στήριξης αγοράς ακινήτων στο κέντρο
30. Αξιοποίηση ακινήτων του δημόσιου τομέα στο κέντρο της πόλης
31. Δράσεις για τα εγκαταλελειμμένα κτήρια
32. Παρέμβαση στο κτηριακό απόθεμα – Απόσυρση
33. Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων του θεσμικού πλαισίου για τα διατηρητέα κτήρια και τις χρήσεις διατηρητέων κτηρίων
34. Έργα υπέρ ΑΜΕΑ
35. Πιλοτικό σύστημα επανάχρησης ύδατος σε δημοτικά κτήρια
36. Δράσεις για τον εκσυγχρονισμό του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα
37. Αντικατάσταση των κάδων απορριμμάτων με κινητούς / βυθιζόμενους
38. Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων φορέων υπό το σχεδιασμό και συντονισμό του Δήμου
39. Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου στο κέντρο Αθήνας
40. Ανάπτυξη προχωρημένων επικοινωνιών σε επιλεγμένους χωρικούς τομείς της πόλης σε συνεργασία με παρόχους
41. Αστικοί κήποι πράσινες τaráτσες (Αύξηση πρασίνου στα κτήρια)
42. Αντιστροφή τάσης απομάκρυνσης επιτελικών δημόσιων φορέων από το κέντρο της Αθήνας
43. Αισθητική–λειτουργική αναβάθμιση της πόλης σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα
44. Αντιμετώπιση οπτικής ρύπανσης
45. Αποκατάσταση προσβασιμότητας στους κοινόχρηστους χώρους
46. Αναμόρφωση πεζοδρομίων του Κέντρου
47. Αντιμετώπιση υψηλών πυκνοτήτων, εξασφάλιση κοινόχρηστων χώρων κλπ.
48. Αναβάθμιση επιλεγμένων πλατειών και κοινόχρηστων χώρων
49. Νέες πεζοδρομήσεις και άξονες πεζών
50. Οικονομικά εργαλεία για προώθηση πολεοδομικού σχεδιασμού
51. Ενίσχυση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς
52. Δίκτυο ποδηλατοδρόμων στο κέντρο της πόλης
53. Αναθεώρηση ΓΠΣ Αθήνας
54. Πιλοτικές διερευνήσεις έξυπνων συστημάτων μετακίνησης στην πόλη
55. Δράσεις σχετικά με την παραγωγή και διακίνηση τροφίμων στην πόλη

56. Παροχή θεσμικής δυνατότητας κανονιστικών ρυθμίσεων από τα ΣΟΑΠ
57. Διαμόρφωση Πολιτικής Στάθμευσης
58. Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού
59. Προώθηση Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας
60. Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών
61. Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - στοχευμένες δράσεις
62. Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
63. Δημιουργία Προδιαγραφών και Οδηγού για παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο
64. Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού
65. Ενέργειες δια βίου μάθησης του Δήμου Αθηναίων
66. Κοινωνική ένταξη με βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
67. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας με βάση την τομεοποίηση
68. Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες
69. Εποπτεία στο πλαίσιο δράσεων πρόληψης προβλημάτων ψυχικής υγείας
70. Τεχνική Υποστήριξη Υλοποίησης ΣΟΑΠ

7.4 Παράρτημα 4

Πίνακας όπου τεκμηριώνεται η αντιστοίχιση των δράσεων ΟΧΕ - ΣΟΑΠ

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
Κόμβος Καινοτομίας, διασύνδεσης της Έρευνας και της Επιχειρηματικότητας και Διευκόλυνσης της Αξιοποίησης των Αποτελεσμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης (R&D)	7 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας
Ολοκληρωμένη ηλεκτρονική εργαλειοθήκη για την επιχειρηματικότητα στην περιοχή παρέμβασης -This is Athens Business	7 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας 15 Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας 13 Ψηφιακή Αθήνα 12 Δράσεις branding (κέντρου ή τμημάτων) και city marketing & προστασία και ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων,
Ανάπτυξη και αξιοποίηση διαδικτυακών εργαλείων για την προώθηση του προορισμού στο πλαίσιο της Έξυπνης Πόλης	11 Ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης και της αξίας της ως τουριστικού προορισμού 12 Δράσεις branding (κέντρου ή τμημάτων) και city marketing & προστασία και ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων 13 Ψηφιακή Αθήνα
Καινοτόμες Πρωτοβουλίες / Δίκτυο προώθησης και στήριξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών "Athens Business Toolkit" Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος	7 Ενίσχυση επιχειρηματικότητας 8 Φόρουμ ιδεών νέων επιχειρηματιών και επαφή με τους χρηματοδότες 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας νέων 15 Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας 16 παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters 24 Στήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας 60 Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών.
Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της υποστήριξης σε ενέργειες δικτύωσης και εξωστρέφειας	7 Ενίσχυση επιχειρηματικότητας 8 Φόρουμ ιδεών νέων επιχειρηματιών και επαφή με τους χρηματοδότες 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας νέων, 15 Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
	16 παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters 24 Στήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας 60 Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών
Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα αξιοποίησης B2B και B2C καναλιών για τη προώθηση της οικονομίας επισκεπτών στη Αθήνα	7 Ενίσχυση επιχειρηματικότητας 8 Φόρουμ ιδεών νέων επιχειρηματιών και επαφή με τους χρηματοδότες 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας νέων 11 Ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης και της αξίας της ως τουριστικού προορισμού 12 Δράσεις branding και city marketing & προστασία και ενίσχυση αστικών ταυτοτήτων 61 και 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο της Αθήνας – στοχευμένες δράσεις και δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού
Δημιουργία Χώρου Πολιτισμού ‘Ο Κόσμος της Μαρίας Κάλλας’	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
Αποκατάσταση μνημειακών χώρων και εγκαταστάσεων του εργοστασίου φωταερίου στην Τεχνόπολη	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
Αποκατάσταση Υπαιθρίων Γλυπτών έργων Τέχνης του κέντρου των Αθηνών (Β Φάση)	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
	(θεματικές) μορφές τουρισμού
Ανάπτυξη και Προβολή δημόσιων τουριστικών και πολιτιστικών κεφαλαίων μέσω δράσεων σύγχρονου πολιτισμού	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
Ανάδειξη μνημείων θρησκευτικής κληρονομιάς Ιστορικού Κέντρου Αθήνας	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 58 Δράσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων που συνδέονται με θέατρα και χώρους πολιτισμού 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας – στοχευμένες δράσεις 62 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας - δράσεις σε ειδικές και εναλλακτικές (θεματικές) μορφές τουρισμού
Υποστήριξη της Εκκόλαψης Νέων Επιχειρήσεων σε κλάδους της RIS με αξιοποίηση των κλειστών καταστημάτων στο κέντρο της Αθήνας (εμπορικό τρίγωνο)	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών), 7 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας, 16 Παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters 14 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων καλλιτεχνικού προσανατολισμού και co-labs, 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίες νέων 17 Εκπαίδευση και κατάρτιση σε επιλεγμένους τομείς 60 Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας-στοχευμένες δράσεις 43 Αισθητική-λειτουργική αναβάθμιση της πόλης
Εργαλεία προώθησης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων με αξιοποίηση των κλειστών καταστημάτων στο κέντρο της Αθήνας (εμπορικό τρίγωνο)	5 Ενίσχυση δημιουργικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων (και των ομάδων πολιτών) 7 Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας 16 Παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters 14 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων καλλιτεχνικού προσανατολισμού και co-labs 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίες νέων 17 Εκπαίδευση και κατάρτιση σε επιλεγμένους τομείς»

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
	60 Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών 61 Ειδικά μέτρα στήριξης του τουρισμού στο κέντρο Αθήνας-στοχευμένες δράσεις 43 Αισθητική-λειτουργική αναβάθμιση της πόλης
Πρώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής μέσα από την κοινωνική οικονομία	7 Ενίσχυση επιχειρηματικότητας 8 Φόρουμ ιδεών νέων επιχειρηματιών και επαφή με τους χρηματοδότες, 9 Εκδηλώσεις προώθησης επιχειρηματικότητας και καινοτομίας νέων, 15 Σύστημα εντοπισμού, καταγραφής και παρακολούθησης δυναμικών θυλάκων επιχειρηματικότητας, 16 παρεμβάσεις ενίσχυσης αστικών clusters 24 Στήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής οικονομίας 60 Διαγωνισμός Επιχειρηματικών Ιδεών 66 Κοινωνική ένταξη με βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.
Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και σχολικών συγκροτημάτων της περιοχής παρέμβασης	36 Δράσεις για τον εκσυγχρονισμό του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα
Βελτίωση δεδομένων και βιοκλιματικών δεικτών μέσω της ενίσχυσης πρασίνου σε κοινόχρηστους χώρους (Ενίσχυση πρασίνου στις αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων, Πράσινες διαδρομές, Δημιουργία νέων μικρών χώρων, Πάρκα Τσέπης)	28 Αναζωογόνηση των υπαίθριων χώρων 38 Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων φορέων υπό τον σχεδιασμό και συντονισμό του Δήμου 41 Αστικοί κήποι πράσινες ταράτσες (Αύξηση πρασίνου στα κτίρια) 43 Αισθητική – λειτουργική αναβάθμιση της πόλης
Δράσεις ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων στην περιοχή παρέμβασης	37:Αντικατάσταση των κάδων απορριμμάτων με κινητούς/βυθιζόμενους
Σχέδιο δράσεων για την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας στην περιοχή παρέμβασης (Δημιουργία ποδηλατικών διαδρομών)	5. Δίκτυο ποδηλατοδρόμων στο κέντρο της πόλης
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε επιλεγμένη περιοχή του κέντρου της Αθήνας (εμπορικό τρίγωνο)	38. Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων 45. Αποκατάσταση προσβασιμότητας στους

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
	κοινόχρηστους χώρους 46. Αναμόρφωση πεζοδρομίων του Κέντρου 49. Νέες πεζοδρομήσεις
Αναβάθμιση υποδομών Εθνικού Κήπου	28 Αναζωογόνηση των υπαίθριων χώρων 38 Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων φορέων υπό τον σχεδιασμό και συντονισμό του Δήμου 41 Αστικοί κήποι πράσινες ταράτσες (Αύξηση πρασίνου στα κτίρια) 43 Αισθητική – λειτουργική αναβάθμιση της πόλης
Ανάπλαση πλατείας Αγίου Παντελεήμονος και διαπλάτυνση πεζοδρομίων οδών Πιπίνου, Αλκιβιάδου και Αγορακρίτου	38. Δημιουργία πρότυπης έξυπνης και οικολογικής περιοχής στο κέντρο με συνέργεια πολλών αρμοδίων 45. Αποκατάσταση προσβασιμότητας στους κοινόχρηστους χώρους 46. Αναμόρφωση πεζοδρομίων του Κέντρου 49. Νέες πεζοδρομήσεις
Βελτίωση και αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών που θα συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης	18: Ειδικές δράσεις για την Τρίτη Ηλικία
Ολοκληρωμένη παρέμβαση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού προετοιμασίας τους για προώθηση στην απασχόληση (social job centre /incubator)	66: Κοινωνική ένταξη με βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
Καινοτομικοί μέθοδοι παροχής υπηρεσιών φροντίδας βρεφών/νηπίων	24: Στήριξη πρωτοβουλιών «κοινωνικής οικονομίας»
Ολοκληρωμένο πρόγραμμα παροχής στέγασης για ευπαθείς ομάδες	64 Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού
Δομή Υπνωτηρίου και Κέντρου Ημέρας Αστέγων	1 Αντιμετώπιση της παραβατικότητας 23 Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων 64 Μέτρα στεγαστικής πολιτικής για την αντιμετώπιση παρενεργειών αστικού εξευγενισμού
Ευρωπαϊκή Χάρτα για την ισότητα των φύλων και την αντιμετώπιση των έμφυλων και πολλαπλών διακρίσεων	23 Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων

Προτεινόμενη Παρέμβαση ΟΧΕ Αθήνας	Συνέργεια με Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης της Αθήνας
Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την αντιμετώπιση της ουσιοεξάρτησης	1 Αντιμετώπιση της παραβατικότητας 23 Ειδικές δράσεις διευκόλυνσης της καθημερινότητας σε ευάλωτες ομάδες παλαιών κατοίκων
Ολοκληρωμένο πρόγραμμα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ	34: Έργα υπέρ ΑΜΕΑ
Πρόγραμμα εφαρμογής δευτερογενούς παρέμβασης Ιατρικής σε ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες του Δήμου Αθηναίων	67 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας
Πρόγραμμα Προβολής της Προληπτικής Ιατρικής και Προαγωγή Υγείας	67 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας
Παροχή σίτισης στους μαθητές των δημοτικών σχολείων	55 Δράσεις σχετικά με την παραγωγή και διακίνηση τροφίμων στην πόλη
Πολυδύναμα Κέντρα ολοκληρωμένης υποστήριξης ευπαθών ομάδων - One stop shops	67 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας
Ανάπτυξη και παροχή καινοτόμων και βιώσιμων υπηρεσιών συντονισμένης φροντίδας υγείας και κοινωνικής περίθαλψης στους υπερήλικες και χρόνια πάσχοντες	67 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω δράσεων που αφορούν τις υποδομές υγείας
Ανακαίνιση κτιρίων εκπαίδευσης ή και δια βίου μάθησης	25 Ενίσχυση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

7.5 Παράρτημα 5

ΔΡΑΣΗ ΟΧΕ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΟΑΠ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡ/ΣΜΟΣ €	ΕΔΕΤ
Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της οικονομίας και κοινωνίας του Πειραιά: δημιουργία και στήριξη "κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας" (Knowledge innovation communities -KICs) με έμφαση στην ΠΣΕΕ	<p>14 «Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες»</p> <p>15 «Ενέργειες για την ένταξη στην οικονομική δραστηριότητα ευπαθών ομάδων του πληθυσμού»</p> <p>16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας»</p> <p>17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ»</p> <p>19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά»</p> <p>20 «Παρεμβάσεις προώθησης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικές διαδρομές»</p> <p>22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία»</p> <p>23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία»</p> <p>24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών»</p> <p>25 «Βελτίωση της χρήσης των υδατικών πόρων και των υποδομών ύδρευσης»</p> <p>65 «Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας δήμου Πειραιά»</p>	2.090.000	ΕΤΠΑ
Υποστήριξη της εισαγωγής προηγμένων τεχνολογιών και εφαρμογών ΤΠΕ στις επιχειρήσεις του Πειραιά	<p>16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας»</p> <p>17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ»</p> <p>20 «Παρεμβάσεις προώθησης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικές διαδρομές»</p> <p>22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία»</p> <p>23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία»</p> <p>65 «Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας δήμου Πειραιά»</p>	2.166.000	ΕΤΠΑ

<p>Ανάπτυξη "ευφυών" υπηρεσιών που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής πολιτών και επισκεπτών της πόλης του Πειραιά και ενισχύουν τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, την ηλεκτρονική δημοκρατία, τη λογοδοσία και υποστηρίζουν τις εταιρικές σχέσεις και τον "μηχανισμό διαβούλευσης" της ΟΧΕ</p>	<p>3 «Οριζόντια μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας» 4 «Ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού» 7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περιθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 11 «Στήριξη νέων μορφών κοινωνικής οικονομίας και εθελοντισμού» 16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας» 19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά» 21 «Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου και του μικροεμπορίου» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 27 «Αναβάθμιση διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων» 65 «Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας δήμου Πειραιά»</p>	<p>1.621.000</p>	<p>ΕΤΠΑ</p>
<p>Υποστήριξη της εκκόλαψης και ίδρυσης νεοφυών επιχειρήσεων και δικτύων, έμφαση στις εφαρμογές των έξυπνων πόλεων, στις πολιτιστικές και δημιουργικές δραστηριότητες, στον τουρισμό, στην γαλάζια οικονομία και στην κοινωνική καινοτομία</p>	<p>16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας» 17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ» 22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών» 65 «Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας δήμου Πειραιά»</p>	<p>7.000.000</p>	<p>ΕΤΠΑ</p>
<p>Υποστήριξη της προετοιμασίας και εφαρμογής επιχειρηματικών και συλλογικών εξωστρεφών στρατηγικών σχεδίων και αξιοποίησης</p>	<p>16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας» 17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ» 18 «Ενισχύσεις προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις μέσω του</p>	<p>5.400.000</p>	<p>ΕΤΠΑ</p>

χρηματοδοτικών εργαλείων από τις επιχειρήσεις του Πειραιά	Αναπτυξιακού Νόμου και ειδικές ενισχύσεις στον Πειραιά ως “πόλης σε κρίση” 20 «Παρεμβάσεις προώθησης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικές διαδρομές»		
Ενίσχυση παραγωγικών και συναφών δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας υφιστάμενων ή νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων για την εδραίωσή τους σε νέες αγορές του εξωτερικού, κατά προτεραιότητα στους τομείς της ΠΣΕΕ	16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας» 17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ» 20 «Παρεμβάσεις προώθησης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικές διαδρομές» 22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών» 65 «Βελτίωσης θεσμικής ικανότητας δήμου Πειραιά»	6.800.000	ΕΤΠΑ
Ίδρυση νέων επιχειρήσεων σε εταιρικό ή ατομικό επίπεδο, ιδίως στους τομείς της ΠΣΕΕ	16 «Οριζόντια ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας» 22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών»	1.811.000	ΕΚΤ
Στήριξη της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων του Πειραιά και των εργαζομένων σε αυτές στο πλαίσιο Ειδικών Στρατηγικών Βελτίωσης /Ανάδειξης βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδίως στους τομείς της ΠΣΕΕ	22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών»	1.319.000	ΕΚΤ
Εξοικονόμηση τελικής ενέργειας από την ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτηρίων με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών	26 «Εκσυγχρονισμός μεταφοράς ενέργειας και βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας» 31 «Αξιοποίηση δημόσιων ακινήτων στον Πειραιά»	1.000.000	ΕΤΠΑ

Πιλοτικός μηχανισμός ενημέρωσης, πρόληψης, διαχείρισης και ευαισθητοποίησης κλιματικών κινδύνων στο αστικό περιβάλλον του Πειραιά	29 «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» 45 «Δίκτυο ποδηλατοδρόμων»	300.000	ΕΤΠΑ
Πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων με έμφαση στην οικιστική κομποστοποίηση και στην πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων τροφών	27 «Αναβάθμιση διαχείρισης απορριμμάτων και αποβλήτων»	968.000	ΕΤΠΑ
Ανάπτυξη, ανάδειξη και διασύνδεση πολιτιστικών και τουριστικών πόρων της πόλης του Πειραιά	14 «Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες» 19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά»	5.883.000	ΕΤΠΑ
"Προορισμός Πειραιάς" (Destination Piraeus): ολοκληρωμένη διαχείριση και τοποθέτηση/προώθηση της πόλης του Πειραιά ως διεθνούς εμβέλειας τουριστικού, και πολιτιστικού κέντρου	19 «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Τουριστικής Ανάπτυξης / Προβολής Πειραιά» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και δημιουργική οικονομία» 52 «Αναβάθμιση του ρόλου του Πειραιά στο σύστημα λιμένων κρουαζιέρας της Νοτιοανατολικής Μεσογείου»	1.370.000	ΕΤΠΑ
Στοχευμένες παρεμβάσεις αστικής αναβάθμισης και αναζωογόνησης για τη βελτίωση της καθημερινότητας και της κινητικότητας των πολιτών και τη διάχυση των ροών επισκεψιμότητας στην πόλη του Πειραιά	13 «Αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες άσκησης πληθυσμού» 14 «Πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες» 17 «Οριζόντια ενίσχυση των ΜΜΕ» 21 «Ειδικά μέτρα στήριξης του εμπορίου και του μικρο-εμπορίου» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών» 26 «Εκσυγχρονισμός μεταφοράς ενέργειας και βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας» 36 «Εικαστικές παρεμβάσεις στο δημόσιο χώρο» 42 «Αναβάθμιση επιλεγμένων πλατειών και εκτατικών	15.000.000	ΕΤΠΑ

		δημόσιων χώρων» 43 «Αναβάθμιση επιλεγμένων μεγάλων χώρων πρασίνου» 44 «Νέες πεζοδρομήσεις» 50 «Μέτρα και ενέργειες για καλύτερη πληροφόρηση στην πόλη»		
Αξιοποίηση πρώην Στρατοπέδου Παπαδογιώργη ως "διευρυμένου κόμβου υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και κοινωνικής ένταξης" (Piraeus social inclusion hub)		7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 59 «Ειδική Ζώνη Ανάπλασης (EZA) 2: Ζώνη Αγίου Διονυσίου-Καμινίων και γραμμικών αξόνων Πειραιώς και σιδηροδρομικών γραμμών»	7.420.000	ΕΤΠΑ
Δημιουργία - λειτουργία δικτύου πιλοτικών "γραφείων προώθησης στην Απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα"		4 «Ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων του πληθυσμού» 6 «Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση» 7«Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 15 «Ενέργειες για την ένταξη στην οικονομική δραστηριότητα ευπαθών ομάδων του πληθυσμού»	700.000	ΕΚΤ
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις προώθησης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων με ανάπτυξη δομών προώθησης στην απασχόληση και εφαρμογή πλέγματος δράσεων συμβουλευτικής (mentoring) κατάρτισης άνεργων (που οδηγεί σε πιστοποίηση), πρακτικής εξάσκησης, προώθησης στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα κλπ.		15 «Ενέργειες για την ένταξη στην οικονομική δραστηριότητα ευπαθών ομάδων του πληθυσμού» 22 «Ναυτιλιακό πλέγμα και Γαλάζια οικονομία» 23 «Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργική οικονομία» 24 «Βιώσιμη οικονομία των αναγκών»	2.000.000	ΕΚΤ
Δίκτυο δομών και διημέρευσης		4 «Ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση ευπαθών ομάδων	2.100.000	ΕΚΤ

υπηρεσίες κοινωνικοποίησης ευάλωτων ομάδων (με έμφαση στο περιβάλλον της οικογένειας και στα παιδιά)	του πληθυσμού 7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 10 "Μέτρα στεγαστικής πολιτικής"		
Προώθηση της κοινωνικής ένταξης ευπαθών ομάδων με ολοκληρωμένες δομές, δίκτυα και δράσεις κοινωνικοποίησης, δημιουργικής απασχόλησης κλπ	7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 8 «Ειδικές δράσεις για αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας» 11 «Στήριξη νέων μορφών κοινωνικής οικονομίας και εθελοντισμού»	11.820.000	ΕΚΤ
Ανάπτυξη εργαλείων κοινωνικής καινοτομίας και βελτίωση των ικανοτήτων των στελεχών των κοινωνικών δομών και των κοινωνικών φορέων του Πειραιά	7 «Βελτίωση των υπηρεσιών και υποδομών περίθαλψης, πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας» 8 «Ειδικές δράσεις για αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας» 11 «Στήριξη νέων μορφών κοινωνικής οικονομίας και εθελοντισμού»	493.000	ΕΚΤ
Ανάπτυξη υποδομών προαγωγής της δια βίου μάθησης στον Πειραιά	12 «Βελτίωση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»	2.804.000	ΕΤΠΑ
ΣΥΝΟΛΟ		80.065.000	